

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 49-50 (2648-2649) 2000 GRUODIS-DECEMBER 5 •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Rinkimai ir sąžinė

Šį rudenį neįmanoma buvo išvengti žinių apie rinkimus Lietuvoje, Kanadoje, JAV-se ir kitur. Žiniasklaida skelbė politikų pažadus ir nuomones, politologų analizes ir prognozes, partijų pozicijas ir programas.

VISI šie rinkimai turėjo panašumų. Eiliniam piliečiui kiekviename krašte nelengva buvo išsifruoti, kas atneš teigiamų pokyčių į jo gyvenimą, arba kuriais pažįstamais veidais galima pasitikėti. Partiniai skirtumai daug kur susiliejo. Kas galėjo pasakyti, kurie politikai ištesės savo pažadus ir kurie, kaip jau niekas nesidrovi sakyti – meluoja? Nėra paprasto atsakymo. Politika mūsų amžiuje yra tapusi itin sudėtinga. Tai per dažnai nebe geros valios žmonių ir bendraminčių noras prisidėti prie savo valstybės gerovės, padedant aiškiais ir teisingais principais tvarkyti bendrus reikalus bei užtikrinti piliečių pagrindines teises, kaip buvo užsibrėžta visoms šioms valstybėms besikuriant arba atgimstant. Politika, deja, daug kam atrodo labiau panašėjanti į "biznį", verslą, kurio veikėjai manipuliuoja aukštesniuose sluoksniuose taisyklėmis, kurios nepaaiškinamos eiliniam rinkėjui. Tarpautiniu mastu, be abejonės, yra vykdomi diplomatiniai bei komerciniai ėjimai, be kurių šiandien globaliniame pasaulyje negalima apsieiti. Tačiau painios, bet pelningos sritys, ypač JAV-se, yra politinis "lobizmas", visuomenės bei žiniasklaidos įtaigojimas. Dažnas gali jaustis bejėgis, likęs kažkokio didelio žaismo paraštėse.

Kaip elgtis, kaip galvoti? Vakarietiška mąstysena vis dėlto grindžiama teigiamais, individo ir visuomenės laisvės bei teises užtikrinančiais, gerovės siekiančiais demokratiniais principais. Juose pabrėžiama asmeninė ir visuomeninė privilegija turėti balsą, bet ir atsakomybę ne tik savo, bet ir bendruose – visuomenės bei valstybės reikaluose. Ar šie principai nėra pajaukiami, kada piliečiai visai nebalsuoja, arba balsuoja nesidomėdami už ką, kada balsuojama už tuos pačius politikus, kurie labiausiai išnaudojo ar žlugdė kraštą? Arba kada santvarka yra tiek "pažengusi", kad toks paprastas dalykas, kaip balsų skaičiavimas tampa visuomenės manipuliavimo priemone ir bylinėjimosi teismuose objektu? Neginčytina, kad Vakaruose jaučiamas moralės smukimas visose srityse, nebegebiama dorieji principai, o virš visko – doleris, įsigytas daiktas, prabanga. Kur tad prasideda ir baigiasi atsakomybė? Tai ne tik "jie", vienu mostu apibendrinti politikai, turtooliai arba žiniasklaida. Iš kitos pusės – plačiu teptuku nuspalvinta skaitytųjų, rinkėjų ar bet kokia kita masė. Atsakingas kiekvienas pilietis, ranka numojantis į pilietinę pareigą balsuoti. Atsakingas kiekvienas tėvas, motina ir mokytoja/s, pamokomis ir pavyzdžiu diegiantys vaikams atsakomybės principus, praleidžiantys pro pirštus jaunatviškas, bet nepriimtinas išdaigas. Atsakingas kiekvienas žurnalistas, sensacijos ieškantis, bet nekeliantis santvarkai "nepatogių" klausimų, kiekvienas sakantis "aš negaliu pakeisti" ir nesistengiantis koki nors būdu prisidėti prie demokratinės santvarkos stiprinimo. Tiesa, šiais laikais nėra populiariau kalbėti apie sąžiningumą, tačiau jis turi nepamainomą vaidmenį kiekvienos valstybės ir kiekvieno asmens gyvenime. Jo priešinys ir priešingybė yra apatija, kuri gali būti tiek pat žlugdanti ir pavojinga, kaip ir nusikaltimas, nes ji leidžia klestėti cinizmui ir korupcijai. O kovoje su apatija galima ir naudinga yra atrasti, atnaujinti vienijančią idealizmo jėgą. RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Liberalai laimėjo

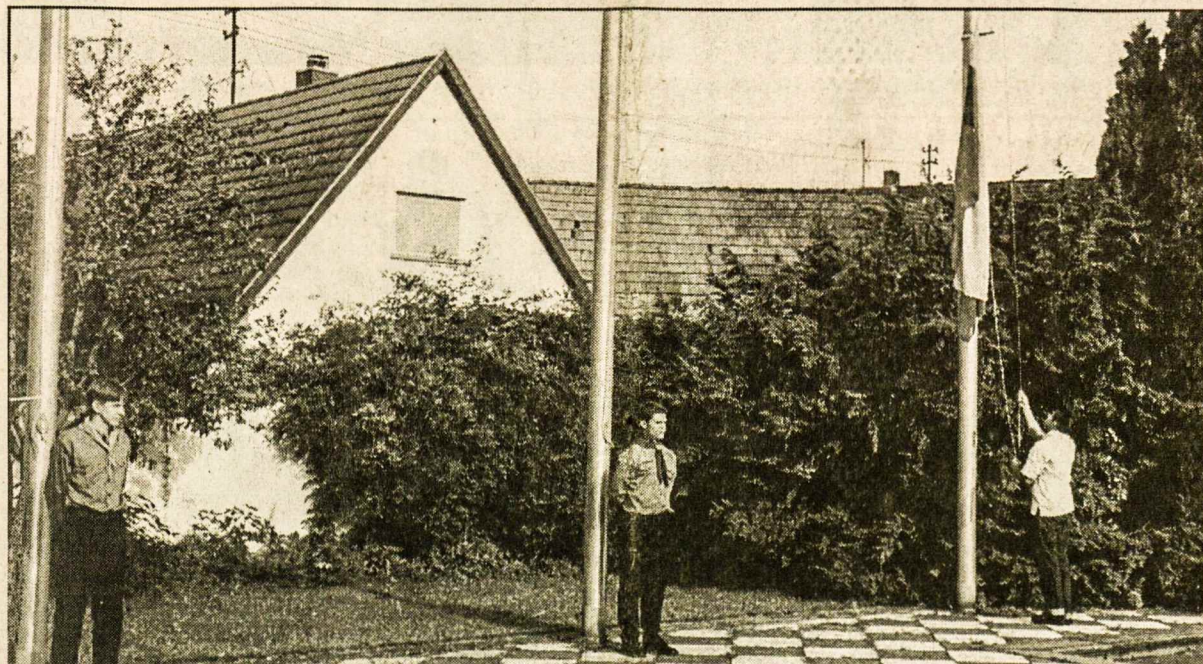
Federaciniai rinkimai, kurių išskyrus J. Chretien beveik niekas nenorėjo, lapkričio 27 dieną pasibaigė liberalų pergale: jau trečią sykį iš eilės liberalai turės daugumą parlamente. Rinkimų duomenys viršijo liberalų lūkesčius, o sąjungiečiai – oficialioji opozicija – džiaugėsi turėsią daugiau narių parlamente, bet taip pat ir nusiminę, nes nepralaužė "balsų sienos" į rytus nuo Manitobos. Naujame parlamente bus 172 liberalai (paauogo nuo 161), 67 sąjungiečiai (pridėjo 9 pozicijas); visų kitų sumažėjo, bet visos partijos išlaikė vadinamąsias "partijos teises" (papildomą biudžetą, teisę klausyti bei siūlyti sesijų metu ir t.t.), nes turės daugiau kaip 12 narių. Kvebeko partija turės 37 narius (prarado septynis), naujieji demokratai – 13 (net šešiais mažiau), konservatoriai vos 12 (neteko trijų), o 4 buvę nepriklausomi išnyko už horizonto. Žvelgiant į populiarų balsų skaičių, partijos surinko maždaug tiek, kiek apklausejimų biurai skelbė rinkimų vėjais metu: liberalai 40,9%, sąjungiečiai 25,2%, Kvebeko partija 10,8%, konservatoriai 12,3% ir naujieji demokratai 8,5%.

Balsavimo duomenys rodo sąjungiečių pranašumą keturi-

se vakarų provincijose, kur jie laimėjo 65 vietas (liberalai tik 13, konservatoriai 2, naujieji demokratai 8). Ontario, kur buvo pranašaujami aštrūs rinkimų susirėmimai, pasiliko liberalų pusėje su 100 narių (sąjungiečiai šiaip taip įstengė gauti 2 vietas, naujieji demokratai 1. Toronto didmiesčio (GTA) visos 41 vietos atiteko liberalams. Kvebeke liberalai truputį pasislino į priekį, laimėdami su Kvebeko partiečiai 37 vietas, palikdami 1 konservatoriui (buvo 29 liberalai ir 44 Kvebeko partiečiai). Paatlantės provincijose liberalų pagausojo nuo 12 iki 19, konservatorių sumažėjo nuo 12 iki 9, naujųjų demokratų nuo 7 iki 4. Teritorijų visos 3 vietos atiteko liberalams. Visi liberalų ministerių kabineto nariai, taip pat ir visų penkių partijų vadovai laimėjo savo rinkimų apygardose.

Liberalų dauguma naujame parlamente, ekonomijos žinovų nuomone, turėtų paskatinti investicijas, pajudinti akcijų biržą, kuri paskutiniu metu labai opiai reaguodavo į kiekvieną rinkimų vėjais kryptelėjimą, pozityvia linkme, pagerinti dolerio vertę. Liberalų ekonominė bei socialinio aptarnavimo pro-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Mokslų metų pradžia Vasario 16 gimnazijoje. Iškeliama trys vėliavos: Vokietijos, Europos ir Lietuvos

Vasario 16-tosios gimnazijos mokiniai Vėlinių dieną Hiutenfeldo kapinėse Vokietijoje. Nuotr. M. Šmitienės

Pokalbis su direktoriumi A. Šmitu

Lietuvių gimnazija Vokietijoje

Pagausojęs lietuvių skaičiui pastaraisiais metais Vokietijoje, pagausojo ir mokinių skaičius Vasario 16-tosios gimnazijoje. Šiuo metu yra 127 mokiniai, 26 mokytojai.

Veikia ir bendrabutis

– Mielas Direktoriau, rugsėjo mėn. pradėjote naujus mokslo metus jau kaip privati, bet su valstybinėmis teisėmis ir valstybės lėšomis išlaikoma gimnazija. Koks yra jos oficialus vokiškas pavadinimas, pvz. siunčiant raštus Švietimo ministerijai ar vokiškoms įstaigoms?

– Gimnazijos vardas nepasikeitė. Gimnazija savo blankų nekeitė. Dar vis dar lietuviškas vytytis ir pavadinimas "Vasario 16 gimnazija" – "Privates Litauisches Gymnasium". Tokiu pavadinimu ir atsiųstas raštas, suteikiantis valstybės pripažinimą. Tas pats pavadinimas ir vytytis ant brandos atestatų, kuriuos pasirašo gimnazijos direktorius ir Švietimo skyriaus atstovas, kuris dar uždeda savo įstaigos antspaudą. Mes dabar gavome visas valstybinių gimnazijų teises, bet valstybė mūsų pilnai neišlaiko. Ji tik už kiekvieną mokinį duoda tam tikrą sumą pinigų mokytojų algoms sumokėti, ir tai tik tris ketvirtadalius to, ką valdžiai kainuoja mokytojų išlaikymas paskaitėjus vienam mokiniui valstybinėje gimnazijoje. Mūsų mokinių skaičius dar vis per mažas, kad galėtume iš valdžios paramos išsilaikyti. Todėl prašome pagalbos iš kitų institucijų.

– Kiek mokinių susilaukėte šiais mokslo metais, kokių tautybių bei iš kokių valstybių atvyko mokiniai į gimnaziją?

– Pradėjome mokslo metus su 127 mokiniais. Paskutinį kartą gimnazija tiek mokinių turėjo 1955 metais. Tik šį kartą ne visi mokiniai lietuviai. Yra 35 vokiečiai ir 92 lietuviai. Taigi ir lietuvių daugiau, negu praėjusiais metais. 37 yra iš Lietuvos, 1 iš Olandijos, 2 iš Argentinos ir 52 lietuviai iš Vokietijos.

– Ar vokiečiai mokiniai yra vien tik iš Hiutenfeldo, ar taip pat iš aplinkinių miestų ir miestelių?

Juk susisiektas su Hiutenfeldu yra labai blogas?

– Vokiečiai mokiniai ne tik iš Hiutenfeldo, bet ir iš Viernheimo, Neuschlosso ir Lampertheimo. Laiką pasikeitė. Dabar savaitės metu susisiektas su Hiutenfeldu labai geras. Iš Hemsbacho ir Heppenheimo galima lengvai dviračiu atvažiuoti, o į Viernheimą arba Lampertheimą kas valandą eina autobusai. Savaitgaliais blogiau, bet tada nėra ir pamokų.

– Kodėl jie pasirinko lietuvių, o ne vokiečių gimnaziją? Ar tai tėvų noras, ar pačių mokinių?

– Penktokus/šeštokus atsiuntė tėvai, bet mes vis tiek su kiekvienu mokiniu pasikalbėjome ir priėmėme tik tuos, kurie ir patys norėjo. Buvo daugiau norinčių, negu galėjome priimti. Mes į kiekvieną klasę priimame tik 10 vokiečių, kad liktų pakankamai vietų lietuviams. Į vyresnes klases patys mokiniai nutarė ateiti, žinoma, tik su tėvų sutikimu. Vokiečiams labai patinka, kad gimnazija yra maža ir klasės nedidelės. Tokiu būdu mokinys geriau prižiūrimas. Vokiečių gimnazijos šiuo metu perpildytos. Be to, pas mus mokiniai, jeigu jie arba jų tėvai nori, gali dalyvauti mokytojų priežiūroje vykstančioje pamokų ruošoje. Turime taip pat gana plačią laisvalaikio programą, į kurią ir vokiečiai gali įsijungti. Vokiečiai tėvų susirinkime, kuris vyko du mėnesius po mokslo metų pradžios, pasidžiaugė, kad pas mus gera tvarka.

– Ar vokiečiams yra privaloma lietuvių kalba, mūsų istorija, geografija, ar jie gali pasirinkti kitą kalbą?

– Vokiečiams nereikia mokytis lietuviškai. Mes jų nenorime Vokietijos sulietuvinti. Mums yra svarbiau, kad mokiniai iš Lietuvos, bendraudami

su vokiečiais, išmokyti vokiškai. Prieš priimdami vokiečius mokinius, mes juos ir jų tėvus su pažindiname su mūsų mokykla ir su jos tikslais. Pasakome, kad lietuviškai mokytis jiems nereikės, bet jie visur tą kalbą girdės, visi pranešimai bus dviem kalbomis, vokiečiams teks ir susipažinti su lietuviškomis tradicijomis, su Lietuvos istorija, geografija, išmokyti vieną kitą lietuvišką dainą ir pan. Taigi jie žino, kur jie vaikus siunčia. Ir kaip tik tėvai galvoja, kad šiais laikais, kai ruošiamės gyvenimui Jungtinėje Europoje, toks jaunimo bendravimas su kita kultūra yra labai naudingas. O dabar atsirado vokiečių mokinių, kurie patys prašo, kad jiems būtų parengtas lietuvių kalbos kursas. Prašymą patenkinsime, žinoma, tik tiems, kurie patys nori.

– Kaip suderinate pamokas vien lietuviškai ar vokiškai kalbant mokiniams?

– Čia tvarkaraščio menas. Reikia sudaryti paraleles grupes. Čia jau patyrimo turime iš ankščiau, kai reikėjo suderinti lietuviškai, vokiškai ir angliškai dėstomas pamokas.

– Kokius vadovėlius naudojate – Lietuvoje ar vien Vokietijoje išleistas?

– Lietuvių kalbai ir kai kuriems lietuviškai dėstomiems dalykams naudojame Lietuvoje išleistus vadovėlius. Šiaip mes jau visą laiką naudojome vokiškus vadovėlius, nes programos neatitinka. Retkarčiais ir vokiečiai mokytojai lietuviams mokiniams nurodo ką paskaityti lietuviškai vadovėlyje, kad geriau suprastų.

– Kaip sugyvena mokiniai skirtingų tautybių, skirtingų tikybų: juk iš Lietuvos mokiniai nemoka vokiškai, Vokietijos – lietuviškai?

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Paminėta kariuomenės diena

Lapkričio 23 d. Kariuomenės dienos proga Vilniuje Katedros aikštėje iškilmingoje rinkuotėje ir minėjime dalyvavo kariai, kuriuos sveikino valstybės vadovai – prezidentas Valdas Adamkus, seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, ministras pirmininkas Rolandas Paksas, krašto apsaugos ministeris Linas Linkevičius bei kariuomenės vadas brigados generolas Jonas Kronkaitis. Kaip rašo ELTA/LGTIC, šia proga buvo pašventinta ir kariuomenės įteikta Vyčiū ir Gedimino stulpais papuošta nauja vėliava. Buvo aukojamos Mišios, surengta paroda Lietuvos nepriklausomybės signatarų namuose.

Lietuvos kariuomenės 82-ųjų metų proga šventiniai renginiai taip pat vyko Klaipėdoje, kur tarnauja daugiau kaip 4,300 karių. Kaune karių dieną kartu buvo švenčiama Vyčio kryžiaus šventė, minint 1920 m. 3 laipsnių kryžiaus "Už Tėvynę" pervadinimą "Vyčio kryžiumi". Taip pat ta proga buvo surengtas priėmimas Lenkijos gynybos ministerijos konferencijų centre Varšuvoje.

Baigsis prokuroro pareigos

Kaip praneša ELTA/LGTIC, seimo Jungtinė Centro sąjunga, Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga ir Lietuvos lenkų rinkimų akcijos frakcija pareikalavo generalinio prokuroro Kazio Pėdnyčios atsisąstadinimo. Pareikšta nuomonė, jog pareigūnas yra tiesiogiai atsakingas už nepatenkinamą šalies prokuratūros darbą. Jungtinei frakcijai priklausančių seimo narių manymu, šiuo metu prokuratūra yra nepajėgi imtis reikalingų konkrečių bei ryžtingų veiksmų kovojant su nusikalstamumu, nesuistavarko su jai įstatymais priskirtais uždaviniais.

Lapkričio 28 d. seimas pakeitė generalinio prokuroro skyrimo tvarką. Nuo šiol generalinį prokurorą skirs ir atleis prezidentas, seimo pritarimu. Išgaliojus šiai Prokuratūros įstatymo pataisai, nutrūkstą dabartinio generalinio prokuroro įgaliojimai, ir jis eis pareigas tol, kol jo vieton bus paskirtas kitas pareigūnas.

LRT vargai

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas parėmė Lietuvos radijo ir televizijos (LRT) vadovybės prašymą paskutinįjį šių metų ketvirtį skirti papildomą biudžetinį finansavimą – apie 4 milijonus litų, rašo ELTA/LGTIC. Į seimo komitetą dėl finansavimo kreipėsi LRT generalinis direktorius Vaidotas Žukas, pabrėžęs, jog naujoji LRT vadovybė nepadidino paveldėtos 15 mln. litų skolos ir net ją sumažino 800,000 litų.

Šiame numeryje

Rinkimai ir sąžinė

Neginčytina, kad Vakaruose jaučiamas moralės smukimas

Lietuvių gimnazija Vokietijoje

Vokiečiai prašo, kad jiems būtų parengtas lietuvių kalbos kursas

Lietuvos gyventojų įvairybė

Šeima, susidedanti iš keturių žmonių, turi automobilį kiekvienam...

Pora patiričių Lietuvoje

Keičiant politinę sistemą, valdžioje liko tie patys žmonės

Išpūdinga viešnagė Lietuvoje

Šimtai dar neužterštų ežerų, apsupti gražiomis giriomis

Žiburiai tamsioje aplinkoje

Senelių prieglauda mieste, geriau čia būtų koks naktinis baras

Širdies ligų sauga

Esminis dalykas yra teisinga pasaulėžiūra

Sovietams užimant Lietuvą

Vos pravėręs duris buvau sargybinio-šaulio sustabdytas

Per tautinę kultūrą ir tarptautinę bendrąją

Dvasinė kultūra neturi ribų ir į ją įsijon nebus per daug

Muziką, tapusio politiku, atsiminimai

Knyga pasakoja, kaip Lietuva sugrįžo į Europos žemėlapi

RSJ

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$43, pusmetinė – \$22, rėmėjo – \$53, garbės – \$63. Oro paštu į užjūrius – \$140, paprastu paštu – \$45. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$43.00, patron \$53.00, sponsor \$63.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

RELIGINIAME GYVENIME

Savo gyvenimo ir maldos patirtimi pasidalinti š.m. spalio 18 d. Kretingoje susirinko motinos iš Anglijos, Lenkijos, Rusijos ir Lietuvos. Prieš penkerius metus pradėtas sąjūdis "Motinos maldoje" – rado pritarimo, ir dabar motinos renkasi melstis už vaikus, pasidalinti problemomis, kalbėti Rožinį, skaityti Šv. Raštą. Atstovė iš Anglijos pareiškė, kad motinos visame pasaulyje vienijasi maldai už savo vaikus.

Kauno jaunimo politikos ir veiklos vadovų delegacija š.m. rugsėjo 22-29 d.d. lankėsi Vokietijos Diuseldorfe. Viešnagė – tai ilgalaikio tų miestų katalikiško jaunimo bendravimo tąsa. Dalyvauta seminare, metodiniuose užsiėmimuose, susitikta su moksleiviais, jaunimo organizacijų vadovais, kitais katalikiškos veiklos darbuotojais.

Kauno arkivyskupijos šeimos centro surengtoje konferencijoje "Vaikai – šeimos ir visuomenės pavasaris" dalyvavo per 150 šeimų su vaikais. Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pabrėžė, jeb Bažnyčia yra pasiryžusi daryti viską, kad šeimose klestėtų gyvybės kultūra ir būtų išsaugotos pagrindinės vertybės. Pasidalino mintimis iš neseniai įvykusio Europos vyskupų konferencijų pirmininkų susitikimo, kuriame buvo aptartami Europos sąjungos plėtimos iššūkiai bei Europos Žmogaus teises tvarkančių dokumentų. Aktualias mintis kėlė dir. N. Liobikienė ir patys tėvai.

Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelės Marijos šventovėje, specialiai įrengtoje scenoje, koncertavo 34 "The Beatles" muzikos sekėjai. Dvi valandas trukusiame koncerte, kurio klausėsi apie 2000 žmonių, pasirodė I. Starosaitė, G. Paškevičius, A. Jofė ir atskiros grupės. Atliko 22 tokių muzikos kūrinių, taip paminėdami "The Beatles" grupės įsteigėją J. Lennono 60-tąjį gimtadienį. Pranciškonus tokį koncertą surengti šventovėje paskatino vieno Italijos miestelio klebono gitaristo Fr. Mussidos pavyzdys. Pastarasis pernai surengė koncertą "Jaunimas prieš narkotikus skambant tūkstančių gitarų". Kretingoje koncerto progą pranciškonai meldėsi už nuo narko-

tikų bei alkoholio mirusius muzikantus.

Kun. Tasius Ereminas, vienuolis rosmietis, gyvenantis Italijoje, šiais jubiliejiniais metais (2000) atšventė dvigubą sukaktį – 60 metų kunigystės (įšventintas Šiaurės Italijoje, Asti mieste, 1940.IV.14) ir 85 metų amžiaus (1915.VIII.11). Jis yra nuolatinis "TŽ" skaitytojas. Keletą ar kelio meta metų yra dėstęs lituanistiką Milano katalikų universitete.

Vyskupas Eugenijus Bartulis, Lietuvos ir Vatikano sutartimi, paskirtas Lietuvos kariuomenėje tarnaujančių katalikų sielovados vyskupu ordinaru. Lietuvos istorijoje tai pirmas kariuomenės ordinaras. Vysk. E. Bartulis yra ir Šiaulių vyskupas, todėl kariuomenės sielovadai paskirs specialų kunigą – generalinį vikarą kaip savo pagalbininką. Šis paskyrimas turės būti suderintas su Krašto apsaugos ministru Linu Linkevičiumi.

"Lietuva ir Lenkija: Bažnytinio meno paveldas" – šiuo pavadinimu š.m. spalio 10-11 d.d. Seinuose, Lietuvių namuose, įvyko tarptautinė mokslinė konferencija, svariusi meno įtaką tautų vienybei stiprinti. Renginyje pradėtas iškilmingomis Mišiomis Seinų Mergelės Marijos Aplanymo bazilikoje, kurias aukėjo Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis, MIC, ir Elko vyskupo gen. vikaras W. Welgat, savo kalboje pabrėžė, kad religinis menas išsauga iš meilės Dievui, išreiškė viltį, kad lietuviai ir lenkai atrastų bendrą meilės kalbą. Pranešimus religinio meno paveldo tema padarė tos srities žinovai prof. J. Kowalczyk, dr. M. Kalamajskas, dr. J. Komorowski, dr. A. Aleksandravičiūtė, J. Trilupaitytė, J. Landsbergytė ir kt. Dalyviai susipažino su gotikine Seinų Madonos skulptūra, viena iš nedaugelio tokių, pasautų muzikos kūrinių, taip paminėdami "The Beatles" grupės įsteigėją J. Lennono 60-tąjį gimtadienį. Pranciškonus tokį koncertą surengti šventovėje paskatino vieno Italijos miestelio klebono gitaristo Fr. Mussidos pavyzdys. Pastarasis pernai surengė koncertą "Jaunimas prieš narkotikus skambant tūkstančių gitarų". Kretingoje koncerto progą pranciškonai meldėsi už nuo narko-

PADĖKA

AŲA

VACLOVUI KYBARTUI

mirus, nuoširdi padėka mus užjautusiems ir palėdėjusiems mano brangų vyrą, tėvą ir senelį į amžiną poilsį.

Žmona Lidija, vaikai ir vaikaičiai

Buvusiam ŠALFASS-gos pirmininkui, pirmųjų PLS žaidynių pradininkui, Sporto fondo steigėjui

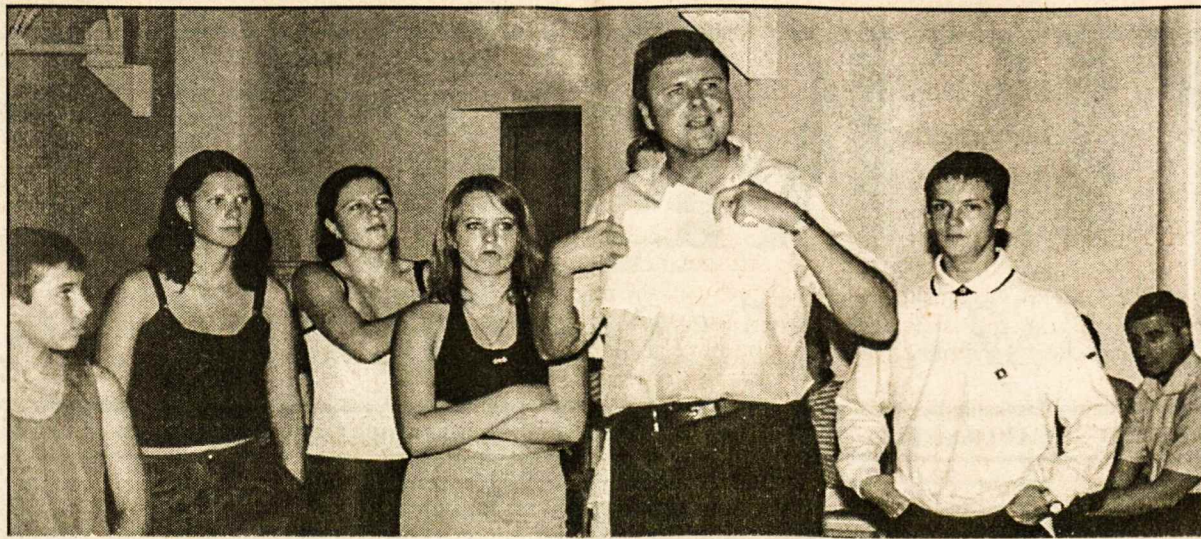
AŲA

PRANUI BERNECKUI

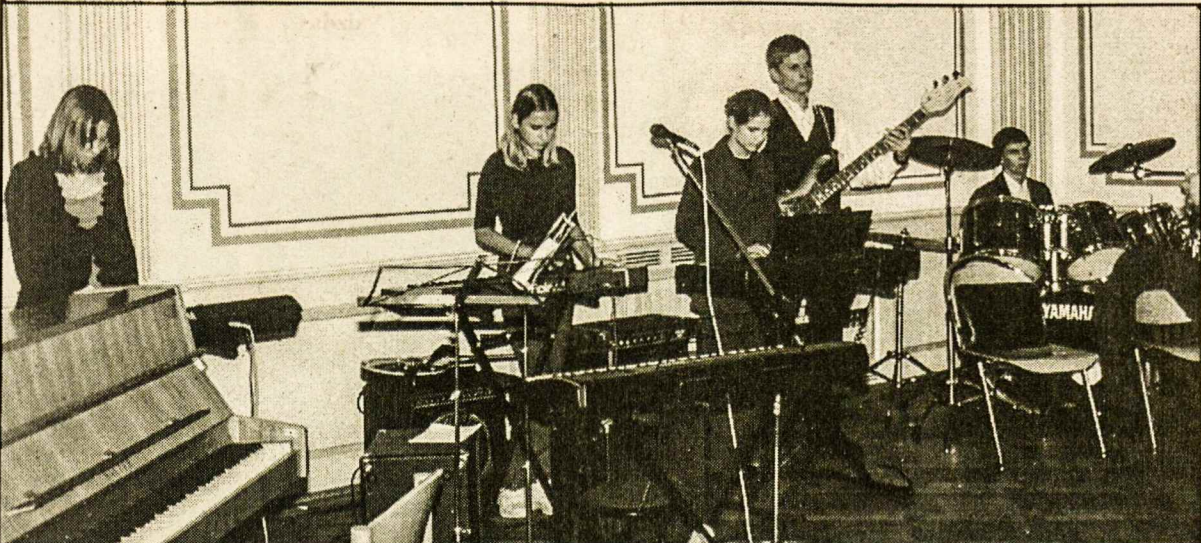
mirus,

žmoną ELENA, dukterį ANDRĖJĄ, gimines ir artimuosius skausmo valandoje užjaučiame ir drauge liūdime –

Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga

Susipažinimo vakaras Vasario 16 gimnazijoje. Vadovauja svečias iš Kanados – kun. Edis Putrimas

Vasario 16 gimnazijos jaunesniųjų orkestras groja Vokietijos susivienijimo šventėje Nuotr. M. Šmitienės

Lietuvių gimnazija Vokietijoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

– Tarp vokiečių ir lietuvių vaikų greitai atsiranda ryšys, nors kartais dar neaišku, kuria kalba jie bendrauja. Metų pradžioje suorganizuojame keletą bendrų renginių ir iškylių, kad vaikai greičiau susipažintų. O dėl tikybės tikrai nėra ginčų. Esame krikščioniška mokykla, ir todėl visi vaikai privalo lankytis tikybės pamokas. Dauguma mokinių katalikai. Visi sugyvenami gerai.

– Kiek mokytojų dėsto gimnazijoje, jų tautybė?

– Mokytojų turime 26. Iš jų 17 (įskaitant direktorių) yra pilnai arba bent pusiau įdarbinti. Iš jų 11 yra lietuviai – 5 vokiečiai ir 1 prancūzė. Du vokiečiai išmokę neblogo lietuviškai. O visi valandininkai yra kaimyninių gimnazijų mokytojai, samdomi pagal reikalą. Jie mūsų gimnazijoje dėsto 2, 4 arba 6 pamokas.

– Mano miestelio krepšinio komandose žaidžia du gimnazijos mokiniai – A. Genys ir M. Jacinevičius. Jie yra geriausi klubo žaidėjai. Ankščiau krepšinio aikštėje matydavau A. Šiugzdinį. Kaip laisvalaikį praleidžia kiti mokiniai?

– Krepšinis – labai mėgstamas sportas. Krepšinio aikštė visuomet užimta. Ne ką mažiau mokinių žaidžia futbolo. Pačia bendrabutyje yra sporto kambarys su visokiais įrengimais. Taip pat yra biliardo ir stalo teniso stalai. Dažnai naudojami muzikos, ypač mokinių, valdomas roko, muzikos kambariai. Mokiniai visuomet randa ką veikti.

– Kiek mokinių ateinančiais metais lauks brandos egzaminus?

– Ateinančiais metais 8 mokiniai lauks brandos egzaminus.

– Ar egzaminai bus laikomi dalyvaujant švietimo ministerijos atstovams, ar sujungti pvz. su Lampertheimo ar Weinheimo gimnazijom?

– Kaip visose valdiškose

gimnazijose, taip ir pas mus egzaminams pirmininkaus švietimo skyriaus atstovas arba vienas iš kaimyninių gimnazijų direktorių. Šiaip egzaminų komisija sudaroma iš mūsų gimnazijos mokytojų. Egzaminai vyksta mūsų gimnazijoje.

– Gimnaziją išlaiko Hesseno krašto švietimo ministerija. Kas išlaiko mergaičių ir berniukų bendrabučius? Kiek mokinių gyvena bendrabučiuose?

– Kai mokinių skaičius pakils iki 150-160, tai gimnazija išsilaisvys iš švietimo ministerijos, Mainco vyskupijos, Bergstrasės apskrities ir Lampertheimo miesto paramos. Tėvai patys turės išlaikyti mokyklos pastatą, o Lietuvą prašysime finansuoti lituanistinę programą. Manau, kad vėliausiai po dviejų – trejų metų mes tokį mokinių skaičių tikrai turėsime, ir gimnazijos išlaikymas nesudarys sunkumų. Kitaip yra su bendrabučiu. Jame yra 82 vietos. Bandrabutyje gyvena tik lietuviai mokiniai. Valdžia bendrabučio neremia. Vaikų išlaikymas yra tėvų reikalas. Valdžia tesirūpina našlaičiais. Į bendrabučius Vokietijoje yra paprastai tik turto turintys siunčia savo vaikus, nes bendrabučio išlaikymas yra brangus. Jūs žinote, kiek paprastai bendrabučiai – turime auklėtojus, darbininką, virėjas apmokėti, turime apsidyti kambarius, maistą pirkti ir t.t. Tačiau mažai tėvų pajėgtų savo vaikus čia atsiųsti, jeigu jie visa tai turėtų pilnai apmokėti. Mes, lietuviai, tiek turto neturime. Kaip tik tie, kuriems ši gimnazija ir bendrabutis labiausiai reikalingi, būna neturintys lietuvių vaikai, ir todėl mes turime ieškoti stipendijų ir aukų.

– Ar neturite didesnių rūpesčių?

– Pasibaigė federacinės valdžios parama. Mes sumažinome algas, kiek galėjome sumažinome personalą ir taupom, kur tik galime.

– Ar neturite didesnių rūpesčių?

– Su tais, kurie nelegaliai atvyksta į Vokietiją dirbti, mes jau greitai pasieksime pokario lietuvių skaičių. Ne visi atvyksta į Vokietiją visam laikui. Yra labai daug visokių įmonių atstovų, kurie čia atvyksta laikinai, keletui metų. Vaikų tikrai atsirastų pakankamai. Jau dabar atvyksta tėvai ir prašo, kad priimtume jų vaikus, nes vokiečių mokykla juos siunčia į žemesnį skyrių, kadangi jie nemoka vokiečių kalbos. Kiti po vienerių – dviejų metų pastebi, kad jų vaikai pradeda lietuvių kalbą pamiršti, bet jie nori, kad jų vaikai išliktų lietuviškai. Tačiau tokiems mažiems vaikams bendrabučio nepajėgsime išlaikyti. Jiems reikalinga daug intensyvesnė priežiūra ir pagalba. Tam reikėtų papildomai auklėtojų. O kas tą finansuos?

– Ačiū už pokalbį. "TŽ" skaitytojų ir redakcijos vardu linkime jums ir toliau krikščioniškoje bei vokiečių-lietuvių tautų draugijoje bendradarbiavimo dvasioje sėkmingai ir dar ilgai savo stipriomis rankomis vainuoti gimnaziją ir mokinius į gražią jų ateitį.

Kalbėjosi K. Baronas

Lietuvos gyventojų įvairybė

Tautiniu, teisiniu, ekonominiu, statistiniu požiūriu

VIKTORAS ALEKNA,
Vilnius

Lietuvos gyventojai labai įvairūs. Net ir tautiniu požiūriu. Iš 3.7 mln. Lietuvos gyventojų tik 80% yra lietuviai. 20% gyventojų save vadina rusais, lenkais, gudais, latviais, ukrainiečiais, žydais, čigonais. Per pastutinį Lietuvos gyventojų surašymą 1989 m. Lietuvoje buvo aptikta beveik šimto tautybių atstovų. Daugelio tautybių atstovų, tada gyvenusių Lietuvoje, buvo labai nedaug: pvz. chantams, čukčiams, eskimams, talyšams, austrams, asirams, dunganams, chalcha-mongolams, japonams tada atstovavo tik po vieną žmogų. Po 1990 m. kovo 11 d., galimas daiktas, tas vienas kurios nors tautos atstovas iš Lietuvos išvažiavo, ir viena tautybė sumažėjo.

Arba atvirkščiai: pvz. tada Lietuvoje buvo užregistruotas tik vienas japonas. Šiandien jų Lietuvoje gyvena dešimteriopai, o gal ir šimteriopai daugiau. Taip ir su kitų tautybių atstovais. 2001 metais Lietuvoje bus naujas gyventojų surašymas, ir tada sužinosime, kiek kurios tautybės Lietuvoje gyvena šian-dien.

Svarbiausia mums bus sužinoti, kiek šiandien gyvena Lietuvoje lietuvių. Mat atkurtosios nepriklausomybės metais kasmet nemaža lietuvių atsiveikina su savo Tėvyne. Ar jie kada nors besugrįš? O dalis kadaise priverstinai palikusių savo Tėvynę šiandien sugrįžta į ją nors numirti. O kai kurie parsiveža į Tėvynę ir kitur gimusius savo vaikus ar net vaikaičius. Vyksta kaita kasdien...

Lietuviai savo Tėvynėje, atkūrus nepriklausomybę, pradėjo gyventi kitaip, negu gyveno okupacijos metais. Tad visi gyventojai buvo teoriškai lygūs, tik dalis buvo lygesni. Ties lygesnė – tai dažniausiai partijos ir sovietinės valdžios šokie tokie pareigūnai. Taip pat ateiviai, ypač rusai. Jie Lietuvoje jautėsi tikraisiais šeiminkais ir net nesimokė lietuvių kalbos. Atvirkščiai, jie reikalavo, kad visi lietuviai išmoktų rusų kalbą ir su jais kalbėtų rusiškai.

Šiandieninės Lietuvos konstitucijos pradžia sako: "LIETUVIŲ TAUTA, ... siekdama atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės, atgimusias Lietuvos piliečių valia priima ir skelbia šią KONSTITUCIJĄ".

Vadinasi, Lietuvoje visi gyventojai yra valstybės kūrėjai ir tautos valios vykdytojai. O lietuvių tauta sudaro visi Lietuvos piliečiai. Šitaip suprantant tautą, išnyksta etninis lietuvis, kuris iš tikrųjų yra, bet konstitucija apie jį kaip tokį nesako nė žodžio. Konstitucijoje kalbama apie etnines bendrijas, ir viena iš tų bendrijų yra lietuvių etninė bendrija, apie kurias konstitucijoje pasakyta: (37 straipsnis) "Piliečiai, priklausantys tautinėms bendrijoms, turi teisę puoselėti savo kalbą, kultūrą ir papročius".

Toli nuo Rūpintojėlio Žemės, nuo Baltijos krantų,
Pavargęs tremtinio skausmingam kelyje,
Mylėjęs Tėvų Žemę ir jaunimą Tu –
Suraski amžiną ramybę Kristaus glėbyje.

ATSISVEIKINUS SU

a.a. PRANUI BERNECKUI,

liūdesiu dalinasi su žmona ELENA, dukra ANDRĖJA ir žentu MARK –

Julija, Virgilijus ir Zita Kauliai

PADĖKA

AŲA

RAMUTĖ JURGUTIENĖ

iškeliavo amžinybėn 2000 m. spalio 10 d.

Nuoširdžiai dėkojame Aušros Vartų Hamiltonė parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už atnašautas gedulines Mišias bei maldas prie amžino poilsio vietos Šv. Jono lietuvių kapinėse.

Nuoširdi padėka Lindai Marcinkutei už jausmingas giesmes Mišių metu bei karsto nešėjams. Dėkojame draugams ir pažįstamiems už pareikštą užuojautą žodžiu bei raštu ir visiems už aukas "Pagalbai Lietuvos vaikams".

Likę liūdesy – vyras Jurgis,
dukros – Jūratė, Daina ir Ramona su šeimomis

PADĖKA

AŲA

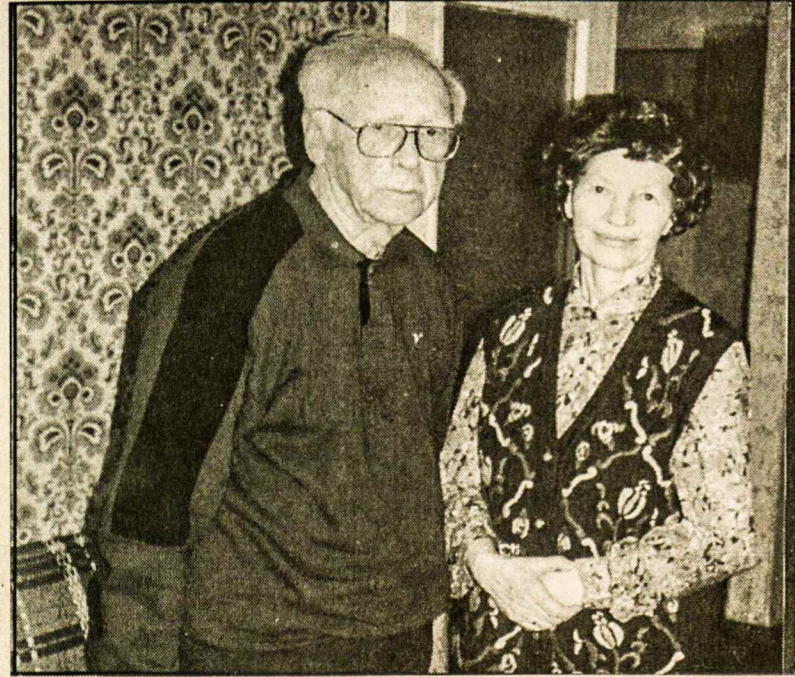
AGOTA PRANCKŪNIENĖ

iškeliavo amžinybėn 2000 m. lapkričio 2 d.

Dėkojame Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už globą ligoje, Rožinį laidotuvių namuose, gedulines šv. Mišias kartu su kun. J. Žukausku, OFM. Ačiū vargonininkei L. Marcinkutei už giedojimą ir p. Skvereckienei už skaitymus. Dėkojame karsto nešėjams bei visiems už dalyvavimą, už aukas šv. Mišioms ir "Vaikų dienos centrui" bei "Pagalbai Lietuvos vaikams". Ačiū už gražias gėles iš Sudburio, Niujorko ir Hamiltono. Dėkoju Katalikų moterų draugijai už gražų išlydėjimą, ponioms už skanumynus ir p.p. Mačiams už skanius pusryčius.

D. Beržaitytė

Visuomenės veikėjas ir žurnalistas JUOZAS KOJELIS su Lietuvos vėliava bei rašytoja NIJOLĖ GASKAITĖ-ŽEMAITIENE Šiauliuose

Pora patirčių Lietuvoje

JUOZAS KOJELIS,
Los Angeles

1986 kun. Kazimieras Pūgevičius į kelionę okupuotą Lietuvą mane palydėjo tokiais žodžiais: „Šiuo laiku niekas į Lietuvą negali vykti savo malonumui“. Lietuvos teritorija jau išvadauta maždaug prieš 10 metų, bet tauta vis tebelaukia antro išsivadavimo, šį kartą nuo sovietinio palikimo. Tad linkęs manyti, kad dar ir dabar neturėtume Lietuvon vykti vien savo malonumui.

Praejusią vasarą lankiausi Lietuvoje du kartus. Birželio-liepos mėnesiais žurnalistiniu smalsumu stebėjau ateitininkų kongresą, Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimą, krikščionių demokratų partijos konferencijas, „Į laisvę“ fondo studijų dienas Molėtuose, ambasadoriaus Vytauto Dambraivos 80-čio minėjimą, jo knygų susitikimus, ir savo išpuodžių apibendrinau straipsnyje: „Iš Lietuvos su doze optimizmo“. Pastebėjau ženklų, kad komunizmo nualintoje dvasinėje Lietuvos dirvoje išgrynintos žmogiskosios vertybės leidžia viltigius daigus ir kad krikščioniškos-patriotinės jėgos ieško kokio nors idėjinio centro, apie kurį galėtų burtis.

Tokio centro aptarimą yra padariusi prof. Ona Voverienė, kaip „bendrą visų dešiniųjų patriotinių partijų ir visuomeninių organizacijų judėjimo bloką... remiantis bendru požiūriu ir svarbiausias Tautos ir Valstybės saugumo, mokslo, kultūros ir švietimo problemas ir jų sprendimo būdus“. Tokio idėjinio centro reikalus labiausiai išryškėjo studijų dienosose Molėtuose, bet, deja, akademikų ir visuomenininkų išsakytos mintys nepasiekė nei Lietuvos žmonių, nei išievyti.

Laisvės kovotojai ir išeivija

Antrą kartą Lietuvon nuvykau rugsėjo antroje pusėje ir dalyvavau seimo rinkiminiam vėjui, talkindamas krikščionims demokratams. Jau pirmą kartą Molėtuose vienas studijų dalyvis „nuo Panevėžio“ kaltino išeiviją įvairiais nemoralumais, o šį kartą Raseiniuose tokie klausimai buvo nukreipti į mane asmeniškai: „Ponas Kojeli, mano klausimas nesiriša su rinkimais, bet pasakykite, kodėl pabėgėliai per Amerikos balsą kurstė Lietuvos jaunimą kovoti, sakdami, kad ateis amerikiečių pagalba?“ Aš jam sakiau, kad tokių klausimų esu daug girdėjęs, bet nesutikau žmogaus, kurio tokias radio laidas pats buvo girdėjęs. Paminėjau, kad apie tai esu kalbėjęs su dabartiniu arkivyskupu Sigitu Tamkevičiumi.

Knygų šioji
„SAMOGITA“
meniška įriša
knygas bei žurnalus

A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Ata
PRANUI BERNECKUI
mirus,

nuosirdžiai užjaučiau jo žmoną ELENĄ ir dukrą
ANDRĖJĄ –

Palmyra Kučinskaitė

Kai šimtmečiai atgyja

Vilniaus jėzuitų gimnazijos 430 metų sukaktis

GENOVAITĖ GUSTAITĖ,
Vilnius

Netoli Vilniaus Rotušės, už Šv. Kazimiero šventovės, gyvenanti keliai senieji, didingieji buvę „Profesų namai“ (mokytojų namai). Dabar ant jų iškaba – „Vilniaus jėzuitų gimnazija“. Šiomet, 2000 m. spalio 27 d., ji atšventė savo 430-ąsias įsteigimo ir 5-ąsias atsteigimo metines. Liudininkė didelės, spalvingos Vilniaus miesto, Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės sostinės, kultūros gimnazija – Collegium Vilnense Societate Jesu – buvo įsteigta iš Europos atkeliavusių jėzuitų paskutinio Jogailaičio, Žygimanto Augusto, laikais, 1570 m. liepos 17 d. Pirmuoju mokyklos rektoriumi tapo varšuvietis, buvęs karaliaus

kviesta ir sutikusi dalyvauti šių metų Los Angeles politinių studijų savaitgalyje, bet dėl pasikartojusios ir visame kūne išplitusios vėžio ligos atvykti negalėjo. Su sūnumi Linu liepos mėnesį aplankė Žemaitius Šiauliuose. Sunykusi, bet tos pačios geros akys, minkštas balso tembras ir šviesus šviesus protas. Sakė skubanti užbaigti kai kuriuos tyrinėjimo darbus ir norinti parašyti romano „Užverstų šulinių vanduo“ antrą dalį. Laiko likę nedaug. Savo lėmtį primanti ramiai. Nors įsigilinsi ir partizaninį laikotarpį ir skubanti užbaigti romaną, jį matė, analizavo ir bliviai vertino taip pat šių dienų politinį Lietuvos gyvenimą.

Paklausus, kur jos nuomone pagrindinės blogio šakys, atsakė, kad nomenklatūrininkų ir kitų savanaudžių įsitvirtinimas krašto valdžios viršūnėse ir ekonominiam gyvenimui. Kaip pavyzdį nurodė į 1996 sudarytą vyriausybę, kurioje atsirado grupė savanaudžių ir pelningosios vietomis apriūpino armiją savo rėmėjų. Trys krikščionių demokratų ministrai ir dar vienas kitas, tai grupuotei nepriklausęs, neturėjo jėgos daugumos politinei linijai pasipriešinti, bet ir nebandė.

Savo mintis ji išdėstė man adresuotame ilgame laiške, kur apie tos vyriausybės suformavimą išsireiškia: „Ministrų kabinetai buvo formuojami per nakty, kandidatūros parankamos ir atmetamos per valandą... Vadinamasis principas: kai ateisime į valdžią, susodinsime į postus draugus“.

Paprašyta išvardyti dešimt Lietuvos žmonių, kuriems būtų galima patikėti svarbiausius valdžios postus, ištarė kelias pavardes. Jų tarpe nebuvo nė vieno didžiųjų partijų vadovo. „Ne kartą stebėjau“, rašė ji man, „jog keičiant Lietuvos politinę, ekonominę, socialinę sistemą, valdžioje liko tie patys žmonės“.

Antrą kartą su Nijolė G-Z susitikau Vilniuje, jos dukters šeimos namuose. Iš Šiaulių buvo atvykęs 9-tam chemoterapijos kursui. Pradėta gydyti naujais vaistais. Turėjo vilties. Kalbėjome apie krikščionių demokratų skaldymąsi ir seime priimto įstatymo „Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas“ sustabdymą. Jos nuomone, susikaldę krikščionys demokratai negynė švietimo ir mokslo ministerio Zigmą Zinkevičiaus, nors iš tikro jį pašalinti iš tų pareigų buvusios suinteresuotos kitos jėgos. Apgailestavo, kad jos artimas bendradarbis, partizaninio laikotarpio tyrinėtojas Algis Kasėta nuėjo su modernistais. Bet džiaugėsi, kad jis, kaip ir Feliksas Palubinskas, paliko ištikimi krikščioniškajai demokratijai ir nebandė į seimą pateikti kitų partijų sąrašuose. (Iki seimo rinkimų buvo likusių 9 dienos).

Lietuvių aktyvistų vyriausiojo štabo vardu 1941 birželio 23 paskelbtą Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo deklaravimą Lietuvos seimas 2000 rugsėjo 12 pripažino teisės aktu. Bet prezidentas tą įstatymą pavadinęs „klaida, pakenkusia tiek Lietuvos tarptautiniam prestižui, tiek visuomenės politinei santarvei“. Seimo pirmininkas, kad ir ne 100%, tai prezidento nuomonei pritarė. Spaudžiant tam tikroms jėgoms, seimo dauguma to įstatymo galiojimą sustabdė, balsavimuose nedalyvaujant krikščionims demokratams. Nijolė buvo

(Nukelta į 4-tą psl.)

sekretorius, jėzuitas Stanislovas Varševickis, o šiuolaikinis direktorius – jėzuitas kun. Antanas Gražulis.

Kaip ir tolimas pirmtakas, jis taip pat neša labai nelengvą naštą. Susipina pastangos išgudyti visapusišką, dvasingą ir intelektualią, mylinčią Dievą bei artimą asmenybę, taip pat troškimas, būtinybė, įkvėpti gyvybę sunykusiems, apleistiems mūrams. Jei ne spindinčios vaikų akys, kasmet didelis stojančių į gimnaziją konkursas, sėkmingas gimnazijos abiturientų stojimas (95%) į aukštąsias, rėmėjų dosnumas, našta būtų nepakeliamą.

Pirmieji jėzuitai, steigę kolegiją, po devynerių metų peraugusią į akademiją, į Vilnių atnešė ir pirmuosius viešus vaidinimus, teatrą. Neatsitiktinai šiemet universiteto kiemo teatras švenčia taip pat 430 metų sukaktį. Todėl, jaučiant, išsaugant praeities tradiciją, visas suakties minėjimas dvelkte dvelkė teatro dvasia.

Pagal teatrinę programą skamba XVI š. muzika, mokiniai, apsiėmę to šimtmečio drabužiais, praliedžia prie mikrofono einantį jėzuitą. Trumpoje kalboje išsklęs įvyki – gimnazijos įsteigimo ir atsteigimo metines – išskaičiuoja svečius: švietimo ir mokslo ministerijos, savivaldybės ir švietimo skyriaus, iš Vilniaus liečiaus, Užupio ir Šilutės Vydūno gimnazijų, Alytaus katalikiškosios bei užsienio – Čikagos, Šv. Blažiejaus gimnazijos (Vokietija). Atėjo ir rėmėjų. Pašlovinę visus – „Garbė jiems!“ praneša: „Skelbiu didžiojo minėjimo pradžią ir prie mikrofono kviečiu Stanislovo Varševickio bei kitų kolegijos rektorių pasekėjai, dabartinį Vilniaus jėzuitų gimnazijos direktorių kun. Antaną Gražulį“.

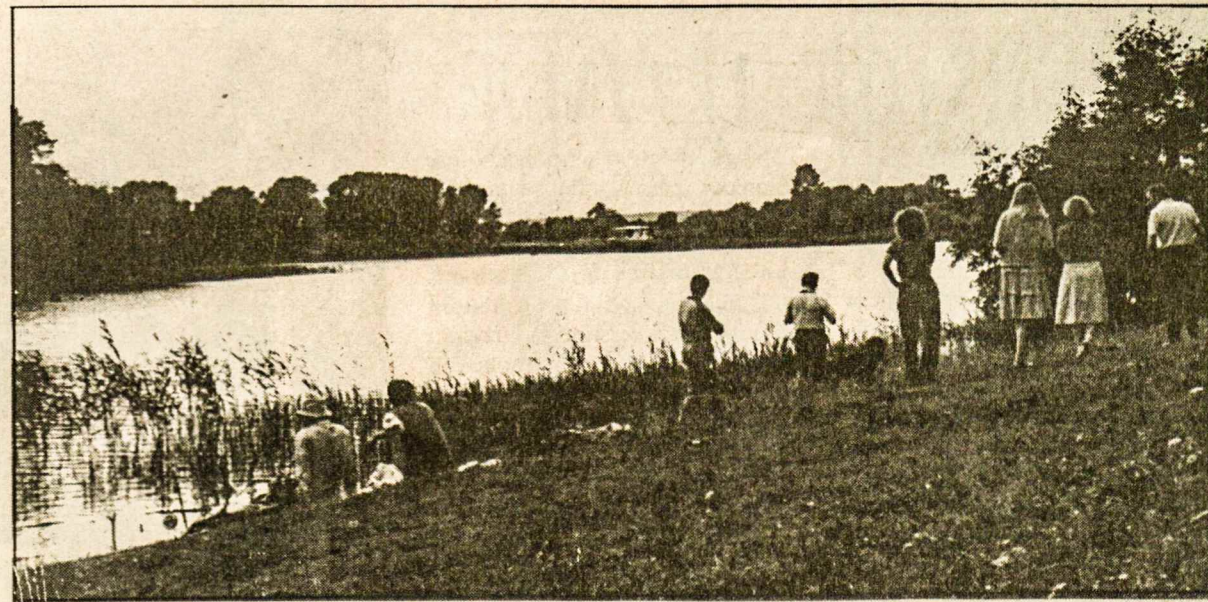
Neilga sveikinimo žodį jis baigia kvietimu sugiedoti gimnazijos himną (žodžiai mokytojos D. Lapinskienės, muzika L. Abačiaus). Prie mikrofono vėl jėzuitas, raginantys pereiti prie maldos. Visa mokyklos bendruomenė, svečiai Šv. Kazimiero šventovėje (senojoje, pagrindinėje jėzuitų šventovėje, Vilniuje pradėtoje statyti 1604 m.) išklauso iškilmingą Mišią, kurias atnaušo arkiv. A. J. Bačkis su būriu kunigų.

Joms pasibaigus, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas kun. Antanas Saulaitis papasakojo apie gimnazijos kelią. Pabaigoje – Lietuvos himnas. Šventovėje buvo suteikta teisė kalbėti garbingiausiems svečiams: švietimo ir mokslo viceministerei Vaivai Vėbraitei, Bonos jėzuitų gimnazijos rektoriui kun. Werner Götziui, perskaitytas Respublikos prezidento sveikinimas.

Po to iškilminga eiseną – svečiai, kunigai, mokytojai, tėvai, rėmėjai, aliumnai (baigę gimnaziją: tokių jau keturiuos laidos), klasės su vėliavomis – iš šventovės patraukia į gimnaziją, į jos kiemėlį su angelu ir fontanu, papuoštu ruonio bei žuvies skulptūrelėmis (sukakties proga jas padavanojo gimnazijai skulptorius A. Kmieliauskas). Provincijolas čia sukalba maldelę, direktorius padėkoja skulptoriui už mielą dovaną.

O toliau šventė persikelia į mokyklos klases, koridorius pasiskirstytus pagal amžius. Prie amžių derinta vaikų apranga, muzika (groja Koncės ansamblis), veiklia, gyvena liokajai ir kambarinės (prižiūri tvarką), vaiko vienuoliai, prekybininkai, dailininkai, būrėjos, čia pat stendai, vaizduojantys istoriją, smulkė, kurioje vaišinti visi. Tėvai, svečiai – tik žiūrovai. Kelių šimtmečių praeitis, atkurta klau-

(Nukelta į 4-tą psl.)

Vaidzas iš Trakų apylinkės. Taip atrodo vienas iš ten esančių ežerų

Nuotr. V. Kapočiaus

Įspūdinga viešnage Lietuvoje

ALGIRDAS NAKAS

Šiuo rašiniu noriu su skaitytojais pasidalinti savo kelionės išpuodžių, patirtais penkių savaitių viešnage Lietuvoje. Norisi lyg ir paskatinti planuoti atostogavimą nepaprasto grožio gamtoje Lietuvoje. Vilnius, Kaunas, Trakai, Kernavė, Kuršių Nerija yra puikių turistinės vietovės. Tai tik dalis įdomybių tėvynėje. Šimtai dar neužterštų ežerų, apsuptų gražiomis giriomis, upėmis ir upeliais, kalvomis ir slėniais. Atostogautojui viskas taip arti ir greitai pasiekiamą. Sumažėjus pasauliui ir pati Lietuva lengvai pasiekiamą atostogautojui.

Lietuvoje lankiausi jau septintą kartą. Pirmąjį kartą – dar okupuotoje tėvynėje. Sekančiose mano pagrindinis tikslas buvo dalyvauti Pasaulio Lietuvių sporto žaidynėse. Šią vasarą norėjosi pasigėrėti tėvyne, jau dešimtajai laisvės jubiliejui švenčiančiai bei paviešėti nuostabaus grožio gamtoje.

Mūsų šių penkių savaitių kelionių vadovas buvo alpinistas Vladas Vitkauskas. Mums atvykus jis pasakė: „Parodysiu šventąsias Lietuvos vietas, ne vien šventąsias, aplankysime ir Grūto parką“.

Lietuviškos įdomybės

Visą vasarą Vilniaus dailės muziejuje vyko paroda „Krikščionybė Lietuvos mene“. Be daugelio įdomių religinių rodnų, išstatytas nemažas rinkinys liaudies menininko, medžio skulptoriaus Svirskio skulptūros daugiausia religiniai kūriniai. Panašus skulptorius buvo Lionginas Šepka. Jo išsimi kūryba sutelkta L. Šepkos muziejuje Rokiškyje, prie Grafo rūmų.

Prie Platelių – Salantų yra religinių akmenų skulptūrų muziejus. Tai „Orvydų sodyba“. Okupantai skulptorių niekino, sodybą „absurdo muziejumi“ pravarėdžiavo. Rašytojas J. Mekas ir skulptorius Mončys V. Orvydai geniajus titulą pripažino. Vilnius Orvydas buvo mistiškas asketas, nepalaužiamų įsitikinimų ir didelio talento žmogus – akmenų skulptorius, tapęs vienuoliu pranciškonu. Mirė dar jaunas, Dievo garbei darbų ne užbaigęs... Dabar vis daugiau tarptautinio dėmesio ir įvertinimo susilaukia. Neseniai išleistas puikus leidinys – skulptūrų albumas „Vilius Orvydas“.

Aplankėme Šiluvos šventovę, Kryžių kalną Meškuičiuose. Ši nuostabi ir šventa vietovė palieka nepaprastą išpuodį daugybei besilankančiųjų. Masės kryžių ir kryželių, vis dar daugėjanti, plečiasi į visas puses. Pranciškonų vienuolynas ir koplyčia užbaigta.

Poilsui sustojome svetingoje Mikasaukų turistinėje sodyboje, Plateliuose, arti žavingo Platelių ežero.

„Žemėj Lietuvos...“

Rytą iškeliaume į Basanavičiaus tėviškę Užkabaliuose arti Bartininkų. Šios sodybos trobos originaliai atstatytos su Patriacho muziejumi gyvenamoje troboje. Šalia sodybos prieš dešimt metų užveistas „Atgimimo ažuolynas“. Iš tikrųjų atrodo „Žemėj Lietuvos ažuolai žaliuos“. Jau šitie septyni tūkstantiniai medelių puikiai klesti ir žaliuoja, pamažu tikrų ažuolynų virsta. Malonu buvo aplankyti ir mūsų pavarde bei keleto mano draugų įvardintus ažuoliukus. Juk tikriausiai mūsų vaikaičiai keliaudami kada nors ras malonų poilsį šių ažuolų pavėsyje.

Aplankėme pirmojo ir paskutiniojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos tėviškę Užlėnyje. Įspūdinga istorinė vieto-

vė, nors apgailestina dabar apleistą, netvarkomą.

Vaižganto tėviškėje

Iš Suvalkijos keliavome į kitą „Lietuvos ažuolo“ tėviškę. Svėdasų parapijoje, Malaišių ir Kunigiškių kaimai yra lyg ir dvykaimiai, laukais susijungę. Malaišių kaimo viduryje, rašytojo gimtinėje, stovi didingas granito paminklas Tumui-Vaižgantui. Už kilometro, Kunigiškių kaime, pradžios mokykloje yra mažas Tumo-Vaižganto muziejus, bylojantis rašytojo didelių darbų tėvynei Lietuvai.

Šioje mokykloje šis patriotas pradėjo pirmuosius savo mokslus. Man ypatingai svarbios šios vietovės: Svėdasų kapinėse išsišilęs mano seneliai. Kamajuose, visai arti Strazdelio kapo, mano tėvų kapai. Kitų senelių, kažkur nebeatrandami kapai, prie šventovės.

Šios mielos apylinkės, tiksliau Rudžiai ir Kunigiškiai, yra mano pagrindinės šakys. Tuma ir Skleriai buvo artimiausi kaimynai, bičiuliai. Mano mama Skleritė yra Tumo-Vaižganto krikšto dukra.

Turėjau malonius pasikalbėjimus su klasės drauge, su kuria baigėme ne tik Kamajų mokyklą, bet ir Tumo-Vaižganto vardo gimnaziją Rokiškyje.

Aplankėme Rokiškio šventovę, vieną gražiausių Lietuvoje. Apžiūrėjome Grafo rūmų muziejų ir nepaprastą Liongino Šepkos muziejų. Lankėme gimines ir giminačius, Užpalių, Svėdasų, Rokiškio, Anykščių, Panevėžio apylinkėse ir daug kitų vietovių.

Seimo rūmuose

Mūsų programoje sekė išskirtinai maloni ir įdomi trumpa viešnage pas Gabrielių ir Danutę Žemkalnius. Jie – buvę žmonios bendraklasiai – draugai Eichstätt'o gimnazijoje, Vokietijoje. Gabrieliūs, talkinant Danutei, dabar savanoriškai, be atlyginimo, dirba kaip Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovas seimo rūmuose Vilniuje. Šiltai mus priėmė, parodė seimo rūmus, posėdžių sales. Stabtelėjome seimo pirmininko kabinete. V. Landsbergio nebuvo. Pasikalbėjome su jo sekretore. Pasirodė, ji irgi esanti alpinistė, artimai pažįstanti V. Vitkauską. Buvo smagu pietauti seimo kavinėje kartu su Danute ir Gabrieliu Žemkalniais.

Prieš devynerius metus vaikščiojau tada kartu su šimtais vilniečių dvi dienas ir naktis tarp seimo rūmų baridakų Rusijos pučo metu. Rusų tankų puolimas buvo tada daugiau realybė

negu galimybė. Man visada lieka nepamirštami tada buvusio mūsų tautos vadovo V. Landsbergio drąsintys ir optimistiniai žodžiai: „Po kiekvienos, kad ir tamsiausios nakties, visada išaušta šviesi diena!“ Tautos herojaus pranašiški žodžiai išsipildė, ir net labai greit. Po keleto dienų pasaulis pripažino Lietuvą laisva ir nepriklausoma tauta. Tą euforinę privilegiją tada Vilniuje ir man teko patirti.

Užsieniečių mokykloje

Gabrieliūs ir Danutės dėka turėjome progą dalyvauti nepaprastai įdomiose ir maloniose išskilmėse. Tai buvo mokslo metų užbaiga jau dešimtmėčių veikiančios vidurinės mokyklos „Lietuvių Namai“. Į ją primami mokiniai, gyvenę už Lietuvos ribų. Dabar juos mokosi 253 moksleiviai, beveik visi atvykę iš Rusijos, daugiausia iš Sibiro kraštų. Atvykę silpnai arba visai nemokę lietuviškai. Išskilmėse puikiai pasirodė mokyklos choras, solistai, deklamuotojai, vaidintojai, tautinių šokių šokėjai. Tai unikali mokslo bei lietuviybės įstaiga, verta visų dėmesio ir finansinės paramos. G. D. Žemkalnių patarimu, būtų prasminga skirti mokiniais pinigines premijas už pažangą mokslą ir lietuviškumą. Adresas: Vilniaus vidurinė mokykla „Lietuvių Namai“, Džukų g. 43, 2030 Vilnius, Lithuania.

Grūto parke

Šį kontroversinį dalyką labai norėjau savo akimis pamatyti. Vyko keturios: Vitkauskai ir mes. Apie mūsų apsilankymą darbuotojai žinojo. Sutiko mus prie vartų. Vedlė, truputį palydėjęs, paliko mus vienus. Ji primygtinai mus prašė pareikšti savo nuomonę – parko įvertinimą po apžiūrėjimo.

Dvieju kilometru ilgyje, pagal gražų upelį, mišką, išrikiuotos kelios dešimtys paminklinių skulptūrų su mažomis lentelėmis prie jų, kur trumpai paminėti užtarnauti titulai komunistinėje bei jų darbo karjeroje. Nei prie Stalino, Lenino, Dzeržinskio, Sniečkaus, nei prie kitų

(Nukelta į 4-tą psl.)

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus prima
pacientus ir vakarais

PADĖKA

Ata

PETRUI PAKALKAI

mūsų mylimam vyrui ir tėvui

2000 m. lapkričio 11 d. iškeliaujant į amžinybę, nuosirdžiai dėkojame Lietuvos kankinių parapijos klebonui prelatui Jonui Laidkevičiui už maldas laidotuvių namuose, šv. Mišias ir laidotuvių apeigas.

Nuosirdi padėka A. Vitkieniui už gražius atsisveikinimo žodžius, D. Radtkienei už įspūdingą giedojimą ir vargonavimą gedulinių Mišių metu. Dėkojame karsto nešėjams, visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems, pareikšusiems užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje. Ačiū visiems už gėles, užprašytas Mišias ir aukas labdaros organizacijoms.

Dėkojame visiems, dalyvavusiems laidotuvių namuose ir kapinių apeigose. Ačiū V. Birštonui už skaniai paruoštus pietus ir visoms ponions už pyragus. Jūsų nuosirdumas palengvimo mūsų liūdesį.

Liūdinčios – žmona Janė,

duktė Renata ir jos vyras Randy

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PAMINKLAS AVIACIJAI

Lapkričio 17 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus atidengė Lietuvos karo aviacijos paminklą Kaune, S. Dariaus ir S. Girėno aerodrome. Kaip praneša BNS/LGTIC, paminklas papuoštas Lietuvos piloto ženklų "Plieno sparnai" ir atmintinėmis lentomis, įamžinančiomis atminimą karo aviacijos lakūnų, kovojusių dėl nepriklausomybės, žuvusių kovose ir tremtyje. Viena iš penkiolikos lentų skirta aviacijos kapitoniui Ignui Adamkavičiui, prezidento tėviui. Taip pat pagerbti lakūnas S. Darius, pulkininkas leitenantas Mykolas Mačiokas, aviacijos brigados generolas Antanas Gustaitis, pulkininkas leitenantas Leonardas Peseckas, majoras Vytautas Jablonskis ir kiti.

NUŠALINTAS PAREIGŪNAS

Kaip skelbia BNS/LGTIC, policijos departamento generalinis komisaras Visvaldas Račkauskas lapkričio 13 d. nuo pareigų nušalino Panevėžio miesto policijos vyriausiojo komisaro pavaduotoją Aleksandrą Jankauską. Jo atleidimas iš pareigų siejamas su dviejų teisėsaugos pareigūnų nužudymu lapkričio pradžioje, po kurio spaudoje pasirodė pranešimų apie galimus kai kurių Panevėžio teisėsaugininkų ryšius su nusikaltėliais. Vykto tarnybinis patikrinimas, kurio rezultatai turėjo būti pateikti iki gruodžio 1 d.

NAUJAS PASIENIO PUNKTAS

BNS/LGTIC žiniomis, lapkričio 24 d. Nidijoje, prie sienos su Rusijos Karaliaučiaus sritimi buvo iškilmingai atidarytas naujas pasienio kontrolės punktas. Iškil-mėse dalyvavo abiejų valstybių pasienio tarnybų atstovai, tarp jų Lietuvos muitinės departamento direktorius Valerijonas Valickas ir Rusijos valstybinio muitinės komiteto pirmininkas Michailas Vaninas. Naujo punkto projektas buvo patvirtintas prieš trejus metus, lapkričio mėnesį baigta statyti per 1,000 kv metrų, dviejų aukštų pastatą, kurio vertė - apie 9 mln. litų. Tikrinimo procedūra naujajame punkte bus trumpesnė, nes keliautojai bus stabdomi ir tikrinami tik vieną kartą, vienu metu pasienio ir muitinės pareigūnų.

SUTARTYS DĖL APMOKESTINIMO

Lapkričio 21 d. Lietuvos seimas vienbalsiai patvirtino tris Lietuvos vyriausybės sutartis su Armėnijos, Kroatijos ir Slovėnijos vyriausybėmis dėl pajamų bei

kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo ir mokesčių slėpimo išankstinės apsaugos, rašo ELTA/LGTIC. Šiuo metu taikoma devyniolika tokių sutarčių, kuriomis siekiama panaikinti tarptautinį dvigubą apmokestinimą, užkirsti kelią pažeidimams ir mokesčių nemokėjimui, paskirstyti apmokestinimo teises tarp susitariančiųjų valstybių, išvengti mokesčių diskriminacijos.

NUTRAUKĖ BADO STREIKĄ

Lapkričio 25 d. prie Kauno bendrovės "Inkaras" 50 dienų trukusį bado streiką nutraukė paskutinis badautojas, 51 metų Raimundas Ibenskis. Spalio 4 d. streiką pradėjo trys įmonės darbininkai, prie kurių prisidėjo ir kiti, reikalaujantys, kad bankrotuojančios įmonės administracija sumokėtų jiems atlyginimus. Rugsėjio mėnesį taip pat buvo surengtas streikas, dėl kurio po mėnesio visiems 1200 "Inkaro" darbininkų buvo išmokėta po dalį - 16.84% - atlyginimų. Dabar yra paskelbta 10 dienų pertraukamotoriorumas badavimui, darbininkams tikintis iš vyriausybės gauti pagalbos neįmokėtų atlyginimų susigrąžinimui. Sudaryta speciali tarpžinybinė komisija "Inkaro" ir kitų nemokių įmonių problemoms spręsti.

ŽMOGAUS TEISIŲ SUTARČIAI 50

Lapkričio 21 d. seime įvyko iškilmingas minėjimas, skirtas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvų apsaugos sutarties 50-čiui. Jame dalyvavo vyriausybės nariai, diplomatiniai misijų atstovai, Konstitucinio ir kitų teis-mų vadovai, užsienio svečiai, tarp jų - Europos teisių komiteto pirmininkas Luzius Wildhaber. Minėjime kalbėdamas prezidentas Valdas Adamkus pabrėžė, kad esminis teisinės reformos ir visos naujosios politikos uždavinys yra nuosekliai užtikrinti prigimtines teises, praneša ELTA/LGTIC. Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas teigė, jog Lietuvai Europos žmogaus teisių konvencijos straipsniai yra jos sėkmingos pažangios - žmogaus teisių paissymo prasmė - visuomenės kūrimo pamatai, reikia įveikti biurokratų monopolį atitinkamomis įstatymų pataisomis ir tuo apibūdinti žmogaus teisę ir nuosavybę, svarbus yra teisinis visuomenės švietimas, visuomenės įtraukimas į įstatymų leidybos procesą.

ISSIUNTĖ NUSIKALTĖLI

Lapkričio 9 d. iš Vilniaus oro uosto išskraidintas tarptautinis narkotikų kontrabandininkas Ali AY, kurį Lietuva išdavė Italijai, šios šalies prašymu, rašo BNS/LGTIC. Kurdų kilmės Švedijos pilietis Ali Ay buvo sulaikytas Vilniuje rugsėjo 11 d., atskridęs iš Stokholmo, nustačius, kad jo už narkotikų kontrabandą ir kitą nusikalstamą veiklą ieško Turkija ir Italija. Jis Veronoje buvo nuteistas kalėti 30 metų už bendrininkavimą įgyjant ir gabenant didelį kiekį heroino. Švedijoje jis buvo apkaltintas narkotikų siuntimu iš tos valstybės į Italiją.

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR LENKIJĄ

\$1.99 už kilogramą + \$20 už pristatymą

SKAMBINTI

905 545-8868 -

Asta arba Beatas Brasai

Siuntiniai paimami iš namų

namo. Perduodame pinigų.

Adresas: 23 Springer Ave.,

Hamilton, Ont. L8M 2W7

Namas vasarotojams Kuršių Nerijos Pervalkoje Nuotr. V. Pačkauskas

Išpūdinga viešnagė Lietuvoje

(Atkelta iš 3-čio psl.)

panašų bausių nusikaltėlių paminklų jokio tikslaus apibūdinimo, įvertinimo jų atliktų bausių darbų nebuvo. Juk šiame parke rodomi gražiosios skulptūromis atvaizduoti nusikaltėliai yra daugiau ar mažiau atsakingi už šimto milijonų nužudytų Europos žmonių.

Man tęsiant parko įvertinimą, darbuotojas pertraukė: "Mes turistus, ekskursantus vedžiojame su gidu ir jiems tiksliai eksponuojamųjų veiklą apibūdiname".

Tuo abejoju. Radau tik vieną tikslų apibūdinimą. Prie stambaus, žiaurios veido išraiškos skulptūros, lentelėje buvo įrašas: "Generolas I. Černiachovskis, kuris, išvysjęs vokiečius iš Lietuvos, įžengęs į Rytprūsius, rusų kariams pasakė, kad plėštų ir žudytų visus. Kareiviai išžudė beveik visus Rytprūsio gyventojus. Prieš tai išprievartavo moteris, neišskiriant nei mažų mergaičių bei senelių. Iš veik milijoninės tautos liko tik mažas procentas palidusių šį baisų Rytprūsio tautos holokaustą".

Juk prie visų skulptūrų turėtų būti tikslūs paaiškinimai. Dabartinėje formoje šis parkas nėra nei reikšmingas, nei prasmingas, nei pozityvus koks nors istorinis muziejus. Juk komunizmo istorija su baisiomis statistinėmis įrodais, kad komunizmas ir žudynės yra sinonimai. Jeigu p. Malinauskas planuoja išteigti tokių muziejų, tai mano nuomone, būtų sveikintina. Tada ir esamos skulptūros tiktų ir net būtų vertingas įnašas. Deja, p. Malinauskas pradėjo iš priešingo galo. Steigiant komunizmo žudynių muziejų, turėtų pirmausia būti atvaizduota tiksliai istorija su tiksliais statistikomis. Rodinių apibūdinimas su garso įrašais - bent trims kalbomis. Būtina įrengti traukinio vagonų pavyzdžius, vartotus masiniams trėmimams. Jurtų, žeminių kalėjimų, tardymų - kankinimų kamerų kopijas, rodyti nuotraukas, vaizdajuostes.

Darbuotojas tvirtino, kad jie to siekia, bet dėl lėšų trūkumo negali to greitai įvykdyti.

Kaimo sodybose

Šios penkių savičių viešnagės užbaigai Lietuvoje poilsiauti pasirinkome dvi sodybas nepaprasto grožio gamtoje. Pirmoji

buvo prie Lakajų ežerų, supamų Labanoro girių, arti Molėtų. Tai nedidelė, bet žavi, lietuviška sodyba Pamiškėje. Buvo čia visi ūkiniai trobesiai su klijumu, tvartu, klėtimi ir pirtimi. Tyro vandens šulinys ir jauki gyvenama troba su duonkepiu pečiūmi ir seklyčia. Vaikščiojome girioje ir Lakajų pakrantėse. Visą laiką be sustojimo kukavo gegutė per abi šios viešnagės dienas. Tai neseniai įsigyta Vlado Vitkausko sodyba. Čia dabar Vladas rašo savo "Vėliavos žygio" ir pasaulio viršukalnes atsiminimus.

Galiausiai dviem dienoms sustojom Maslauskikių kaime, netoli Raseinių. Tai pasakiškos išvaizdos senas dvaras, kurį iš tėvų paveldėjo ponis Erna Bodendorf. Dabar čia įruošti poilsio namai gamtą mylintiems Lietuvos bei užsienio atostogautojams. Puiki turistinė brošiūra su spalvingomis nuotraukomis taip užvardinama: "Poilsis kaime, Country Side Holidays, Urlaub auf dem lande, Erna Bodendorf, Maslauskikių km., Raseinių raj."

Staigus Dubysos vingis, su maža užtvanka (gal bebrų kūrinys), plačiuose slėnio krantuose, driekiasi aukštos kalvos miškais papuoštos. Tai neapsakomo grožio Dubysos slėnis. Romantika papildoma restauruotais didelių akmenų pastatais - vandens malūnas.

Šios sodybos - dvaro šeimininkė Erna Bodendorf yra daug keliausį įvairiose pasaulio šalyse, moka penkias kalbas. Tris dešimtmečius yra dirbusi Vokietijoje, Liubeko provincijoje. Atgavusi šį dvarą, E.B. čionai apsigyveno, perkeldama tėvų palaimą iš Vokietijos į Maslauskikių kaimą, savo mylimą tėviškę Lietuvą. Jos įtakingų pažinčių Vokietijoje dėka, iš ten į Lietuvą atkeliava daug automobilių, tonos vaistų ir kitokių gėrybių.

Su šiomis nuostabiomis dienomis, praleistomis pas ponį Erną Bodendorf Dubysos slėnyje, baigėme savo išpūdingą penkių savičių viešnagę mūsų gražioje tėvynėje Lietuvoje.

Konstantinas Sirvydas, aukštaitis, profesorius, parapinėjęs Šv. Jono šventovėje prie univer-

siteto, daugiau nei 10 metų sakęs lietuviškus pamokslus, jaunimui parodęs lenkų-lotynų-lietuvių kalbų - "Trijų kalbų žodyną" - pirmąjį baltų kalbų žodyną, kurio išėjo net 5 laidos.

Žygimantas Liaukšminas, žemaitis, taip pat profesorius, universiteto vicerektorius, su meile vadintas "Tėvas Linksmas". Jo garsiausias darbas "Oratoriaus praktika arba retorikos meno taisyklės", išspausdintas 1648 m. Labai vertintas tiek katalikų, tiek protestantų užsienyje (Prahėje, Vienoje, Kelne, Miunchene, Frankfurte prie Maino, išleistas 11 kartų). Jis - pirmo originalaus visoje Lietuvos ir Lenkijos valstybėje graikų kalbos vadovėlio (1655) autorius. Skatinamas noro padėti neturintiems studentams užsidirbti, išmokyti giedoti, neatsisakė Kražių kolegijos pasiūlymo ir parašė taip pat originalų muzikos vadovėlį ("Ars et praxis musica"), vėl kartotą ne sykį.

Motiejus Kazimieras Sarmbievijus, mozūras, profesorius, vienas žymiausių Europos poetų, popiežiaus Urbano VIII laureatas, vadinamas sarmetų Horacijum. Įkvėptas Lietuvos gamtos garsino Lietuvą po visą Europą, nes jo poezija (Lyriškos knygos) dešimtis sykių buvo leidžiama didžiuosiuose Europos miestuose (Kelne, Prahėje, Romoje, Paryžiuje, Londone ir kt.).

Teisugdo gimnazija panašų! Tenenulenka pečių direktoriui rūpėsių našta, tepalaiko spindinčios vaikų akys, rėmėjų dosnumas!

Teisugdo gimnazija panašų! Tenenulenka pečių direktoriui rūpėsių našta, tepalaiko spindinčios vaikų akys, rėmėjų dosnumas!

Teisugdo gimnazija panašų! Tenenulenka pečių direktoriui rūpėsių našta, tepalaiko spindinčios vaikų akys, rėmėjų dosnumas!

Teisugdo gimnazija panašų! Tenenulenka pečių direktoriui rūpėsių našta, tepalaiko spindinčios vaikų akys, rėmėjų dosnumas!

Sudbury, Ont.

ADVENTO SUSIKAUPIMAS
Sudbury apylinkės lietuviams bus Kristaus Karaliaus šventovėje gruodžio 9, šeštadienį. Išpažinčių bus klausoma 6 v.v., o Mišios bus 7 v.v. Susikaupimą ves prel. Jonas Staškevičius.

Sault Ste. Marie, Ont.

ADVENTO SUSIKAUPIMAS
Sault Ste. Marie apylinkės lietuviams bus Šv. Jeronimo šventovėje gruodžio 10, sekmadienį. Išpažinčių bus klausoma 2 v.v.p., o Mišios bus 3 v.v.p. Susikaupimą ves prel. Jonas Staškevičius.

Edmonton, Alta.

Dr. VINCAS KADIS atsiuntė \$200 auką našlaičių fondui "Vaiko tėviškės namai". Teatlygia Aukščiausiais visiems geriesiems edmontoničiams už benamių vaikų skurdą palengvinimą.

KLKM dr-jos c. valdyba

Pora patirčių...

(Atkelta 3-čio psl.)

paprašyta pakomentuoti šį įvykį.

Su prieš ir už argumentais ji buvo labai gerai susipažinusi ir manė, kad didelė skriauda padaryta laikinajai Lietuvos vyriausybei ir pirmojo bolševikmečio daug aukų sudėjusiai antikomunistinei rezistencijai. Prieš argumentai padiktuoti baimės, kad pasaulis pasipiktins ir pakens Lietuvai įsijungti į NATO ir ES, kad provokuojama Rusija, kad sunerims Lietuvos tautinės mažumos. Iš baimės žmonės padaro daugiau klaidų, nei išdavyčių. Tokių pavyzdžių daug partizanų laikotarpio istorijoje.

Pastebėjus, kad Laikinoji vyriausybė gal irgi padariusi klaidų, kad esą dėkojusį Hitleriui už išvadavimą, Nijolė atsakė, kad to laikotarpio neturys, dokumentų nemačius. Bet jei taip ir būtų įvykę, reiktų vertinti anų dienų istoriniame kontekste. Prel. Krupavičius yra sakęs, kad padėkoti vėlniui, jei bolševikus išvartų iš Lietuvos. Niekas neprieikštaujas Smetonos laikų seimui, kuris 1939 spalio mėnesį dėkojo Stalinui už "taurųjį teisingumą ir didelį kilnumą" dėl Vilniaus grąžinimo. Bet juk tada turėjo būti aišku, kad su sovietų įgulos imis įžengė į Lietuvą ir okupacijos pradžia.

Pakalbėję dar įvairiais klausimais, atsisveikinome su Nijole, išreiškė viltį pavasarį vėl pasimatyti. Bet... už devynių dienų jau dalyvavau jos laidotuvsė Karveliškių kapinėse prie Vilniaus. Tai buvo Lietuvos seimo rinkimų diena. Šios trapios moters, bet didelės asmenybės, gen. Jono Žemaičio-Vytauto sūnaus Laimučio žmonos palaikų ir amžinąją kelionę palydėjo didelė minia bendraminčių, buvusių partizanų, politinių kalinių ir tremtinių, kurie ir šiandien nesitraukia nuo rezistencinio kelio.

Kai šimtmečiai atgyja

(Atkelta iš 3-čio psl.)

sėse, koridoriuose, truko vieną valandėlę, bet kiek į ją įdėta darbo, širdies, atiduota valandų! Anot direktoriaus, reikėjo pamatyti, kaip spindėtą spindėlį vaikų akys, kai jie ruošė, klijavo, statė, kalė, kaukėjos.

Iškilnė vainikavo puotą svečiams valgykloje (buv. refektoriuje). Kaip pasakyta programoje, "svečiai (tik suaugusieji), kunigai, mokytojai, tėvų atstovai kviečiami į valgyklą, kur vyks XVII š. puota". Praeitės dvasia dvelkia visa refektoriaus erdvė, jo lubos, sienos, o svarbiausia - restauruota, išgelbėta nuo sunykimo XVII š. nukryžuotojo freska. Galbūt, į ją atsiskų, prieš valgi čia meldėsi žymieji ano meto mokslo, meno pasaulio vyrai: K. Sirvydas, Ž. Liaukšminas, M. K. Sarmbievijus ir kiti.

Konstantinas Sirvydas, aukštaitis, profesorius, parapinėjęs Šv. Jono šventovėje prie univer-

siteto, daugiau nei 10 metų sakęs lietuviškus pamokslus, jaunimui parodęs lenkų-lotynų-lietuvių kalbų - "Trijų kalbų žodyną" - pirmąjį baltų kalbų žodyną, kurio išėjo net 5 laidos.

Žygimantas Liaukšminas, žemaitis, taip pat profesorius, universiteto vicerektorius, su meile vadintas "Tėvas Linksmas". Jo garsiausias darbas "Oratoriaus praktika arba retorikos meno taisyklės", išspausdintas 1648 m. Labai vertintas tiek katalikų, tiek protestantų užsienyje (Prahėje, Vienoje, Kelne, Miunchene, Frankfurte prie Maino, išleistas 11 kartų). Jis - pirmo originalaus visoje Lietuvos ir Lenkijos valstybėje graikų kalbos vadovėlio (1655) autorius. Skatinamas noro padėti neturintiems studentams užsidirbti, išmokyti giedoti, neatsisakė Kražių kolegijos pasiūlymo ir parašė taip pat originalų muzikos vadovėlį ("Ars et praxis musica"), vėl kartotą ne sykį.

Motiejus Kazimieras Sarmbievijus, mozūras, profesorius, vienas žymiausių Europos poetų, popiežiaus Urbano VIII laureatas, vadinamas sarmetų Horacijum. Įkvėptas Lietuvos gamtos garsino Lietuvą po visą Europą, nes jo poezija (Lyriškos knygos) dešimtis sykių buvo leidžiama didžiuosiuose Europos miestuose (Kelne, Prahėje, Romoje, Paryžiuje, Londone ir kt.).

Teisugdo gimnazija panašų! Tenenulenka pečių direktoriui rūpėsių našta, tepalaiko spindinčios vaikų akys, rėmėjų dosnumas!

Teisugdo gimnazija panašų! Tenenulenka pečių direktoriui rūpėsių našta, tepalaiko spindinčios vaikų akys, rėmėjų dosnumas!

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

"Draugo" fondo narių metinis suvažiavimas įvyko rugsėjo 23 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Invokacija sukalbėjo kun. dr. V. Rimšelis, MIC, paminėdamas, kad "Draugo" žodis išliko gyvas 91 metus. Suvažiavimą pradėjo "Draugo" fondo tarybos pirm. Br. Juodelis, pažymėdamas, kad reikia pradėti kito milijono dolerių vajų. Posėdžiui pirmininkavo dr. P. Kisielius, sekretoriaus D. Badarienė. Suvažiavimą raštu sveikino "Draugo" vyr. redaktorė D. Bindokienė, išreiškėdama padėką tarybos pirm. Br. Juodeliui, tarybos nariams, aukotojams bei rėmėjams. Apie dienraščio leidimo problemas kalbėjo "Draugo" valdybos pirm. M. Remienė, laikraščio administratorius V. Krumpis ir kt.

Iš pranešimų aiškėja, kad viena didžiausių dienraščio problemų yra prenumeratorių mažėjimas. Per pastaruosius metus jų sumažėjo 800. Bandoma surasti naujų skaitytojų. Čikagoje gyvena nemažai naujų ateivių iš Lietuvos. Jiems būtų galima kūrį laiką laukraštį siuntinti nemokamai. Bet sunku surasti jų adresus. Dalis jų gyvena nelegaliai, dažnai keičia darbotvies bei adresus. Buvo įvesta naujovė - spausdinamas priedas "Turgus", skirtas naujiems ateiviams, bet nesulaukta susidomėjimo. Bandoma reklamuoti lietuvių televizijoje ir radijo laidoose. Buvo susitarta su moksleiviais ir jų tėvais. Taipgi buvo atkreiptas dėmesys į blogus pašto tarnavimus. Diskusijos išliko balsų - jei paštas nepasiekia, tai mažumų laikraščiams gresia išnykimas. Suvažiavime vienbalsiai pritarė tėti "Draugo" fondo vajų ir rinkti kitą milijoną dolerių. "Draugo" fondo taryba sudaro: pirm. Br. Juodelis, B. Jasaitienė, J. Rugelis, dr. P. Kisielius, V. Momkus, M. Remienė, kun. dr. V. Rimšelis, MIC, A. Kurkulis ir V. Lietuvninkas.

Australija

Adelaidės Šv. Kazimiero parapija šiais metais švenčia 40 metų gyvavimo sukaktį. Veikla prasidėjo dešimtmetį anksčiau, kai 1949 m. i Adelaidę iš Romos buvo atsiųstas kun. P. Jutulius. Čia jis įsteigė lietuvių savaitgalio mokyklą, organizaciją "Lietuvių Caritas", vėliau pasivadinusią "Australijos lietuvių katalikų draugija". Christie's Beach vietovėje įsigytas žemės sklypas ir pastatytas palatpos stovykla. Vėliau pastatas buvo prapleštas ir pavadintas "Baltija", tarnaujantis šeimyniniams pobūviams. Kun. P. Jutulius išvykus, buvo atsiųstas kun. J. Kungys. Jis, tęsdamas savo pirmąją darbą, pasiryžo lietuviams pastatyti Dievo namus ir įsteigti lietuvių parapiją. Jam padėjo iš JAV-bių atvykę vysk. V. Brizgys. Lietuvių delegacija, nuvykusi pas vietinį arkivyskupą M. Beovich, gavo leidimą steigti lietuvių parapiją. Ir tai atsitiko beveik stebuklas, nes kitose Australijos vietovėse tautinių parapijų nebuvo leidžiama steigti. Kaip rašoma "Tėviškės aiduose" 44 nr., tai vienintelė tautinė lietuvių parapija Australijoje.

St. Peters apylinkėje pasitaikė lietuviams nupirkti vertingą, bet apieštą pastatą. Pats arkivyskupas stebėjosi lietuvių darbštumu, kai jie savanoriškai pradėjo pastatą remontuoti ir pritaikyti šventovės reikalus. Aukos remontui plaukė iš visos Australijos. Altoriumi buvo gautos šv. Kazimiero relikvijos. 1960 m. lapkričio 20 d. įvyko Šv. Kazimiero šventovės pašventinimas; apeigas atliko arkiv. M.

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose -

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVIAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki.....2.50%	Asmeninės nuo.....7.80%
santau pas.....2.75%	nekiln. turto 1 m.....7.80%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....4.25%	
180 dienų indėlius.....4.25%	
1 m. term. indėlius.....5.25%	
2 m. term. indėlius.....5.45%	
3 m. term. indėlius.....5.60%	
4 m. term. indėlius.....5.75%	
5 m. term. indėlius.....5.80%	
RRSP ir RRIF	
(Variable).....2.50%	
1 m. ind. 5.25%	
2 m. ind. 5.55%	
3 m. ind. 5.80%	
4 m. ind. 5.95%	
5 m. ind. 6.05%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje" MASTER CARD KREDITO KORTELE - INTERAC KORTELE TINKLALAPIS: www.talka.net

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitę, B.A.,
pikirmo ir pardavimų atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-145-8500
Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: salvait@lynx.org
Tinklaviatė: www.fourseasonproperties.com

FIRST PLACE PHARMACY
350 King St. E., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc.Phm

10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
Nemokamas vaistų pristatymas
Sveikatos priežiūros įrankiai

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.

► KULNO SKAUSMAI
► PĖDOS SKAUSMAI
► PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
► NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
► JAUGĖ NAGAI
► VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
► SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

► VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
► PLOKŠČIAPĖDYSTĖ
► IR EISENOS SUTRIKIMAI
► PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIŠ
► PRIIMAME VISUS PLANINIUS DUAUDIMUS
► STERILŲ ĮRANKIAI

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
X ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
X HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
X HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

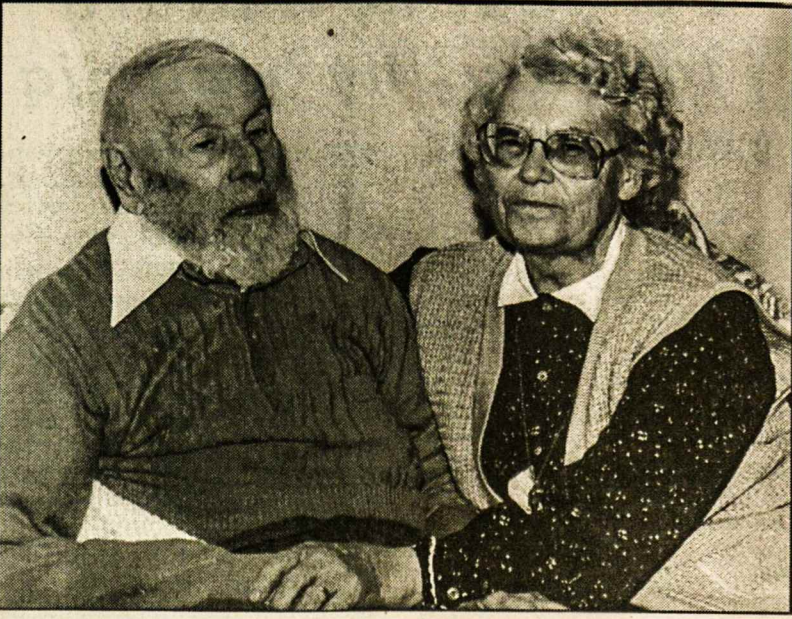
KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd.,
Stoney Creek, Ontario,
Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334

◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆
Prieš atvažiudami ar norėdami daugiau informacijos rašom skambinti
Genei Kairienei (905) 643-3334
PRIIMU SIUNTINIUS:
TREČIADIENIAIS 4-6 V.V., KETVIRTADIENIAIS 10 V.V. 1 V.P.D.
Petras Šturmas (Toronto raj.) (905) 271-8781
Algis Trumplikas (Vasagos raj.) (705) 429-2156
Bernardas Mačys (905) 632-4558

Britanija

A. A. Petras Bazilijus Varkala, 92 metų amžiaus, mirė spalio 20 d. savo namuose Londone. Velionis gimė 1908 m. Girininkų kaime, Pakuonio valsč., Kauno apskr. Buvo baigęs ekonominius mokslus. I Angliją studijoms atvažiavo 1935 m., taipgi tais pačiais metais gavo darbą Lietuvos atstovybėje kaip "Maisto" ir "Pienocentro" atstovas. 1940 m. buvo paskirtas agrikultūros atstovu tvarkyti maisto gaminių eksportą Anglijoje. Po karo pradėjo darbuotis prekyboje ir vadovavo dviem bendrovėm. Buvo 1947 m. vienas pirmųjų Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos steigėjų. Trejus metus šiai organizacijai vadovavo ir vėliau tapo jos garbės nariu

Kun. JUOZAS RAZMANTAS su savo gerąja globėja Onute Miklušienė senelių globos namuose Klaipėdoje. Nuotr. A. Juškevičius

Žiburiai tamsioje aplinkoje

Labdaros darbuotoja Ona Savickaitė-Miklušienė ir Sibiro apaštalas kun. Juozas Razmantas

ANTANAS JUŠKEVIČIUS,
Klaipėda

Onutė gimė ir augo Žaigini apylinkėse (Raseinių raj.). Kilusi iš to krašto, kur gyveno didysis Lietuvos dainius Maironis – vaikščiojo jo pramintais takeliais. Jos mama Barbora Razmantaitė, viena iš 12 vaikų šeimos, tarnavo pas Mačiulius. Mamai mirus, Onutei atiteko didžiojo poeto eilėraščių knyga „Pavasario balsai“ su autoriaus autografu „Ilgam prisiminimui Barborytei“. Ir šiandien Onutė gailisi tos knygos, dingusios pokario metų sumaištyje.

Dramatiški 1941 metai

1939 m. Jurgio ir Barbaros Savickų šeima apsigyveno Tytuvėnuose, tėvelis pradėjo dirbti lentpjūvėje. Tačiau ypač nelaimingi jų šeimai buvo 1941 metai užėjus vokiečiams. Buvo birželio 24-oji diena, kai nuo hitlerininkų kulkų žuvo Onutės tėvas ir jos brolis Alfonsas. Pagal žmonių pasakojimą, vokiečiai keršijo už tai, kad tą dieną kažkas iš rugių lauko šaudė į juos ir nušovė karininką, važiuojantį rugių palauke motociklu. Tada įnirše kareiviai ėmė šaudyti į lentpjūvės pusę ir į namą, kur gyveno Savickai. Visa jų šeima, gelbėdamasi nuo švilpiančių kulkų, sugulė už kalvelės. Tik tėvelis pakėlęs galvą liepė visiems gulėti, bet nespėjo nė baigti sakinio, kai jį persovė. Tuo metu prie tėvo puolė brolis Alfonsas, bet tuo momentu ir jį pakirto kulkos iš automato serijos. Broliai tada buvo 19 metų. Ką tik baigęs Kelmės gimnaziją ruošėsi stoti į Klaipėdos jūreivių mokyklą, norėjo tapti jūrų kapitonu. Anot pasakotojų, šeima nelabai reagavo į šaudymą, nes manė, kad vyksta karas su rusų kariuomene, kuri traukėsi Šiluvos link. Jie neįtarė, kad šaudė į juos.

Mokslai, darbas

1944 m. rudenį Onutė Savickaitė įstojo į Šiluvos gimnaziją. Mokėsi gerai, tik, būdama tikinti, sekmadieniais lankydavo šventovę. Dėl to O. Savickaitė turėjo didelių nemalonių. 1946 m. stojo į Kauno medicinos mokyklą, gerai išlaikė stojamuosius egzaminus, bet mandatinė komisija nepriėmė jos dėl „mažo ūgio“ (!). Tada Onutė įstojo į Kauno konditerių mokyklą, kurią 1948 m. baigė ir atvyko dirbti į Klaipėdos saldinių fabriką. Vėliau įsidarbino Klaipėdos medvilnės verpimo fabriko „Trinciai“ buhalterijoje. Baigė buhalterinį technikumą ir įsidarbino 7-tojoje statybos valdyboje (dabar AB „Ranga“) buhalterė. Ten ji darbavosi

iki pat nepriklausomybės atgavimo apie 40 metų, iš kur išėjo į užtarnautą poilsį.

Įkvepiantis dėdės pavyzdys

Išėjusi į pensiją, Onutė nuleido rankų, ieškojo ko nors didesnio, dvasingesnio. Turėjo įtakos ir mamos brolis kun. Juozas Razmantas, didelis Lietuvos patriotas. Kunigaudamas Vandžiogaloje (Kauno raj.) jis sakydavo sąžanos išspaudžiančius pamokslus tikintiesiems, prašė žmones melstis už Sibiro kankinius. Už tai jo nekeitė komunistai, apšaukė „liaudies priešu“. Netrukus buvo suimtas ir apkaltintas, nuteistas kalėti 10 metų Sibire. Atlikęs bausmę 1965 m. grįžo į Lietuvą. Buvo kun. Alfonso Svarinsko bičiulis ir bendramintis. Su juo suartėjo kunigaudamas Žalpiuose (Kelmės raj.).

Kun. J. Razmantas, sugrįžęs iš įkalinimo, pateko saugumo akiratin; sekė kiekvieną jo žingsnį, šnipai klausėsi jo pamokslų ir pamatė, kad jis liko toks pats, atėmė teisę kunigauti. Kadangi Sibire liko daug jo pažįstamų, susirašinėjo su jais. Vėliau savo noru pasirinko tremtinio dalį ir su misionieriškais ketinimais išvyko atgal į gulagus. Jis suprato, kad ten kur kenčia tėvynainiai jis bus reikalingesnis negu Lietuvoje, kur šeiminkauja bolshevikai.

Atvykęs į Sibirą darbavosi sielovadoje, laidojo mirusius. Pastarųjų buvo bene daugiausia: mirė nuo bado, šalčio, epidemijų. Kadangi šitai veiklai leidimo neturėjo, vėl buvo tampa, sakamas, ir pagaliau neteistas ir išsiųstas į nuosią vietą nuo lietuvių Irkutsko sritin. Ten teko dirbti prie aerodromo statybos.

Šiuo metu kun. Juozas Razmantas gyvena Klaipėdoje prižiūrimas Onutės Miklušienės. Jam – 95 metai. Už savo uolų darbą yra gavęs apaštalinį popiežiaus palaiminimą.

Nuoširdi senelių globa

Po nepriklausomybės atgavimo O. Miklušienė ėmė vadovauti labdaros organizacijai „Caritas“. Vėliau įsteigė senelių globos namus. Ją rėmė geros valios žmonės – Marijos Taikos Karalienės parapijos klebonas, pats buvęs nuteistas už minėtą šventovės statybą, a.a. kun. Bronius Burneikis, vienuolė Klaipėdos konservatorijos dėstytoja D. Tamošaitė ir kiti.

„Caritas“ ir senelių globos namų idėja gimė jai lankant beglobius žmones jų namuose. Daug, oi daug teko padirbėti, kol iškovėjo patalpą ir gavo leidimą įsikurti seno lūžtančio, buvusio rusų vaikų darželio namuke. Daug reikėjo pertvarkyti, kad čia būtų galima apgyvendinti senelius.

Dabar, kai tuštėja biudžetai, labai sunku surasti rėmėjų. Šie namai laikosi ant gailestingosios Onutės Miklušienės pečių.

Čia pastogę, duonos kasnį ir visokeriopą globą surado nemažas būrys žmonių, kurie jau neturėjo kur glaudis: seneliai be sveikatos, kiti neturintys paramos iš prisigėrusių vaikų ir daug kitų, vienaip ar kitaip liko nukriaustų. Negana to, ei-

SPRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Tarptautinis holokausto forumas Vilniuje

Šių metų spalio 3-5 dienomis Vilniuje įvyko Tarptautinis forumas dėl holokausto laikais pagrobty kultūrinių bei meninių turtų paieškos ir grąžinimo teisiams jų savininkams ar jų palikuonims. Tai jau antra konferencija tuo reikalu. Į šį paieškos ir dokumentacijos darbą yra įsijungusi visa eilė tarptautinių organizacijų, daug muziejų kuruatorių, galerijų vadovų, meno, antikvarinių knygų bei senienų pirklių, bibliotekininkų, detektyvų, teisininkų.

Neskaitant tuojau po Antrojo pasaulinio karo vokiečių pastangų atsisteisti nacių koncentracijos stovyklose kalėjusi-

siems bei priverstinai dirbusiems žydams ir kitų tautų piliečiams pensijomis bei vienkartiniais išmokėjimais, 1997 metų pabaigoje Londone įvyko vadinamoji *Nazi Gold* konferencija. Joje buvo pradėta dokumentinė paieška nacių konfiskuoto turto, aukso, pinigų ir meno vertybių. Paieškos dėka buvo išieškoti atlygiai nacių nusikraustiesiems iš Šveicarijos bankų, kur naciai kaupė savo grobį.

1998 metais Washington'e, DC, įvyko pirmoji konferencija, skirta išskirtinai nacių pagrobty kultūrinių vertybių klausimui svarstyti. Joje dalyvavo 44 valstybių atstovai. Šiometinė Vilniaus konferencija buvo Washington'e pradėtų svarstybių tęsinys. Prie jos organizavimo prisidėjo Lietuvos vyriausybė. Ją globojo Europos tarybos generalinis sekretorius W. Schimmer bei kelios žydų bendruomenės organizacijos. Dalyvavo atstovai iš 39 valstybių.

Konferencija vyko *Villon* viešbutyje, apie 30 km į šiaurę nuo Vilniaus. Paskaitininkų tarpe buvo Romualdas Budrys, Lietuvos valstybinio muziejaus direktorius, dr. Vidas Grigoraitis, Lietuvos valstybinio archyvo gen. direktorius ir Vladas Bulavas, Martyno Mažvydo vardo valstybinės bibliotekos vedėjas. Visuotinės sesijos metu kalbas paskė Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, min. pirmininkas Andrius Kubilius, seimo narys ir daugelio Lietuvos žydų organizacijų atstovas Emanuelis Zingeris, jau minėtas Walter Schimmer ir JAV Finansų departamentą pasekretorius Stuart Eizenstat.

Konferencijos proga priėmimai įvyko prezidentūroje, kur svečius vaišino prezidentas V. Adamkus, ir *Villon* viešbutyje, suruošti min. pirmininko A. Kubiliaus bei Lietuvos žydų paveldo fondo (pirm. E. Zingeris).

Šalia forumo spalio 5 dieną vyko ir seminaras tema *Holokausto istorija Lietuvoje*, kuriam vadovavo prof. Alfred Erich Senn, dr. Alfonsas Eidintas bei Markas Zingeris; pranešimus darė dr. Vladas Sirutavičius, istorikai prof. Liudas Truska ir dr. Arūnas Bubys.

Tuo pačiu metu įvyko ir holokausto aukų pagerbimas prie Panerių memorialo ir Gaono vardo žydų muziejaus atidarymas buvusio Žydų teatro patalpose Naugarduko g-vėje Vilniuje.

(Šis pranešimas paruoštas remiantis tame forumo dalyvausiant dr. Saros Gineitės liudijimu ir specialaus leidinio informacija). G.K.

Lietuvių paviljonas tautinių grupių festivalyje Detroito priemiestyje š.m. lapkričio 14-16 dienomis. Festivalis buvo skirtas vidurinių mokyklų moksleiviams. Jį aplankė dešimtys tūkstančių žmonių. Nuotraukoje (iš kairės): ALMA ŠVENTICKIENĖ, VILJA MATVĖKIENĖ, RASA KARVELIENĖ. Paviljoną įrengė LB apylinkės valdyba su talkininkėmis. Nuotr. J. Urbano

Širdies ligų sauga

DR. VYTAUTAS MEŠKA,
Birštonas

Gerai žinoma, kad lengviau patausoti, saugoti sveikatą, negu susirgti gydytis. Tačiau dažniausiai neigiamo poveikio šandien nevengiame (silpnavališkumas?!), o štai nuo rytojaus jau tvirtai žadame laikytis visų, beje, taip nesudėtingų, širdies ligų saugos taisyklių. Tai klaida, nes tas nelemtas „rytoj“ gali mūsų būti nutolintas iki begalybės, t.y. iki išsivystęs širdies liga. Tada imame kaltinti likimą, aplinkybes, rūpesčius, sudėtingą gyvenimą, painių jausmų-emocijų pasaulį ir t.t. Bet tik ne save!

Tai gi, sauga (profilaktika). Bet ar ji visagallė? Aišku, kad ne. Visų pirma negalime atmesiti specifinio genetinio būdo, t.y. prigimtinio polinkio susirgti ta ar kita širdies liga. Kita vertus, tas bėprotiškai sudėtingas, įtemptas, nerviškas gyvenimas, deja, egzistuoja kaip šalia mūsų, taip ir mūsų vidiniame pasaulyje: tai nuolatiniai ginčai su tuo, ko norime ir ką leidžia civilizacijos sąlygos, išgyvenimai dėl nesėkmių, nevisada malonūs „susiartėjimai“ su sąžine.

Šveicarų rašytojas H. Hesse rašo knygoje „Steipių vilkas“, aišku ne mūsų kalbamuo atveju, tačiau vis dėlto rašo taip: „Nuolat egzistuojanti žmogaus būseną – 'miesčioniškumas' yra ne kas kita, kaip mėginimas rasti kompromisą, kaip siekimas vidurio tarp daugybės kraštutinių ir priešingų žmogaus elgesio polių“. Tai gi siekimas rasti vidurį... O jo ligų saugoje negali būti. Čia ne politiniai žaidimai, nes galioja toks fiziologijos dėsnis: viskas arba nieko.

Tai gi pirmas dalykas, kuris

tinka daugumos psichosomatinų ligų saugai, yra tobulinti savo vidinį pasaulį. Tam reikalingas tvirtas tikėjimas, sąžiningi pokalbiai su savimi, meditacija, pagaliau suartėjimas su šiuo gražiu pasauliu, su fantastiškais gamtovaizdžiais, spalvomis, kvapais, visatos bei žvaigždžių ir žmonių sukurta muzika, literatūra, meno kūrniais.

Tačiau būkime teisingi. Daug neigiamos įtakos širdies ligoms atsirasti turi ir mūsų ne-taisyklingas, be galo sudėtingas gyvenimas, dažni psichologiniai konfliktai, įtemptas darbas, ko va dėl šeimos geresnio gyvenimo, įvairūs psichoneurologiniai kompleksai. Bet, gydytojo akimis, ir čia tebegalioja saikungumo dėsnis, pagaliau susitaikymas ar rezignacija, kad aukščiausios juostos neišsoksi. Vadinasi, galime padaryti pirmąją širdies ligų saugos išvadą: esminis dalykas yra teisinga pasaulėžiūra, teisingo gyvenimo nuostatos, tikrojo kelio pasirinkimas ir, aišku, „kompasas“. Bet visa tai reikia skiepyti jau nuo vaikystės, netgi ugdyti vaikai šias savybes jam dar negimus.

Visi kiti širdies ligų saugos reikalavimai nesunkiai įvykdomi. Schematiškai ir pagal svarbą juos būtų galima sugrupuoti taip:

1. Valgyti įvairų maistą, bet daugiau daržovių, o riebalų, cukraus, pyragaičių, ledų, mėsos, ikrų – mažiau.
2. Atsikelti nuo stalo tada, kai noras valgyti dar nepraejęs.
3. Daugiau gerti skysčių (meneralinio vandens, vaisių sulčių, iš viso iki 2 litrų per parą).
4. Valgomosios druskos nevartoti daugiau kaip 5 g per parą.
5. Kuo rečiau valgyti keptų ir rūkėtų patiekalų.
6. Jeigu kraujyje per daug cholesterolio, reikia stengtis jį sureguliuoti visų pirma minėta dieta, o taip pat vitamais E, A ir C, kurie turi antioksidantinių savybių, t.y. sugeba kovoti su organizmų žalingais laisvaisiais radikalais.

Nemažos vitamino E dozės (iki 75-100 mg per dieną 4 - 6 mėn. nepertraukiamai) suaugusiam žmogui perdozavimu negresia; vitamino A (retinolio) (iki 30,000 tarptautinių vienetų per dieną) ir vitamino C (iki 0.6 g per dieną) – taip pat. Suprantama, šie vitaminai vartojami trečdaliu mažesnėmis dozėmis kas 8 val., t.y. 3 kartus per dieną, geriausia po valgymo. Tačiau, jeigu kraujo cholesterolis nepadidėjęs, jeigu ryškesni aterosklerozinio proceso simptomai nėra (pvz. atminties pa-blogėjimo, galvos svaigimo ir jos skausmų, nemigos, irzlumo, užimimo ausyse ir kt.), visiškai pakanka 2-3 mėnesius vieną – du kartus per metus naudoti profilaktines polivitaminų su mikroelementais dozes (pvz. „Thera-Tab M“ – po 1 tabletę vieną kartą per dieną po valgymo).

Pertraukose tarp vitaminų E, A ir C vartojimo ypač tinka žuvų taukai, kurie turi ypatingai

svarbios normaliai širdies raumens ir kraujagyslių sienelių medžiagų apykaitai omega-3 rūgšties. (JAV išleidžiamas preparatas „Original Health EPA: Omega 3 Oils“). Vartojamas po 1 arba po 2 kapsules vieną kartą per dieną.

Jeigu šiais būdais cholesterolio sumažinti nepavyksta, tada jau tenka vartoti specialius vaistus (paveikiausius vadinamuosius „statinus“, pavyzdžiui, simvastatiną, lovastatiną ir kt.).

Šiandien laikoma tvirtai nustatyta, kad didelis cholesterolio kiekis, kuris dažniausiai ir esti aterosklerozinio proceso priežastimi, būna ne tiek riebalų pertekliaus, kiek minėtų vitaminų stokos liga. (Beje, natūraliai reikalingų vitaminų namažai yra daržovėse, tačiau jose esantieji kiekiai kovoti su ateroskleroze metu esančiu cholesteroliu yra nepakankami. Bet šiaip ar taip, pomidorų, vėrų su lupenomis bulvių, rudųjų ridikų reikėtų valgyti dažniau).

7. Reikia mažinti kraujo klampumą (kaip minėjome, vartoti visų pirma daugiau skysčių) ir tam tikrų kraujo kūnelių (trombocitų) sulipimą (agregaciją), kas ir sudaro krešulį (trombą). Jei jis susidaro koronarines kraujagysles, išsivysto širdies infarktas. Tada jau vartojami specialūs vaistai, kurie širdies koronariuose t krešulį ištirpdo.

Aterosklerozės saugai neblogai padeda ir aspirinas (po 0.33 g vieną kartą per dieną po valgymo).

8. Jeigu įtamos metu arterinis kraujospūdis pakyla virš 140/90 mmHg, ir toks pakilimas laikosi kelias dienas, reikia reguliuoti jo dydį vaistais. Tam geriausiai tinka preparatas nebiletas ir šlapimą varantys vaistai (pvz. trifas, kuris nekeičia organizmo elektrolitų balanso).

Arterinės hipertenzijos vystymosi pradžioje visiškai pakanka raminančių vaistų (pvz. diazepamą, rivotrilio ir pan.). Todėl „sunkiąją artileriją“ geriau palikti atečiai.

Tačiau bet kokie vaistai, taigi ir čia paminėti, gali būti vartojami tik pasitarus su savo gydytoju, atlikus visas reikalingas biochemines analizes, užrašius fizinio krūvio metu elektrokardiogramą (atlikus veloeergometriją).

9. Dažniau eiti pasivaikščioti arba bandyti padirbėti darže, sode, nes dėl raumenų veiklos pasisavintos medžiagos geriausiai (fiziologiškai) atleidžia smulkių kraujagyslių (arteriolių) spazmas ir natūraliai „sudegina“ perteklines kalorijas, sumažina cholesterolio kiekį kraujyje.

10. Pasiiekti, kad vidurių veikla būtų tiksli, kaip laikrodinis.

11. Pradėti vykdyti minėtas rekomendacijas, jeigu buvo priprasta gyventi kitaip, vertėtų iš lėto, neskubant, nesistengiant kuo greičiau gauti norimą efektą, nes antraip galima gerokai apskartinti savo gyvenimą, o saugos prasme susilaukai net ir visai priešingų rezultatų.

NETEKUS MAMOS AUSTRALIJOJE

ATA

ONOS JARMALAVIČIENĖS,

nuoširdžiai užjaučiame VALĘ KAROSIENĘ ir jos šeimą bei kartu liūdime –

Zakarevičių šeima

TEISININKUI

ATA

VYTAUTUI BANELIUI

New Haven, CT mirus, jo brolių torontietį architektą ALGIMANTĄ BANELĮ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame –

Aldona Valienė

Grazina ir Sigita Krašauskai

ATA

ALFONSUI VAIČIŪNUI

mirus Lietuvoje,

jo brolių ALGIRDĄ su šeima Toronte, seserį, gimines ir artimuosius Lietuvoje giliai užjaučiame bei kartu liūdime –

Pr. Krivinskienė ir dukra Angelė,
Hamilton, Ont.

Kanados Lietuvių *Fondas*
Lithuanian Canadian *Foundation*
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KLF kapitalas daugiau kaip 3,0 milijonai – tai Kanados lietuvių įnašas! Kasmet gaunamas pelnas (daugiau kaip \$100,000) skirstomas lietuvių išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (vaikų priežiūrai, tremtinių reikalmams, jaunimui).

Atsiminkime ir remkime Kanados lietuvių fondą per savo aukas bei testamentus.

Išduodami pakvitavimai dėl valstybinių pajamų mokesčių.

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą! REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

OVER A CENTURY OF SERVICE
TURNER & PORTER
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Lietuvių kultūros muziejus

Kanados lietuvių muziejaus-archyvo 2000 m. veikla

Archyvas

Jauni kanadiečiai, kurie PBS televizijai gamina filmą apie režisierę Eleną Kudabienę, panaudojo maždaug 100 mūsų archyve saugomų nuotraukų apie DP stovyklų gyvenimą, Kanados lietuvių veiklą ir Lietuvos nepriklausomybės atgavimą.

Archyvu naudojasi ir kiti filmuotojai bei poetai, ieškantys medžiagos iliustruoti savo poezijos knygoms. Istorijos centras Klaipėdoje kreipiasi dėl Mažosios Lietuvos veikėjų straipsnių bei dokumentų kopijų.

Mūsų archyvas prigludė a.a. prel. J. Bertšiaus, ilgamečio Winnipeg'o lietuvių klebono, nuotraukų bei dokumentų rinkinį, kuriam grėsė sunaikinimas, nes lietuvių parapija tame mieste panaikinta.

Ruošiant šių metų lietuvių jaunimo kongresą Australijoje buvo panaudoti jaunimo anketų bei atsišaukimų pavyzdžiai, kurie saugomi mūsų archyve, KLJS fonde.

• Kalba yra laidininkas, kuriuo teka į mus tautos kūryba: jos dainos ir pasakos, jos epas ir lyrika, jos drama, jos filosofija ir net jos mokslas.

A. MACEINA

Muziejus

Buvo surengta Kanados lietuvių jaunimo sąjungos veiklos jubiliejinė paroda. 1999 metų gale buvo suruošta didelė "Tėviškės žiburiai" 50 metų jubiliejaus paroda. Dabar ji puošia "TŽ" patalpas. Pereitą žiemą muziejuje buvo surengta paroda žymaus fotografo J. Žitkaus nuotraukų, kurias padovanojo Panevėžio kraštotyros muziejus.

Biblioteka

Bibliotekos knygas skolinasi ir jauni, ir seni mokslininkai tyrinėjimams ir lengvam skaitymui, rankdarbių pavyzdžiams ir mokykloms.

Kaip ir anksčiau, muziejus ir archyvas išsilaiko iš Kanados lietuvių fondo, KLB-ės, kredito kooperatyvų, privačių asmenų ir organizacijų aukų bei palikimų. Be Anapilio geraširdiškumo – teikiamų patalpų muziejaus nebūtų. Tačiau kelia rūpestį tai, kad muziejus neturi išteklių ir išlaikymo fondų, finansai kiekvienais metais neužtikrinti. Būtų gerai prisiminti muziejų palikimuose, renkant aukas švenčių, laidotuvių proga, užtikrinti, kad ir ateityje Kanados lietuvių istorija būtų išsaugota. Inf.

Prie įėjimo į stadioną Punsko tautinių šokių ansamblis "Jotva" Vilniuje šokių šventėje

Skirtingos ateivių bangos

AURELIJA M. BALASAITIENE

Prieš penkis dešimtmečius į šią pusę Atlanto atplaukė iš Vokietijos didžiulė buvusių pabėgėlių stovyklų gyventojų banga – tai savo tėvynę praradę lietuviai, kurių gimtąjį kraštą okupavo brutali sovietinė jėga. Senokai įsikūrę, įsigiję profesijas ir prekybas bei kitas įmones vietiniai JAV lietuviai visomis jėgomis padėjo naujesiems atvykėliams, juos aprūpindami gyvenvietėmis, darbais bei įvairiais kitais būdais padėdami įsikurti. Čia jau radome lietuvių rankose

esancius bankus, prekybos įmones, organizacijas, jų tarpe labai patriotiškai nusiteikusius "Lietuvos vyčius". Svarbu pabrėžti, kad vietinių lietuvių dėka pavyko Amerikon atgabenti visą populiarią Čiurlionio ansamblį su jų šeimų nariais. Užsimezgė pažintys ir draugystė, o naujoji ateivių banga, atgabenusi tradicijas ir idėjas iš nepriklausomos Lietuvos, steigė savo organizacijas, atkūrė senas, kaip pvz. skautus ir ateitininkus, ir pagaliau įleido šaknis naujajame pasaulyje.

Turbūt panašiai įvyko ir Kanadoje, kurioje taip pat nuo seno gyvena didokas skaičius lietuvių. Joje yra ir įvairūs "lietuvių namai", lietuviškos parapijos, lietuviškos kapinės. Žodžiu, Šiaurės Amerikos lietuviai neišdžadojo savo kilmės ir tęsė lietuviškas tradicijas, dėdami pastangas jas perduoti priaugusioms kartoms. Atsirado lituanistinių mokyklų tinklai, vasaros stovyklos lietuviškam jaunimui, prasidėjo atkurtų organizacijų veikla.

Lietuvai pagaliau atgavus nepriklausomybę, į JAV pradėjo plaukti nauja ateivių banga. Jų tarpe yra patyrusių profesionalų, energingų prekybininkų bei kitų sričių specialistų. Deja, į jų atvykimą pradėta žiūrėti abejingai, mažai jiems tepadedant. Nežinia kodėl lietuviškos vienybės stoka pradėjo neigiamai veikti santykius abiejų kartų ateivių.

Paskutiniu metu beveik

intensyviai pradėta kenkti naujesiems ateiviams, jiems keliant neteisingas bylas, juos šmeižiant ir įvairiais būdais stengiant jiems pakenkti, net dedant pastangas šalinti naujai atvykusius iš jų einamų pareigų. Keista, kad tą neigiamą veiklą pradėjo jau užjūriuose gimusi ir augusi šeima, kuri taip pat kartais gieda Tautos himną, užsibaigiantį prasminga ir reikšminga mintimi: "Vardan tos Lietuvos vienybės tezydi". Iš istorijos žinome, kaip vienybės stoka neša žalą tiek pavieniams asmenims, tiek tautom.

Įdomu būtų patirti, kaip į naujuosius ateivius reaguoja Kanados lietuviai. Ar jie naujiems atvykėliams talkina, o gal elgiasi panašiai kaip kai kurie JAV lietuviai? Jei jaučiame pareigą visomis jėgomis padėti iš okupacijos griuvėsių atsigaunanti Lietuvai, tai mūsų pastangos tik tada bus vaisingos, jei dirbsime vieningai ir broliška sutiksime naujuosius atvykėlius. Jų buvimas, be abejonės, prisidės prie šlapus Atlanto gimusių kartų tautinio išsipareigojimo sustiprinimo, gimtosios kalbos naudojimo ir talkos naujai atsistatanti Lietuvai. Jei 1949-1950 metų bangos lietuviai ateiviai jau gerai įsikūrė, tai panašiai turi klostytis naujųjų atvykėlių gyvenimas. Su talka ir gera valia mes turėsime gausią, vieningą ir savo darbais efektingą užsienio lietuvių visuomenę, kurioje vyraus Tautos himno dvasia.

nie praeiti kurioje kitoje vietoje. Šitai juos sulaukė nuo jų sumanymo tuojau eiti per sieną.

Ten pat netoli suradau ir majorą Jasiūną su leitenantu Mikoliūnu, kurie gliai nusiminę patyrę, kad mums nepasisekė pasiekti tikslų. Kiek pasikalbėję su jais, grįžau pas Birutę, vis dar neturėdamas aiškaus plano, kas daryti toliau. Labai galėjau, kad savą laiką nebuvau pastudijavęs pasienio ir nesiorientavau, kuriais keliais galima patekti į Vokietiją.

Taip man besvarstant, išgirdau garsus, panašius į tanko motoro duzgimą. Dingtelėjo nemaloni mintis: atvažiuoja bolševikų tankai, kurie mus suims. Pasakiau šoferiui, kad tariausi girdįs tankų duzgimą. Jis man atsakė, kad, jei taip, tai negaisidami laiko turime bėgti. Mes betgi nesiryzome. Ir gerai, nes vėliau paaiškėjo, kad jokių tankų ten nebūta, ir triukšmą ar tik nebuvo sukėlęs traukinys. Neliuko nieko kita kaip grįžti pas direktorių į gimnaziją ir draugėn suėjus aptarti, kas toliau daryti, tuo labiau, kad vargšas Muskiukas buvo sušalęs ir gerokai pavargęs, ir jam reikėjo poilsio.

3. Atvyksta "delegacija"

Jau buvau besiręgiąs lipti į automobilį ir važiuoti artyn prie gimnazijos, tik staiga pamaniau kažką atvažiuojant. Pasirodo, kad tai buvo ne kas kiti, kaip p.p. Saladžius, Kelpša, Galvanuskas ir Šliogeris. Man dingtelėjo į galvą mintis, kad Kaune blogai, ir kad ir jie jau bėga nuo bolševikų. P. Saladžius man betgi pareiškė, kad jie atvažiuojo "pasimatyti su Pono Prezidentu ir su juo pasikalbėti". Aš jam atsakiau, kad prezidento šioje pusėje jau nėra. P. Saladžius, atrodo, nelabai tenorėjo mano žodžiams tikėti, ir drauge su kitais savo bendraker-

leiviais nuskubėjo į gimnaziją. Aš dar spėjau truputį pasikalbėti su p. Šliogeriu. Pradžioje jis, kiek drąsino mus, bet vėliau pripažino, kad Kaune nekaip. P. Šliogeris kalbėjo varždamasis, ir išviso jautėsi lyg nesavam kaily. Atsisveikinęs su p. Šliogeriu, sėdau į automobilį ir sykiu su Birute, Muskiuku ir tarnaitė privižiavau prie pat gimnazijos.

4. Areštuoti

Direktorius salone jau radome visus mūsų šiuos (Mamutę, Valušius, Mikoliūną su Jasiūnu) susirinkusius. Čia pat buvo ir p.p. Tamošaičiai. Kitame kambaryje posėdžiavo "delegacija". Apie gimnaziją ir gimnazijos prieangį buvo prisigirdę dar įvairių pažįstamų ir nepažįstamų žmonių. Kybartiškiai, anksčiau buvę su mumis labai malonūs, dabar atrodė kažkaip atšalę, o kai kurie jų net šurkštūs. Baro viršininkas p. Žemaitis virto labai nesimpatingu. Vienas kybartiškių, berods burmistras Prapuolenis, nedrauginčiai pastebėjo, kad be reikalo esą mes bėgime: visiems turį būti lygiai. Kiek atmenu, šitai pirmoje eilėje taikyta tėtė.

Šitai matydama, Valušienė nuėjo į delegacijos kambarį, kad energingiau pajudintų mūsų išvažiavimo klausimą. Mamukė ir ministras Tamošaitis taip pat vaikštinėjo į delegacijos kambarį ir kalbėjosi su delegacijos nariais. Likę kambaryje svarstė būklę. Aš norėjau kiek išeiti pasivaikščioti, bet vos praveręs duris buvau sargybinio – šaulio su stabdytas, ir tik po ilgų derybų man pavyko išeiti. Kai grįžęs apie tai papasakojau likusiems salone, niekas nenorėjo tikėti. Leitenantas Mikoliūnas mėgino patikrinti, ar taip iš tikrųjų yra. Jam atsitiko lygiai tas pat, kas ir man. Buvo aišku: mus areštavo.

(Bus daugiau)

Per tautinę kultūrą į tarptautinę bendriją

VIDMANTAS VALIUŠAITIS, Kaunas

Spalio 25-27 d.d. Taline Estijos bibliotekos rūmuose vyko Baltijos valstybių kultūros ministerijų surengta konferencija "Nauji iššūkiai Estijos, Latvijos ir Lietuvos kultūros politikoje". 35 asmenų Lietuvos delegacijai, kurią sudarė kūrybinių sąjungų atstovai, kūrėjai ir menininkai, vadovavo buvęs Kultūros ministeris A. Bėkšta. Renginyje Taline svarstyta kultūros naujomis politinėmis ir ekonominėmis sąlygomis situacija, kultūros finansavimo ir kūrybos statuso klausimai. Iš Lietuvos delegacijos narių konferencijoje kalbėjo min. A. Bėkšta. Kūrėjų sąjungos pirmininkas rašytojas Vytautas Martinkus, Spaudai remti fondo vadovas rašytojas Mykolas Karčiauskas, Dailininkų sąjungos pirmininkas skulptorius Vaclovas Krutinis, Kinematografininkų sąjungos vadovas Gytis Lukšas ir kiti. Konferencijoje dalyvavo ir LZS atstovas, pirmininko pavaduotojas Vidmantas Valiušaitis. Dėl laiko stygiaus jo kalba nebuvo perskaityta iš konferencijos tribūnos, tačiau įtraukta į renginio dokumentus. Straipsnis parengtas šios kalbos pagrindu. RED.

Stovime prieš suvienytos Europos perspektyvą. Anksčiau ar vėliau jos dalimi taps ir Baltijos valstybės. Europos sąjungos tautos bus lygiatės, bet nelygiavės ir nelygiavertės. Aišku, didžiosios Europos šalys – Vokietija, Prancūzija, Didžioji Britanija, kurios turi daug gyventojų ir didelių pramoninio ūkio išteklių, lems politinį ir ekonominį Europos sąjungos gyvenimą. Joms teks svarbiausius uždavinius atlikti tiek savo, tiek visos jungtinės bendruomenės labui. Dėl prasiplėtusios erdvės Europoje ir mažųjų tautų ekonominis gyvenimas turės pagyvėti ir gerovė pakilti, tačiau šioje srityje mažųjų tautų vaidmuo nebus didelis.

Europos gyvenime mažosios tautos, kurioms priklausome ir mes – lietuviai, latviai ir estai – kultūros reikalai yra ir bus nepaprastai svarbūs. Dvasinė kultūra sudaryti sąlygas ir skatinti kultūrinę kūrybą turėtų būti pagrindinis mažųjų tautų uždavinys tiek savo pačių sričių ir vertei pakelti, tiek jungtinei tautų bendruomenei pasitarnauti. Dvasinė kultūra neturi ribų ir įnašų jai niekada nebus per daug, todėl kurti mokslą ir meną, kelti etinę, taip pat darbo kultūrą mažosios tautos turės pakankamai galimybių, nors teks susidurti ir su kliūtimis.

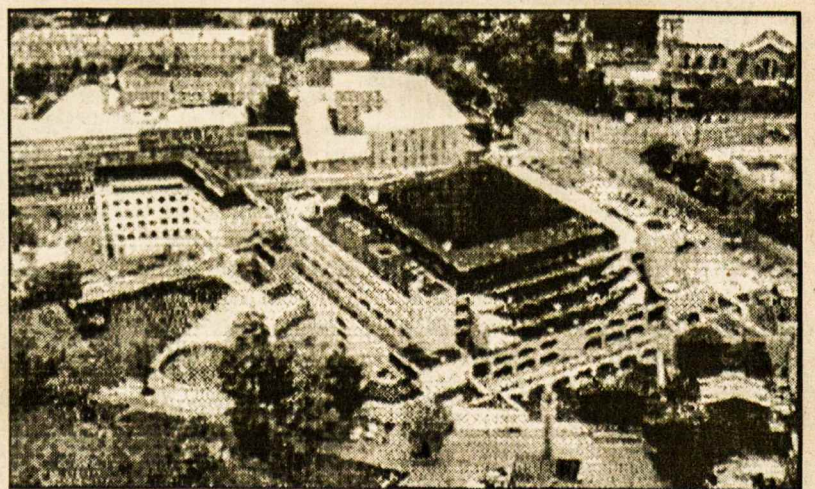
Rūpestis mažosioms tautoms suvienytoje Europoje, kaip jau dabar matome, kyla ir kils ne tiek iš užsilikusio didžiųjų nacionalizmo, – ką esame skaudžiai patyrę okupacijų metais, –

kiek iš nepalaujamai stiprėjančios masinės pseudokultūros. Tai netiesiogiai šiandien pastebėjo Estijos atstovė ponija Riutel. Masinės kultūros pavojus šiandien yra tapęs rimta problema net ir didžiosios kultūroms. Apie tai jau seniai kalba ne vienas Europos sociologas ir filosofas. Ispanų mąstytojas Ortega y Gasset savo veikalui "Masių sukilimas" ryškiausiai išskėlė žmonių bandos arba minios pavojų Europos kultūrai ir jį pagrindė. Lietuvoje į šį pavojų dar prieš antrąjį pasaulinį karą dėmesį buvo atkreipęs katalikų filosofas Stasys Šalkauskis, kalbėdamas apie civilizauto barbaro žengimą per Europą.

Išaugusi pramonė, išplėtos paslaugos, prekyba vis labiau ir labiau standartizuoja žmonių mintis, jų jausmus ir norus, jų skonį ir elgesį. Masinė reklama, laikraščiai, radijas, kinai bei videofilmai, internetas, o ypač televizija, pasiekia kiekvieną asmenį, niveliuoja kultūrinės vertybės ir jas banalina. Masinio žmogaus mentalitetas veržliai skverbiasi į šeimas, mokyklas, universitetus, net šventoves. "Mūsų epocha skirasi nuo ankstesniųjų tuo, kad prisitaikymo ir imitacijos (sekimo) instinktas dabar išplito į visą visuomenę ir pasiekia bendro sunivelavimo iš apačios", sako prancūzų sociologas Henri de Man.

Norėdami ir XXI amžiuje išlikti savimi, neturėtume nusigręžti nuo savo etinės kultūros, kuri sąlygoja taip pat ir meninę bei mokslinę kūrybą. Kai kas mano, jog etinė asmens ir tautos kultūra yra net svarbiau už mokslą bei meną, nes šie pastarieji yra lengviau prieinami ir pasiekiami turint atitinkamas sąlygas. Tuo tarpu etinė kultūra yra ugdoma dešimtmečiais ir net šimtmečiais. Ji turi tiesioginį ryšio ir su krašto gerovės lygiu, nes sąlygoja tautos darbo kultūrą.

Vokiečių spaudoje esu aptikęs įdomių liudijimų apie mažų tautų etinės kultūros išteklius, kurie tam tikrais istorijos tarpiniais išskyla kaip didžiosios gyvenimo prasmės prošvaistė ir amžinasis žmogiškojo ryšio ilgesys. Augsburgio laikraštyje buvo pasakojama apie Ryprūšių vokiečius, kurie 1946-47 metais, gelbėdamiesi nuo bado elgetavo ir gyveno sovietų okupuotose Lietuvoje ir Latvijoje. Vokiečiai aiškiai pripažino, kad joks Lietuvos gyventojas neatsakydavo pagalbos – išbadėję vokiečiai būdavo pavalgydinami, sušelpiami maistu, apnakvadinami ir priimami apsigyventi ilgesniam laikui, nors Lietuvos gyventojams, prigludusiems ir sušelpusiems vokiečiams, grėsė griežta bausmė. (Nukelta į 7-tą psl.)

Valstybinė Estijos biblioteka Taline, kurioje vyko baltiečių konferencija

A+ ZENIUI RAČIŪNUI

vieninteliam sūnui netikėtai mirus, jo tėvus – ELENĄ ir POVILĄ RAČIŪNUS nuoširdžiai užjaučiame –

Stasė ir Vytautas Liūmos

A+ adv. ZENONUI RAČIŪNUI iškeliauvus amžinybėn,

tėvelius – ELENĄ ir POVILĄ RAČIŪNUS, jo žmoną KATHRYN, dukrelę ANNE ir sūnelį JONATHAN jų skausmo valandose užjaučiame –

krikšto dukrė Daina Batraks

JULIUS SMETONA - Prezidento sūnus

Sovietams užimant Lietuvą

Birželio 15 d. naktis ir 16 d. rytas (1940)

"TŽ" 2000 m. 45-48 nr. buvo išspausdinti Lietuvos prezidento ANTONO SMETONOS atsiminimai apie paskutines Lietuvos nepriklausomybės dienas 1940 metais. Tie atsiminimai buvo rasti Lietuvos konsulo V. Gyllo archyve Toronte. Ten buvo rasti ir Prezidento sūnaus JULIAUS atsiminimai apie tas pačias dienas – pasitraukimą Vokietijon. Jie buvo parašyti Berlyne 1940 m. ir viena jų kopija nusiųsta tuometiniam Lietuvos atstovui Švedijoje su įrašu "p. V. Gylui". Čia spausdinami minėtieji atsiminimai, išaugoti privačių asmenų. RED.

1. Atsisikyrimas su Tėte

Mus nemaloniai sujudino nuleista pertvara, ir sunku mums buvo matyti į mus atgręžtus sargybinių šautuvus. Per pereinamąjį punktą pereiti nebebuvo vilties.

Kažkaip susidūriau su aplink besisukinėjančiu nepažįstamu policininku, kuris buvo labai nustebęs, kad mūsų ir "net Pono Prezidento" neleidžia. Mano paklaustas, ar jis galėtų mus praveisti kitu keliu, atsakė, kad tai tesą vieni niekai. Suradau Tėtę ir pasakiau, kad yra vienas žmogus, kuris žino tikrą kelią į kitą pusę. Tėtė labai nudžiugo ir tuoj sykiu su manim nuėjo pas belaukiantį policininką. "Ar galėsite pervesti Poną Prezidentą" – paklausiau jo dar kartą. Jis kiek suabejojo, bet vis dėlto atsakė: "Galėsiu, einam".

Atsisveikinęs su Tėte, kiek palengvėjusiu jausmu grįžau į savo automobilį, kuriame buvo Birutė su Antanėliu, tarnaitė ir mūsų reikalingiausi daiktai. Pradėjau galvoti, kaip čia ir mums pereiti sieną, tačiau nežinodamas kelio, konkrečių žygių savarankiškai negalėjau griebtis.

Buvo apie 23.30. Prie pertvaros ėmė rinktis įvairiaplaukių žiopių būriai, tad reikėjo grįžti pas direktorių, į gimnazijos rūmus, kuriuose mes tik atvažiuavome priglauti. Mintis, kad tėtė savųjų neleidžiamas peržengti sienos, mus labai slėgė.

Grįžę prie gimnazijos namų, radome dar keletą naujų automobilių. Susieškojau savo draugą vietinį teisėją (jo pavardė, berods Gaška; Tamošaitis – jo žmonos dėdė) ir prašiau jo padėti pereiti sieną. Dar paklausinėju šoferių, ar nežino jie ko, kas mus galėtų pervesti per sieną, bet, negavęs teigiamo atsakymo, nutariau laukti savo draugo veiksmų. Tačiau jis nesiuko. Jo, mat, norėta atsiakauti ir ministro Tamošaičio, ar ir jis nenorėtų pamėginti pereiti sienos. O laikas bėgo ir galimumas sienai peržengti nuolat mažėjo. Pagaliau paaiškėjo, kad Tamošaitis sienos peržengti kol kas nesiryzta, ir mano prietelius apsirbojo mumis vienas. Jis pažadėjo mus nuvesti "pas žmogų, kurs žino kelią". Majoras Jasiūnas ir leitenantas Mikoliūnas palinkėjo mums geros sėkmės.

2. Nepasisekęs bandymas

Sėdę į automobilį, nuvažiuojome iki kažkokių namų su sodu, iš kurios netrukus išėjo "žmogus, kurs žino kelią" (berods, p. Misiurevičius) ir jo tarnaitė. Nekantraudami leidomės į kelionę: aš ir tarnaitė Tėvė nešėme čemodanus, o Kuokytė – miegantį Muskiuką. Nelemta betgi buvo mums praeiti. 30-40 metrų nuo sienos buvome sulaukyti šiurkštaus sargybinio balso – "nė žingsnio toliau, šausiu".

Išgirdome šautuvų traškėjimą ir pamatėme tris ar keturis sargybinius, tad vadovas dar šūktelėjo, kad jie teturį reikalo su advokatu M-um (aiškiai nenugirdau), bet sargybiniai buvo nepažindami ir šaukė mums eiti atgal. Mūsų vadovas sumurmėjo, kad "viskas baigta". Aš dar paklausiau, ar nebūtų galima pamėginti pro kur kitur praeiti, bet jis atsakė, kad ne. "Gerai, kad nors Poną Prezidentą gražiai pasisekė praveisti" – pridūrė jis.

Nors ir nusiminę savą nepasisekimu, tačiau linksmi sužinoję laimingą tėtės praėjimą, jau žymiai geresnės nuotaikos grįžome atgal. Iki to meto, mat, greta savų rūpesčių mus gerokai buvo prikamavęs tėtės likimo nežinojimas. Savo automobilio (Krašto Apsaugos Ministerijos automobilis, atsiųstas į prezidentūrą ir skirtas mums iš Kauno išvažiuoti) jau neberadome, tad iki gimnazijos rūmų turėjo neįėjusi. Savo automobilio atradome kelis šimtus žingsnių nuo gimnazijos. Arčiau privažiuoti, matyti, jam neleido ilgoka kitų automobilių eilė, kuri savą ruožtu buvo nusidriekusi ties gimnazija.

Sudėjęs į automobilį savo daiktus ir įsodinęs į jį Birutę su Muskiuku, pats nuėjau arčiau prie gimnazijos. Ten atradau karingos nuotaikos Mamą ir Valušius, kurie taip pat rengėsi važiuoti kito sienos pusėn. Pranešiau, kad siena smarkiai saugojama ir kad mums nepasisekė praeiti, todėl, atrodo, ir jiems nėsą ko, bent ties šia vieta, mėginti prasisukti. Geriau kiekvienas paskirai temėgi-

Muziko, tapusio politiku, atsiminimai

Prof. Vytauto Landsbergio autobiografinė knyga „Lithuania Independent Again“

GENIUS PROCUTA

Laikraščinėje recenzijoje yra neįmanoma išsamiai išnagrinėti beveik 400 puslapių Vytauto Landsbergio autobiografinės knygos „Lithuania Independent Again“. Šią gerai paruoštą knygą su 31 nuotrauka, žemėlapiu, vardine ir dalykine rodykle bei 25 puslapių apimties priedu, parašytu Dariaus Furmonavičiaus, gražiai išleido „University of Wales Press“. Knygą parengė, redagavo, vertė ir įvadą parašė Anthony Packer, Valijos universiteto Visuomeninių mokslų mokyklos dėstytojas, ir Eimutis Šova. Baltiečių draugijos Valijoje pirminkas.

Knyga iš tikrųjų yra Atgimimo Sąjūdžio ir Lietuvos išsivadavimo iš Sovietų Sąjungos 1988-1992 metų detalus aprašymas, daugiau istorija negu asmeninė biografija, nes sau, šeimos istorijai ir kilmei skirti tik

Prof. VYTAUTAS LANDSBERGIS

„Dienovidžio“ dešimtmetis

Populiarus kultūros savaitraštis, tapęs dvisavaitraščiu, pereina į mėnesinio žurnalo formatą

ELENA SKAUDVILAITĖ

2000 m. spalio 23 d. teko dalyvauti turiningoje savaitraščio „Dienovidžio“ dešimtmetį sukakties iškilmėje. Menininkų rūmų (buvusios rotušės) salė Vilniuje buvo pilna šio leidinio darbuotojų, žurnalistų, mokslininkų, menininkų, kunigų, seimo žmonių, savo kraštui, jo likimui neabejingų skaitytojų.

„Dienovidžio“ redaktorė Aldona Žemaitytė su jauduliu ir šiluma balsė papasakojusi apie savaitraščio atsiradimą, jo reikalingumą atgimstančiai Lietuvai. Ji maniusi, kad buvę kolegų kartu kibs į darbą ir ieškos būdų tarnauti tėvynei naujomis aplinkybėmis, skelbs laisvas ir svarbias mintis. Deja, prieš 10 metų „Dienovidį“ neatėjo nei vienas buvusių jos kolegų. Jie manę, kad šis leidinys neturi ateities. Redaktorė kelis kartus pastebėjo: „Pradžia buvo labai sunki“. Dar ir dėl to, kad atedavo daugybė žmonių su savo rūpesčiais, vildamiesi supratimu, paguodos arba norėdami širdį atverti. Ejo ir ejo „per redakciją ir širdį, palikdami pėdsakus“. Reikėjo išlaikyti, reikėjo mokytis redaktoriauti bei rašyti savaitraščiui. Ji buvusi reiklī sau ir kolegoms, nes „reiklumu išaugini kokybę“.

„Dienovidžio“ siekiai – Lietuvos valstybės laisvę ir nepriklausomybę (o ne kokie partiniai interesai). Šiuo leidiniu norėta paliudyti, kad galima dora, švari žurnalistika tarp bulvarizmo ir kitokių drumstų srautų. Redaktorė nespėjo pasitenkinti, kad buvo atlaikyti sunkūs išbandymai, kad tautinės ir krikščioniškosios krypties leidiniui jau 10 metų. Jis atlikęs savo paskirtį, jo tikslai visada buvę ne vienadieniai, todėl atėjo laikas jam tapti žurnalu „su ta pačia siela“. Redaktorė dėkojo skaitytojams, rėmėjams, savo kolegoms, kurie dirbo „kaip gerai sustyguotas orkestras“.

Itin kondensuotoje „Dienovidžio“ 10 metų gyvavimo apžvalgoje dr. Vytautas Kubilius irgi minėjo tautinę-patriotinę bei krikščioniškąją šio savaitraščio nuostatus, leidinį pavadino

trys skiriai iš devyniolikos. Dar trys svarbūs skiriai kalba apie kultūrą, meną, muziką, kūrėjų ir Čiurlionį.

Vytauto Landsbergio žodžiais (16 psl.), ši knyga pasakoja, kaip Lietuva sugrįžo į Europos žemėlapi. Joje matyti, kaip muzikas tapo politiku. Paskutiniame lape jis sako, kad muzika bei ramesnis kūrybinis gyvenimas traukia ir vilioja, tačiau politinės veiklos trauka stipresnė. Autorius mato, kad jo indėlis į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą yra atliktas. Lietuva jau yra pilnaties Jungtinių Tautų ir Europos tarybos narė, rusų karniniai daliniai yra pasitraukę, Lietuva yra pareiškusi norą įstoti į NATO. Taigi būtų galima pasitraukti iš aktyvaus politinio gyvenimo, ir žmona Gražina to norėtų... Tačiau, parafrazuojant garsųjį lordo Acton posakį apie galią, vieną kartą patyrus politinės galios yra labai sunku jos atsiskirti. Paskutinis Landsbergio autobiografinės teksto sakinyso pabrėžia: „Aš tebesu politikas!“ Originalas: „I am still a politician!“ (psl. 350).

Pasak Alfred Senn'o knygos „Lithuanian Awakening“ (University of California Press, 1990), kurioje jis smulkiai aprašo Sąjūdžio gimimą ir subrendimą 1988 metais, ši Vytauto Landsbergio autobiografija anglų kalba yra išsamiausia. Ji nagrinėja 1988-1992 metų laikotarpį, daug kuo panašų į moderniosios Lietuvos gimimą ir sugrįžimą į politinį Europos žemėlapi prieš septyniolika metų 1918-1922-aisiais. Abiejuose knygose matyti centrinis Vytauto Landsbergio vaidmuo Sąjūdyje, kaip jis ir Sąjūdį puikiai

išnaudojo Gorbachiovo „perestroiką“, reformistinių demokratizacijos procesą Lietuvos išsilavinimui, drauge priartinęs Sovietų Sąjungos galą.

Lietuvos nepriklausomybė nesugrįžo be kraujo praliejimo sausio 13-tą 1991 m. Vilniuje ir vėliau Medininkų munitinėje. Žuvo per 20 jaunų gyvybių ir 508 sužeisti.

Autorius ar knygos redaktoriai parinko ir įdėjo vieną nužudytą Medininkų munitininkų laidotuvių nuotrauką, bet nepanaudojo nei vienos nuotraukos sausio 13-tos įvykių ir aukų prie Vilniaus televizijos bokšto. Tos baisios nakties kruvini vaizdai mirgėjo viso pasaulio televizijos ekranuose, o tarptautinės spaudos reportažai, įvykių analizės, vedamieji ir kaltinimai susilpnino Gorbachiovo ir Sovietų Sąjungos pozicijas Lietuvos atžvilgiu.

Knygos autorius kelis kartus labai pozityviai ir su dėkingumu mini tarptautinės žiniasklaidos darbuotojų, buvusių Lietuvoje kritišku metu, atliktą darbą informuojant pasaulį, kas dėjosiomis dienomis, kai sovietų tankai ir specialūs daliniai siautė, o Amerikos prezidentas Bush tylėjo ir dėsė... taip pat su dėkingumu yra minima Islandija, Danija, Švedija, Norvegija, Kanada, Čekoslovakija ir Lenkija bei jų parlamentariai ir politikai, parėmę Lietuvos bylą. Paminėta ir užsienio lietuvių politinė veikla bei parama Lietuvai ir pareikšta padėka už lietuviybės išlaikymą svetur.

Ši knyga – kur kas daugiau nei Vytauto Landsbergio autobiografija. Tai Sąjūdžio iškilmė ir subrendimo kronika, o pasiekus savo kulminaciją – nepriklausomybės atstatymą, suskilimą į politines grupes. Tai labai įtemptos ir rizikingos politinės kovos su daug galingesniu pavergėju laimėjimo dienoraštis, rašytas žmogaus, stovėjusio tu vyksmo centre.

Lithuania Independent Again išlėis kaip labai svarbus liudijimas, parodantis, kad yra neįmanoma tankais ir gulagais su naikinti ant tvirtų istorinių pamatų išaugusią gyvą ir autentišką lietuvių sąmonę; kultūrą, tikėjimą ir kūrybingumą. Visi pagrindiniai Sąjūdžio veikėjai, prieš tapdami politikais, buvo ir, didele dalimi, liko kultūros, meno ir mokslo žmonėmis.

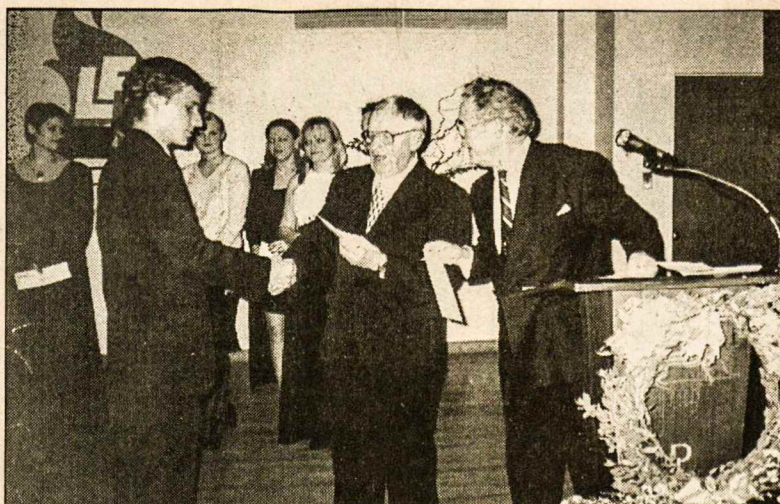
LITHUANIA INDEPENDENT AGAIN. The autobiography of Vytautas Landsbergis prepared for an English-speaking audience by Anthony Packer and Eimutis Šova. University of Wales Press, Cardiff 2000.

Per tautinę kultūrą...

(Atkelta iš 6-to psl.)

Panašiai kaip Rytprūsių pabėgėliai, apie lietuvių liudija ir vokiečių karo belaisviai, kuriuos bolševikai laikė Lietuvoje. Buvęs belaisvis Wili Guetting pasakoja, kad šiauliuose iš 4,000 vyrų dažnas duonos gaudavo beveik kasdien per trejetą metų. Gaudavo iš tautos, kuri, kaip tas vokiečių rašo, pati buvo įstumta į skurdą. Jis ir kiti sušelpę belaisviai nusprendė, kad grįžti į savo tėvynę, apie tai jie papasakos kitiems, kad visi žinotų, kaip lietuviai su belaisviais elgėsi. „Kas to nepadarys, kai sėsi prie sklidino dubens, tam gerkelį turės strigtį karnis“, taip kalbėjo W. Guettingo draugai, karo belaisviai (Mann in der Zeit, 1954 m. nr. 4).

Štai etiniai pagrindai, grindžiantys Europos kultūros integralumą ir humanistinį paveldą. Ar mūsų jaunosios kartos, iš dalies jau gyvenančios virtualiame laike ir virtualiame pasaulyje, interneto labirintuose elektroniniais ginklais taškančios šiandieninių politikų galvas, žvaigždžių mūšiuose nukariaujančios nežemiškas civilizacijas, pajęgs jį suprasti ir priimti kaip savastį? Tai sudėtingas kultūros žmonių uždavinys, kurį vargu ar gali uždavinys, kurį vargu ar galėtų išspręsti net ir labai geri įstatymai dėl kūrėjo statuso ar

Per JAV Lietuvių fondo rudeninį pokylį lapkričio 4 d. PL Centre Lemonte įteikiamos stipendijos studentams. Jas perduoda LP įsteigėjas dr. ANTANAS RAZMA ir LF tarybos pirm. ALGIRDAS OSTIS. Priima Džiugas Reneckis. Nuotr. Ed. Šulaičio

Lietuviai studentai – JAV lietuvių fondo stipendininkai, atsiėmę paramos čekius per LF rudeninį pobuvį lapkričio 4 d. PL Centre Lemonte. Nuotr. Ed. Šulaičio

Milijonai lietuviškai kultūrai

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ, Čikaga

Lietuvių fondo veikla ir vaju vyksta visą laiką. Tos veiklos ryškioji įvykiai yra pažymimi visuotiniu metiniu narių suvažiavimu pavasarį. Pelnso skirstymo komisijos spaudos konferencija – vasarą ir LF metinio vaju suvažiavimo grupės. Tai labai įtemptos ir rizikingos politinės kovos su daug galingesniu pavergėju laimėjimo dienoraštis, rašytas žmogaus, stovėjusio tu vyksmo centre.

Š. m. LF vaju suvažiavimų pokylis įvyko lapkričio 4 d. Pasaulio lietuvių centro gražiai išpuoštoje didžiojoje salėje Lemonte, dalyvaujant gausiam svečių būriui.

Pokylį pradėjo Ramona Steponavičiūtė-Zemaitienė, LF valdybos vicepirmininkė, padėkdamas eiles apie metų laikus ir juos jungusi su Lietuvių fondo veiklos tarpsniais.

Ji pakvietė LF valdybos pirm. Povilą Kilių tarti žodį. Jis pasveikino LR ambasadorių Stasį Sakalauską, p. Jūrėtę, naujus narius ir visus svečius. Džiaugėsi, kad šiemet į LF jau įnešta per 600,000 dol., ir kapitalas artėja prie II-ojo milijono! O įskaicius nerezazuotą LF turtą, susidaro per 15 milijonų

kultūros finansavimo. Iš esmės tai XXI amžiaus žmogaus dvasinės ir intelektualinės kokybės klausimas, kurio, kaip taikliai savo pranešime pastebėjo Lietuvos atstovai p. Martinkus, dartinis pokomunistinės erdvės politinis mentalitetas nebūtinai visada suprantas.

Meninė ir mokslinė kūryba, aukšta etinė kultūra bei pažangia socialine santarka mažosios tautos galėtų padidinti savo reikšmę jungtinės Europos tautų bendruomenėje. Šia prasme Baltijos tautų bendradarbiavimo galimybės yra neišsemiamos ir turi ilgalaikę perspektyvą.

Baltijos tautos, nors skirtingų istorinių bei kultūrinių patirčių, šiandien yra atsiskūrusios iš esmės prie tuos pačius dabarties pasaulio iššūkius. Baltiečių, taip pat skandinavų, kurie irgi priklauso mažoms tautoms, solidarumas bei kuo platesnė kooperacija šiandien, manau, yra saugios, humanistinėmis vertybėmis savo tapatybę grindžiančios Europos imperatyvas. Solidarumo jėga šiuolaikiniame pasaulyje yra veiksnys, su kuriuo skaitomasi. Baltiečiai ir skandinavai, gyvendami greta, gali ir turi geriau vieni kitus pažinti ir kooperatyviau darbu kurti bendrą Europos ateitį.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Vilniuje veikiantį leidyklą „Alma littera“, per dešimtį nepriklausomybės metų išleidusi daugiau kaip tūkstančio pavadinimų knygų, š. m. lapkričio 6 d. šventė savo darbo dešimtmetį. Į sukakčiai skirtą vakarą Vilniaus rotušės susirinko leidyklos darbuotojai, knygų autoriai, vertėjai, redaktoriai, spausdavininkai, bendradarbiai bei svečiai. Renginyje prisiminta, kad leidykla bendradarbiauja su Švietimo ir mokslo ministerija, Atviros Lietuvos fondu, Anglijos, Italijos, Izraelio, JAV ir kitų šalių leidyklomis. „Alma littera“ pasižymi knygomis jauniems ir smalsiems skaitytojams, taipgi leidžianti šviečiamosios literatūros – žodynų, leidinių mokslieiviams, serijas literatūros vaikams. Kaip ELTA pažymi, tarp kitų populiariuom susilaukė ir iliustruotos informacinės knygos iš serijos „Žvilgsnis į pasaulį“.

Vilniuje veikiantį knygų leidyklą „Versmė“, vadovaujama Petro Jonušo, leidžia knygų seriją „Lietuvos valsčiai“. Pernai pasirodė monografija „Plateliai“, šiemet – Kovo 11-tosios proga išleista monografija „Sirvintos“, Rokiškio gyventojams buvo proga susipažinti su knyga „Žiobiškės“. Rengiamasi išleisti dar vieną mokslinės kraštotyros monografiją, skirta dviejų buvusių valsčių – Lygūnų ir Stačūnų – žemės praeiciai, gyvenusiems ir gyvenantiems žmonėms. Kitais metais turėtų pasirodyti knygos apie Veliuoną, Tauragnus, Raguvą, Kazlų Rūdą. Vėliau – kitos Lietuvos vietovės. Šiemet leidykla buvo surengusi tris autorių, istorikų, etnologų, sociologų bei dailininkų keliones, bendravo su įvairių vietovių žmonėmis, rinko medžiagą. Be to, kas jau padaryta, leidykla kreipiasi į plačiąją visuomenę ir į užsienyje gyvenančius lietuvius, prašo atsiųsti atsiminimų, nuotraukų, iliustracijų šį kartą apie aukščiausias paminėtas vietas, taipgi apie Griškabūdį, Kvėdarną, Musninkus, Kernavę ir Čiobiškį. Leidyklos adresas: „Versmė“, Gelvonų 9 – 5, Vilnius 2010; tel. 46-56-91.

A. a. Mindaugo Tomonio, poeto, filosofo, disidento, žūties 25-metis paminėtas Vilniaus Bernardinų šventovėje š. m. lapkričio 5 d. Minėjimą surengė kūrbinė bendrija „Dievdirbys“. Mišias už poeto velionies vėle aukėjo kun. Julius Sasnauskas, OFM. Poeto kūrybą skaitė aktorai Vytautas Dumšaitis ir Ramūnas Abukevičius, giedoję Šv. Pranciškaus ir Šv. Bernardino bendrijos choras „Langas“, prisiminimais dalijosi poeto bendražygis Algirdas Patackas. Poetui M. Tomoniui šiemet būtų sukakę 60 metų. Neaiškiomis aplinkybėmis po traukinio raitis žuvęs 1975 m. lapkričio 5 d., M. Tomonis įsigijęs chemijos technologo specialybę, buvęs technikos mokslų kandidatas, domėjosi poezija, filosofija, skaitė Šventą Raštą bei lietuvių filosofų kūrinius. Sovietų saugumo persekiotas, ne kartą priverstinai buvo laikomas psichiatrinėje ligoninėje. Kaip ELTA rašo, velionis savo kūrinius skelbdavo Tomo Kuršo slapyvardžiu, buvo sudaręs du poezijos rinkinius „Rašmenys ant smėlio“ ir „Pro snagių užuolaidą“, bet sovietmečiu tik keliolika jo eilėraščių buvo išspausdinta „Poezijos pavasario“ almanache. Leidykla „Baltos lankos“ 1995 m. išleido jo pomirtinę poezijos, apmąstymų, laiškų ir dienoraščių knygą „Zinia“.

Kultūros premijas Amerikos lietuviams jau aštuonioliktą kartą paskyrė JAV LB Kultūros taryba, finansuojama Amerikos lietuvių fondo. Po tūkstantį dolerių gavo: visuomenės veikėja dail. *Magdalena Birutė Stankūnienė*, muzikas fagotininkas, dirigentas bei muzikinių įrašų rinkėjas *Vytautas Strolija*, rašytojas ir publicistas, lietuviško radijo programos „Visuomenės balsas“ ilgametis darbuotojas *Vytautas Volertas*, žurnalistas, žurnalo „Pensininkas“ redaktorius, Amerikos lietuvių žurnalistų s-gos pirm. *Karolis Milkovaitis* ir 1992 m. įsteigta *Čikagos lietuvinė mokykla*, kurioje šiais mokslo metais mokosi apie 200 vaikų, daugiausia heseniai iš Lietuvos atvykusių.

Kauno J. Gruodžio konservatorija savo veiklos 80-metį paminėjo š. m. lapkričio 6 d. konservatorijos muziejuje surengta paroda ir koncertas. Kaip ELTA rašo, parodoje nuotraukomis ir kitais rodiniais prisiminti mokyklos įsteigėjas, puoselėtojai, absolventai, tapę garsiais kompozitoriais (A. Budriūnas, J. Gaidelis, A. Nabažas, A. Račiūnas, K. Griauzdė ir kt.), muzikantai, dainininkai. Sukakties proga išleista knyga „J. Gruodžio konservatorijai – 80 metų“. Šiuo metu konservatorijoje mokosi apie pusterčio šimto moksleivių. Pagrindinis konservatorijos steigėjas muz. Juozas Gruodis gimė 1884 m. gruodžio 22 d. Rakėnų kaime, Zarasų apskr. muzikos instrumentų dirbėjo šeimoje. Muziką kelią pradėjo vargonavimu jau nuo 14 metų amžiaus. Mokėsi privačiose muzikos mokyklose, Maskvos konservatorijoje studijavo kompoziciją, vėliau studijas gilinio Leipcege. Dirbo Valstybinėje operoje Kaune dirigentu, vėliau konservatorijos direktoriumi ir kompozicijos profesoriumi. Mirė 1948 m. balandžio 16 d. Kaune.

Su Lietuvos dailės šimtmečiais lankytojai susipažįsta Vilniaus dailės muziejaus paveikslų galerijoje įrengtoje nuolatinėje parodoje, kuri užima devyniolika šalių. Š. m. lapkričio 9 d. su šia paroda susipažino žurnalistai. Galerijos vedėjas Vyt. Balčiūnas pasakojo, kad pirmoji tokia paroda buvo atidaryta 1994 m. gegužės 18 d. ir apėmė XVI – XIX šimt. laikotarpį, daugiausia Vilniuje sukurtą dailę. Po to galerijoje buvo surengtos dvi reikšmingos parodos – „Baroko dailė“ ir „Vieno lygio dailė“. Kaip ELTA rašo, anot V. Balčiūno, labai svarbios buvo ir kitos istorinius laikotarpius atskleidžiančios parodos. Visos anksčiau vykusios parodos padėjo parengti ir šią nuolatinę XVI – XX šimt. Lietuvos dailės parodą.

M. K. Čiurlionio vardas, minint jo 125-tąsias gimimo metines, plačiau negu bet kada šiemet nuskambėjo per visą pasaulį. Daugelis žmonių susipažino su šio lietuvių genijaus muzikine bei dailės kūryba. Renginiai susilaukė gerų atsiliepimų, paskleistų žiniasklaidoje. Čiurlionio minėjimas Maskvoje įvyko š. m. lapkričio 10 d. Maskvos konservatorijos Rachmaninovo salėje. Koncertą surengė Labdaros ir paramos fondas „Animi motus“ kartu su Lietuvos ambasada Maskvoje. Čiurlionio kūrinius skambino prof. Vyt. Landsbergis, vienas žymiausių Čiurlionio kūrybos žinovų. ELTOS pranešimų, ten buvo surengta ir Čiurlionio dailės darbų reprodukcijų paroda, susilaukusi nemažai lankytojų. **Šnk.**

Punsko „Jotvos“ šokėjai, lietuviškų ansamblių sąskrydyje Burbiškėse prie Galadusio ežero Seinų krašte

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	4.20%
180-364 d. term. ind.	4.70%
1 metų term. indėlius	4.85%
2 metų term. indėlius	5.10%
3 metų term. indėlius	5.15%
4 metų term. indėlius	5.20%
5 metų term. indėlius	5.30%
1 metų GIC-mėn. palūk.	4.60%
1 metų GIC-met. palūk.	5.10%
2 metų GIC-met. palūk.	5.35%
3 metų GIC-met. palūk.	5.40%
4 metų GIC-met. palūk.	5.55%
5 metų GIC-met. palūk.	5.70%

RRSP, RRIF ir OHOSP

RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	5.10%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	5.35%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	5.40%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	5.65%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	5.70%
Taupomąją sąskaitą iki	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.50%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% [kainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD. REAL ESTATE BROKER

27 John Street, Toronto

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS VICTOR RUDINSKAS

Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

LEDAS REFRIGERATION AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemos
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemos, šaldytuvus
- Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui

tel. 416 370-3539 arba 905 502-9614

(Nemokamai atvažiuoju į kainoti)

ROCK OF EUROPE INC. GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(I PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti
namą, ar gauti informacijų,
prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai
patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

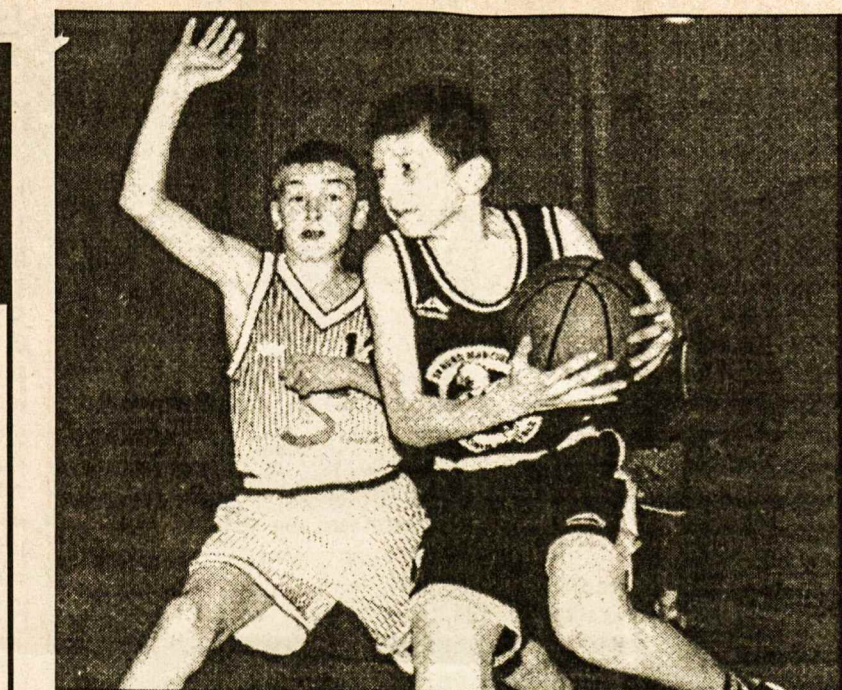
VISAIS NEKILNOJAMO TURTO KLAUSIMAIS
– PARDAVIMU AR PIRKIMU –
sąžiningai patarnausiu.

PIRMIAUSIA PRAŠAU SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A.

Associate Broker

Tel. 416 769-1616; faksas 416 769-1524.
RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A9

Rengiami būsimieji Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėjai – A. Sabonio krepšinio mokyklos auklėtinis (kairėje) gina besiveržiantį Š. Marčiulionio krepšinio mokyklos puolėją. Šias rungtynes laimėjo saboniukai 78:75

Nuotr. "V.L."

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

grama jau visiems pažįstama iš praeitų 7 metų veiklos, biudžeto perteklių panaudojimas buvo aptartas priešrinkiminio finansų ministerio P. Martin mini-biudžeto pristatymo proga. Atseit, nelaukiama jokių politinių netikėtumų. Tektų dar paminėti, kad Kanados federacinių rinkimų rezultatai jau buvo gana tiksliai žinomi tos pačios dienos vėly vakarą: beveik 13 milijonų balsų kortelių iš 50,000 balsavimo būstinių buvo pavieniui (rankomis) suskaičiuoti praėjus 4 valandoms po paskutiniųjų balsavimo būstinių uždarymo. Ar tai neturėtų nustebinti Floridos balsų skaičiuotojų JAV rinkimuose?

Tarptautinė meno mugė įvyko Toronte lapkričio 17-20 savaitgalį. Ši mugė buvo tuo įdomi, kad joje daug savo vertingų bei brangių meno kūrinių išstatė ne pavieniai dailininkai, bet meno galerijos – ir tos, kurios meno kūrinius tik ekspozuoja, ir tos, kurios jais prekiauja. Tuo būdu joje dalyvavo galerijos ne tik iš Toronto bei visos Kanados, bet ir iš Austrijos, JAV, Indonezijos, Korėjos, D. Britanijos, Argentinos, Kolumbijos, S. Domingo, Venesuelos bei Slovėnijos. Pigiausi kūriniai įvertinti tūkstančiais, brangiausi milijonais dolerių. Joje buvo ir įdomių eskimų *muilakmenio* ("soapstone") skulptūrų, modernių šio meno dailininkų meno darbų (F. Botero, M. Marini) bei žinomų klasikų kūrinių: M. Escher, S. Dali, P. Picasso, M. Chagal, W. Kandinski, P. Klee, J. Miro, P. Pissarro, R. Magritte, R. Dufy, A. Calder, G. Rouault, C. Kriehhof. Mugės pagrindinis tikslas buvo išvystymas ryšių tarp galerijų bei meno pirklių, kolekcionierių, tačiau čia taip pat buvo gera proga ir meno mėgėjams pamatyti retai kada parodomų muziejuose bei parodose meno darbų.

Kanados paštas (KP) skundžiasi, kad vis populiarėjantis ir besiplečiantis elektroninis paštas (e-mail) kompiuteriais jau grasina pašto bendrovės pelnui. Per ateinančius ketverius metus numatoma, kad Kanados pašto pajamos sumažės kasmet po 200 milijonų dolerių. Praeitais metais KP turėjo 53,000 pilna-laikių ir 12,000 laikinų tarnautojų. \$5.6 milijonų apyvartą ir \$76 milijonus pelno. *International Data Corporation* numato, kad per ateinančius 5 metus elektroninio pašto veikla patrigubės. Šiuo metu 10 milijonų

Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėjų ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – "TŽ" leidėjai

Sportas

"Aušros" žinios

– Klubo kalėdinė eglutė įvyks š.m. gruodžio 5 d., 6.30 v.v. mūsų salėje. Visi sportininkai, treneriai, tėveliai bei jų šeimos yra kviečiami dalyvauti. Vyks žaidimai, užkandžiai, turtinga loterija ir t.t. Įėjimas šeimai \$5.

– Tėvų komiteto ir trenerių pagerbimas bus gruodžio 8 d., 7 v.v.
– Daugiau žinių įvairiais klausimais turi R. Jaglowitz – 622-9919 ir Larry Hurst – 905 279-7386.
– "Dominion", "A & P" ir "Ultramarket" pakvitavimams yra padėta dėžė Priskėlimo šventovės prieangyje.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: LKL rezultatai: Vilniaus "Sakalai" – Marijampolės "Kraitėnė" 103:74; "Panevėžys" – Vilniaus "Lietuvos rytas" 73:105; Kauno "Žalgiris" – Klaipėdos "Neptūnas" 106:77. NEBL lygos pirmenybėse "Šiauliai" namuose 78:86 pralaimėjo "London Towers" (Anglija) klubui, bet 84:71 nugalėjo "Honka Playboys" (Suomija) komandą. Vilniuje "Lietuvos rytas" 96:79 įveikė "London Towers" klubą. Tautų taurės varžybose Giesien (Vokietija) Lietuvos vyrų krepšinio rinktinę išplėšė ketvirtąją pergalę, įveikusi Vokietijos krepšininkus 102:92.

ŠACHMATAI: Delhi (Indija) vykstančiame Tarptautinės šachmatų federacijos (FIDE) pasaulio čempionate moterų varžybų antrajame tarpnyje 14-metė šiaulietė Viktorija Čmilytė pateko į aštuonbaigmę ir pirmą susitikimą užbaigė lygiomis.

RANKINIS: Vilniaus "Eglė – Šviesa" laimėjo moterų rankinio Didžiąją taurę dukart 23:20 ir 26:21, nugalėjusios titulą gynusią Vilniaus "Eastcon AG" komandą.

LEDO ŠOKIAI: Margarita Drobizgo ir Povilas Vanagas Japonijoje vykusiose "NHK Trophy" varžybose laimėjo antrą vietą.

LENGVOJI ATLETIKA: Tarp 12 atletų vyrų, pretendavusių į geriausio pasaulio lengvaatlečio titulą, buvo ir disko metikas Virgilijus Alekna. Geriausiai išrinktas Čekijos ieties metikas Janas Zelenas. Likusius Monako kunigaikštis Albertas apdovanojo granito ir metalo dirbinio, imituojančiu bėgimo takelį, V.P.

Skautų veikla

• Gruodžio 16 d., 7 val. v. sk. vyčiai, vyr. skautės ir jų kandidatai giesmės kalėdėjimui. Su kalėdinėmis giesmėmis aplankys "Vilniaus rūmų" gyventojus.

• Tradicinės skautiškos Kūčios, rengiamos "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntu, įvyks gruodžio 17 d., 4 v.p.p. Lietuvos Namuose. Valgius ir programą ruošia vyr. sk-čių kunig. Birutės dr-vė.

• "Šatrijos" tunto prityrusios skautės, vadov. ps. I. Petrauskienės, kartu su kanadietėmis skautėmis išvežios kalėdines dovanas vargšams.

• Nuosirdūs skautų-čių rėmėjai Vladas ir Regina Stabačinskai atšventė savo 50 metų vedybinę sukaktį. Toronto skautija linki jiems ilgiausių, laimingų ir sveikų metų. M.

Matininkas

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S.
ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

2455 Cawthra Rd., Unit 20

Tel. (905) 281-9665

1-888-861-7944

(nemokamas)

- siuntinių pristatymas į adresato namus
- maisto siuntiniai
- pinigų pervedimas
- pristatymo patarnavimai (courier service)
- komerciniai persiuntimai (commercial shipments)
- kelionių patarnavimai

Mes siunčiame siuntinius į

BALTIJOS VALSTYBES, RUSIJĄ, UKRAINĄ
BEI KITAS EUROPOS VALSTYBES

Darbo val. nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. – 6 v.v.

WALTER V. DAUGINIS

INSURANCE - DRAUDIMAS

KEN GIBB REAL ESTATE & INSURANCE

300 North Queen St., Suite 105N

Etobicoke, Ont. M9C 5K4

(šiaurinė pusė Queensway; prieš Sherway Gardens)

Tel. 416 622-5305 arba 1-800-463-5305

Faksas 416 620-7584

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 118 milijonų dolerių

MOKAME

3.65% už 30-89 d. term. indėlius	4.20% už 90-179 d. term. indėlius	4.70% už 180-364 d. term. indėlius	4.85% už 1 m. term. indėlius	5.10% už 2 m. term. indėlius	5.15% už 3 m. term. indėlius	5.20% už 4 m. term. indėlius	5.30% už 5 m. term. indėlius	4.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	5.10% už 1 m. GIC invest. pažym.	5.35% už 2 m. GIC invest. pažym.	5.40% už 3 m. GIC invest. pažym.	5.65% už 4 m. GIC invest. pažym.	5.60% už 5 m. GIC invest. pažym.	3.80% už RRSP & RRIF ind. (var.rate)	5.10% už RRSP & RRIF 1 m. term. ind.	5.35% už RRSP & RRIF 2 m. term. ind.	5.40% už RRSP & RRIF 3 m. term. ind.	5.65% už RRSP & RRIF 4 m. term. ind.	5.60% už RRSP & RRIF 5 m. term. ind.	3.00% už OHOSP (variable rate)	2.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.	5.50% už JAV dolerių 1 metų GIC	2.50% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo.....	8.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	
1 metų.....	7.70%
2 metų.....	7.75%
3 metų.....	7.85%
4 metų.....	7.95%
5 metų.....	8.00%
– su keičiamu nuosimčiu.....	6.75%

DUODAME

- asmenines paskolas iki \$250,000
- mortgicijus iki 95% [kainoto turto]
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

SAŖKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELEŠ
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETUI
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SAŖKAITAS
APLANKYDAMI MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.net
Elektroninis paštas: parama@total.net

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVĖČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERBIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:

Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

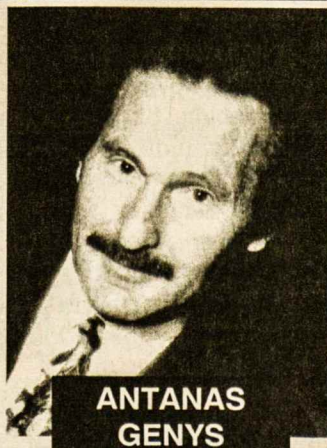
SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- Puošiamie lietuviški ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

ANTANAS
GENYS

PATYRĘS
NUOSAVYBIŲ
PARDAVĖJAS
netoli naujos
PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS

Prašau skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Queen Travel
International Ltd

133 Roncesvalles Ave.,

TORONTO, Ont. M6R 2L2

Tel. 416 531-4800

ALGIS
MEDELIS

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu geriausiomis kainomis ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių.

TEIRAUKITĖS APIE GERIAUSIAS SEZONO KAINAS

Kviečiu prisijungti prie 13 dienų maldininkų kelionės į Prancūziją, Ispaniją ir Portugaliją (aplankysite Liurdą ir Fatimą). Skrydis, transportas Europoje, viešbučiai (du asmenys kambaryje), pusryčiai ir vakarienė, mokesčiai, įėjimai – viskas už 2575 kan. dol.
Išvyka – 2001 m. balandžio 28. Informacinės anketas gausite pas Algį Medelį. Galite atsiųsti. Užsisakant įmokama \$200.00.

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Toronto įstaigoje būnu trečiadieniais tarp 11 ir 17 valandos.

ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING

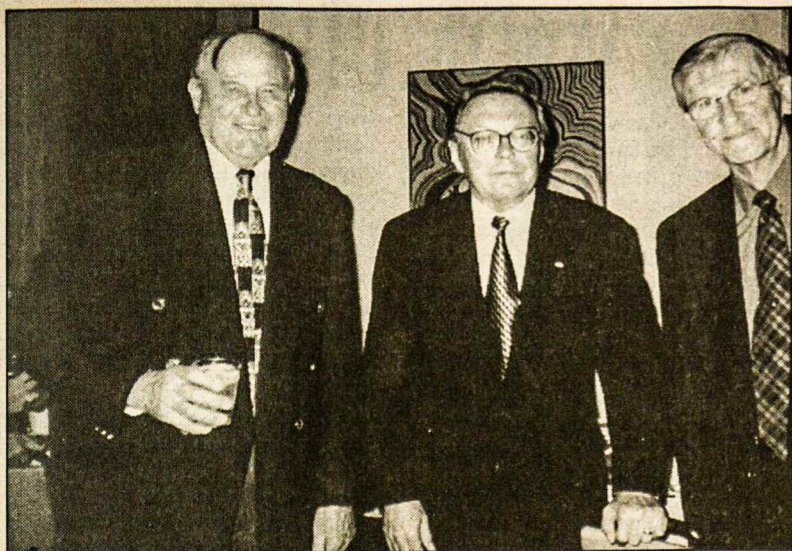
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7

Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

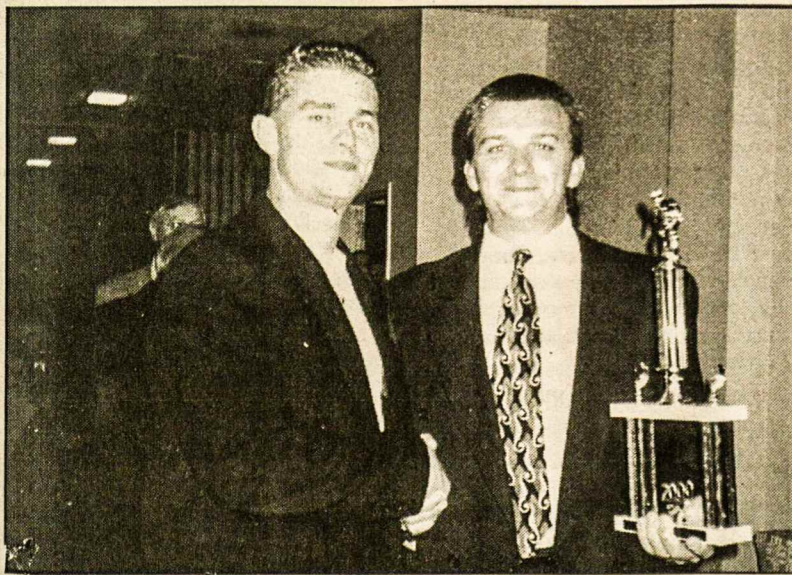
Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. GARANTUOTA!

Čikagos LFK "Lituanikos" suaktyviniame pokylyje 2000 m. spalio 28 d. PL centre Lemonte. Vienas iš klubo steigėjų – dr. R. Kašuba, Lietuvos garbės konsulas V. Kleiza ir PLB vicepirm. A. Rugienius

Nuotr. Ed. Šulaičio

Čikagos "Lituanikos" futbolo komandos 2000 m. "naudingiausio" vyrų komandos žaidėjų žymenį gavęs LAIMONAS BYTAUTAS. Jam šią dovaną įteikia Žukauskų šeimos atstovas – Tomas Žukauskas

Nuotr. Ed. Šulaičio

Čikagos "Lituanikos" 50-metis

Apie 400 žmonių dalyvavo "Lituanikos" futbolo klubo aukšnio jubiliejaus proga surengtame pokylyje Pasaulio lietuvių centro Lemonte didžiojoje salėje spalio 28 d. Ši renginį pradėjo klubo pirm. Albertas Glavinskas, kuris pakvietė programai vadovauti Ireną Žukauskienę. Pavakariavus buvo oficialioji dalis – sveikinimai ir apdovanojimai. Pradžioje buvo perskaityti du sveikinimai, gauti iš Lietuvos.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus savo ilgesniame sveikinime išskėlė penkių dešimčių klubo veiklos metų laimėjimus. "Per tą pusę amžiaus LFK "Lituanika" sporto ir lietuvių dvasia telkė išsivijus jaunimą, pasaulyje garsino savo tautos ir valstybės vardą, įvairino ir plėtė išsivijus lietuvių veiklą". Šiandieninė "Lituanika" – tai kelios sportininkų bei trenerių kartos, liudijančios ilgąmetį gyvenimo bei sportinės veiklos išsivijimo patirtį, tęsiančios stiprias tautiškumo tradicijas, puoselėjančios aktyvios veiklos ir naujų laimėjimų viltis". Lietuvos sporto organizacijų vardu sveikino Vytas Nėnys ir Vitas Gudžis.

Savo sveikinimus žodžiu išsakė Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza, JAV LB krašto val-

dybos pirm. Regina Narušienė, PLB valdybos vicepirm. Algis Rugienius iš Detroito, Pasaulio lietuvių centro tarybos pirm. Rimas Griškelis, Vilniaus universiteto docentas, knygų apie fizinį auklėjimą ir sportą autorius dr. Remigijus Naužemys.

Buvo įteikta taurė š.m. klubo vyrų komandos naudingiausiajam žaidėjui, kurį kas metai skiria Žukauskų šeima, mirusio ilgąmetio klubo veikėjo a.a. Jono Žukausko atminimui. Žymuo atiteko seniai iš Lietuvos atvykusiam jaunam futbolininkui Laimonui Bytautui.

Žymenis gavo ir žymesnieji klubo rėmėjai – Vytas Miceika ir Don Brandonisio. Garbės konsulas Vaclovas Kleiza įteikė dideles plaketas dabartinės klubo valdybos nariams: Gediminui Bielskui, Albertui Glavinskui, Leonui Juraičiui, Broniui Mikėnui, Edvardui Šulaičiui, Jonui Rudačiui.

Gražią meninę dalį atliko Ligijs Tautkuvienės paruoštas jaunimas. Šokiama iki po vidurnakčio smagiai grojo ir dainavo broliai Švabai. Ši graži suaktyvinė puota, kuri buvo gausiausia svečių per visą 50 metų klubo gyvavimo laikotarpį, ilgai išliko jos dalyvių atmintyje. E. Šulaitis

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilijie telefonas: 905 566-0006

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas suteikia iki 2,500 dolerių kalėdinę paskolą, kuri bus patvirtinta labai greitai.

Kalėdinės paskolos prašymų blankus galėsite pasiimti mūsų bankeliuose nuo spalio 17 dienos. Užpildžius galite pristatyti asmeniškai, atsiųsti paštu arba faksu.

Dėl išsamesnės informacijos skambinkite mums. Kad lengviau būtų, galite pasinaudoti mūsų debito kortele.

Maloniai Jūsų visų laukiame –

VEDĖJA

Kodėl kyla gazolino kainos?

JUOZAS VITĖNAS

Daugelis žmonių kaltina arabų valstybes dėl gazolino pabrangimo, tačiau mažai kas žino, kad daugiausia naftos į Šiaurės Ameriką importuojama iš Vakarų Afrikos ir Venezuelos, o ne iš Vidurio Rytų valstybių, rašo "Ottawa Sun" bendradarbis Eric Margolis. (IX.26 d.) Anot jo, piktai Vakarų šalių reikalavimai, kad naftą eksportuojančios šalys sumažintų jos kainą yra gryna ekonominio imperializmo pasekmė. Vidurio Rytų šalys, pavyzdžiui, importuoja iš Vakarų daugiau nei 50% savo maisto ir 95% vaistų, ir šie gaminiai joms labiau reikalingi negu mums jų nafta. Tačiau nematyti, kad mūsų ūkininkai sumažintų grūdų ir mėsos kainas Vidurio Rytų šalims. JAV pagamina daugiau kaip šešis milijonus statinių naftos kasdien, bet nesigirdi reikalavimų, kad Amerikos naftos gamintojai sumažintų savo kainas.

Kaltinant arabus dėl naftos kainų, pasak Margolio, verta pastebėti, kad niekas neklausia, ar šiam naftos kainų pakilimui turi kokios reikšmės "embargo" Irako naftos eksportui, kuris buvo paskelbtas prieš dešimt metų. Irakas prieš jo invaziją į Kuveitą turėjo didžiausias naftos atsargas po Saudo Arabijos (120 milijardų statinių), kasdien eksportuodavo tris milijonus statinių ir ruošėsi iki 2000 metų padidinti savo naftos eksportą iki penkių milijonų statinių per dieną.

Šiandien, rašo Margolis, dešimčiai metų praėjus po "embargo" paskelbimo, Irakui yra

leista eksportuoti 2.3 milijonų statinių per dieną. Pusę šių pajamų už naftą Irakas turėtų gauti maistui ir vaistams nusipirkti, o likusi dalis tenka Jungtinių Tautų biurokratijai ir Kuveitui. Tačiau Irakas eksportuoja naftos žymiai mažiau, nes JAV nuolat trukdo ar uždelsia Irakui nusipirkti naftos pramonę reikalingų įrengimų ar jų dalių.

Dabar Vakarų šalys, pasak Margolio, baiminasi, kad Irakas, sustabdydamas savo kuklų naftos eksportą, gali sukelti naują krizę pasaulio naftos rinkose. Pasaulyje naftos kasdien sunaudojama 76 milijonai statinių, ir jos stoka dabar yra tokia didelė, kad gali sukelti tarptautinę paniką, galinčią persimesti ir į finansines rinkas.

Jei Irako naftos pramonė būtų greitai atnaujinta ir leista jam eksportuoti visą savo gamybą, nebūtų jokio naftos trūkumo, ir jos kaina smarkiai suma-

žėtų. Bet Irako arabų naftos "broliai" – Iranas ir Rusija nenori, kad Irakas padidintų savo naftos eksportą dėl galimos jos kainos sumažėjimo. Kuveitas žino, kad Saddamas Hussein trokšta keršto. Izraelis daro stiprų spaudimą prez. Clinton'ui laikyti Iraką narve. D. Britanija nori laikyti Iraką supančiota, kad apsaugotų savo pelningas rinkas Persų įlankoje. Ir joks Amerikos politikas nenori būti pavadintas Irako draugu ar kad jis būtų išleistas iš to narvo.

Tačiau, pagal Margolį, niekam nerūpi, kad kas mėnesį miršta penki tūkstančiai Irako vaikų dėl maisto stokos. Todėl būtų pigiau ir humanišiau, jei "embargo" būtų panaikintas ir leista Irakui naftą eksportuoti kaip atlygį už gerą elgesį, kaip Vašingtonas yra pasitvarkęs su Šiaurės Korėja. Dabar naftos pirkėjai Europoje ir Šiaurės Amerikoje apmoka Irako ilgą kalinimą aukšta gazolino kaina ir pratęsia Irako žmonių kančias.

TORONTONT

A. a. Stasys Dargis, buvęs KLK kultūros dr-jos "Žiburiai" valdybos narys, vienas iš pirmųjų "Tėviškės žiburių" leidėjų darbuotojų ir talkininkų, pastaroju metu gyvėjęs lietuvių pensininkų namuose "Vilnius Manor", staiga ten ir mirė š.m. lapkričio 25 d., sulaukęs 76 m. amžiaus.

Velionis gimė Vieksniuose 1924 m. gegužės mėn. Mokėsi Lietuvoje, 1944 m. pasitraukęs į Vokietiją po karo įstojo Eichstaette kunigų seminarijoje, bet jos nebaigęs išvyko į Kanadą ir beveik visą laiką gyveno Torontoe, kur šalia savo tiesioginių darbų uoliai dalyvavo lietuvių veikloje. Aktyviai reikėsi šaulių bei ateitininkų organizacijose ir lietuvių spaudoje straipsniais, korespondencijomis. Buvo didelis spaudos mylėtojas, turėjo nemažą savo asmeninę biblioteką. Persikėlęs į pensininkų namus, ten įsteigė įvairių reikmenų krautuvėlę, aptarnaudavo tų namų gyventojus, reikėsi gerų darbų paslaugomis.

Maldos prie karsto buvo Turner & Porter laidotuvių koplyčioje praeitą pirmadienį, gruodžio 4. Laidotuvių Mišios įvyko gruodžio 5, antradienį, 10 val. ryto Prisikėlimo šventovėje. Laidotuvių reikalais rūpinosi Liudas Rašickas. Velionies sudėginti palaikai bus nuvežti į Lietuvą. S. Pr.

A. a. Marijos Yokubytienės atminimui Vita Lapaitienė "Tėviškės žiburiams" aukojo \$20.

Savo tėvelių a.a. Tomo ir Anelės Žilių prisiminimui Nijolė Šimkienė "Tėviškės žiburiams" aukojo \$50.

A. A. Vincui Ankudavičiui mirus, nuoširdžiai užjausdami seseris Salomėja Andriulienė, Alėšė Rašmienė, Anelė Birgelienė ir brolių Algį Ankudavičių su šeimomis, Vacys ir Marytė Vaitkai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$25.

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097

Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 13 metų

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas
♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 Tel.: 905 271-7171
(į vakarus nuo Hurontario)

NAUJAS ERDVUS KABINETAS

Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Bloor West Village DENTAL CARE

**Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas**

2373 Bloor St. West

Tel. (416) 763-5677

ORTODONTAS (Orthodontist)

DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.

2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)

416 769-2526

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

5110 Dundas St.W.

(tarp Islington ir Kipling gatvių)

Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060

Fax 416 236-1809

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Kelionės į Lietuvą * Kelionės į šilto krašto (ypatingai žemos kainos norintiems pailsėti ir išvykstantiems iki gruodžio 12 d.) * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Išskietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas. **Dėmesio!** Garantuojame kelionės lėktuvu kainą \$999 įskaitant mokesčius, norintiems skristi į Lietuvą 2001 metais iki gegužės 26 dienos, jeigu įmokėsite už bilietus iki 2001 metų sausio 5 dienos. Maršrutas ir lėktuvų bendrovę jūs pasirinkimui.

Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

MARGUTIS

V.I.M. Parcel Express Inc.
4134 Dundas St. West, Etobicoke, ON, M8X 1X3

Tel. (416) 233-4601

Fax (416) 233-3042

Siuntiniai laivu ir lėktuvu TIESIOG Į VILNIŲ

MŪSŲ ATSTOVAI:

Montrealyje

4359 Venise, St-Leonard

Tel: (514) 728-3612

Romas Bobykas

Toronte

2323 Bloor St.W.

Tel: (416) 604-4848

Romas Scots

The most experienced Airline in the Northern Skies.

✓ **Daily via New York to Helsinki**
Your Gateway to the World!

✓ **Helsinki via London daily***
*Finnair - British Airways codeshare**

**AY5998 YYZ-LHR - AY832 LHR-HEL - AY831 HEL-LHR - AY5993 LHR-YYZ

Call us for more information at:

416 222-0740

Member of

FINNAIR

www.finnair.com

TORONTO

Anapilio žinios

Lietuvoje mirė mūsų geros parapijietės smuikininkės Audronės Šarpytės mama a.a. Kazimiera Šarpienė.

Pirmosios Komunijos pasirušimui pamokos vyksta sekmadieniais po 9.30 v.r. Mišių klebonijoje. Pamokas veda Janina Dzemionienė, o jai padeda Romas Oleka ir Zita Bersnaitė-Cers.

Ateinanti savaitgalį klebonas bus išvykęs pas Sudbury ir Sault Ste. Marie apylinkių lietuvius. Anapilyje ir Vasagoje Mišias auko kun. Pijus Šarpanickas, OFM, o Delhi – kun. Kazimieras Kaknevičius.

Mūsų parapijos KLK moterų draugijos skyrius gruodžio 10, sekmadienį švęs tradicinę Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę ir 11 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje su savo vėliava dalyvaus Mišiose. Po Mišių Anapilio parodų salėje bus kun. E. Putrimo paskaita, vaisės ir loterija.

Parapijos Jaunų šeimų sekcija rengia vaikūčiams Kalėdinę eglutę gruodžio 17, sekmadienį, po 9.30 v.r. Mišių Anapilio didžiojoje salėje.

Anapilio knygne galima įsigyti punkščio poeto A. Uzdilos knygą "Širdies virpsniai", lietuviškų kalėdinių sveikinimo atvirukų ir Kūčių plotkelių. Taipgi galima įsigyti dail. Rimos Mačikūnaitės proginį sveikinimo atvirukų ir magnetinių lipinukų.

Gruodžio 10, ateinantį sekmadienį, Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje Mišias bus ne įprasto laiku, bet 4 val. po pietų. Paskui vėl bus grįžtama prie įprasto 3 val. po pietų laiko.

Mišios gruodžio 10, sekmadienį: 9.30 v.r. už Jonikų ir Jurkšų giminių mirusių; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 4 v.p.p. už a.a. Vytautą Senkų; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje gruodžio 9, šeštadienį, 3 v.p.p. už mirusias KLK moterų draugijos nares ir rėmėjas.

Išganytojo parapijos žinios

Ši 2 Advento sekmadienį gruodžio 10, pamaldos 9.45 v. ryto.

3 Advento pamaldos bus jaunimo kalėdinės, kurios įvyks gruodžio 17 d., 1.30 v.p.p. Po pamaldų bus Kalėdų eglutė. Žada atvykti Moterų draugijos iškviestas Kalėdų senelis.

Tradicinės Kalėdų tarybos posėdis įvyks gruodžio 19 d., 7.30 v.v. Žilinskių namuose.

Praeitą sekmadienį buvo prisiminta a.a. Danutė Adelė (Šimkutė) Petai, kuri mirė š.m. birželio 29 d., sulaukusi 69 m. amžiaus.

Sekmadienį, gruodžio 3, mirė Lidija Vilenbrektienė, sulaukusi 95 m. amžiaus. Pašarvota "Turner & Porter York" kopyčioje, (Bloor-Windermere). Budynių pamaldė 7 v.v. Gedulinės pamaldos trečiadienį, 10 v. ryto Išganytojo šventovėje, po kurių vėlionė bus palaidota Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje. Paliko liudinčias dukras Elą, Almą ir Eriką, sūnus Rudolfą ir Helmutą, 19 vaikaičių ir 41 provaikaitį.

Maironio mokyklos žinios

Darželio mokiniai nuoširdžiai dėkoja V. Šimkui, kuris atvyko į mokyklą lapkričio 18 d. ir jiems papasakojo apie ugniagesių darbą.

Gruodžio 2 d. pianistas Rokas Zubovas paauguko valandėlę vyresnėms klasioms, paskambino Čiurlionio muzikos ištraukas ir paaiškino apie jo meną rodydamas skaidres.

Kviečiame tėvelius ir senelius į mūsų Kalėdų eglutę, kuri vyks mokyklos auditorijoje gruodžio 16 d., 10.50 v.r.

Živilė "Angeliukų" chorui \$50 aukoko B.Galinienė.

Išsivijęs lietuvių klierikų studijų fondui \$150 aukoko B. Galinienė.

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje aukoko: \$200 – S. M. Petrylos; \$150 – R. V. Stabai; \$100 – J. K. Žabai; \$50 – V. S. Aušrotai, dr. S. ir E. Čepai.

A. a. Emos Lorencienės, mirusios prieš dvejus metus, atminimui pagerbti Bernarda Stalioraitienė tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje aukoko \$50.

Prisikėlimo parapijos žinios

Praeitą sekmadienį, gruodžio 3, per 10.15 v. Mišias giedojo jaunimo choras pritariant gitarom.

Parapijos tarybos jaunimo sekcija, vad. Ilonos Paskauskaitės-Turczyn, sriubos virtuvėm Kaune ir Vilnių paremti praeitą sekmadienį pardavinėjo sriubą. Uždirbta daugiau kaip \$1,500.

Prieškalėdinį susikaupimą gruodžio 15-17 d. ves kun. Julius Sasnauskas, OFM. Pamaldų tvarka: Mišios ir pamokslas penktadienį 7 v.v., šeštadienį 10 v.r. ir 4 v.p.p., sekmadienį įprasta tvarka.

Galintys prisidėti prie Toronte vykšančių 2002 m. Pasaulio jaunimo dienų organizavimo, tarp 18-35 metų amžiaus prašomi, susisiekti su kun. E. Putrimu 533-0621.

Kalėdaičiai (plotkelės) dalinami zakristijos sekmadieniais, o kitu laiku parapijos raštineje.

Pradedant Adventą parapijos kunigai lankys parapijiečius. Jei kas norėtų, kad kunigas aplankytų jų namus prieš Kalėdas, prašom skambinti į klebonijos raštinę.

Lapkričio 28 d. palaidotas a.a. Vincas Redikas 78 m. Paliko seserį Mariją Rickevičienę su šeima. Gruodžio 5 d. – laidotuvių Mišios už a.a. Stasį Dargį, 76 m. Toronte mirė a.a. Vanda Dervinytė-Sears, S. Dervinienės dukra. Austrijoj mirė a.a. Ona Jarmalavičienė, V. Karosienės mama.

Pakrikštytas Kent Karolis, Gražinos (Jakniūnaitės) ir Paul Adie sūnus.

Mišios sekmadienį, gruodžio 10: 8.15 v.r. už a.a. Anelę ir Praną Vaserius; 9.15 v.r. a.a. Petrą Mačiulskį; 10.15 v.r. už a.a. Vladą Kobelskį, už Sukauskų ir Sodaičių šeimų mirusius, už Kriščiūnų šeimos mirusius; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Lietuvių Namų žinios

Gruodžio 3, sekmadienį sveitinėjė pietavo 185 asmenys. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN moterų būrelio narė J. Rukšienė. Svečių knygoje pasirašė P. Kraveckas iš Toronto, S. Si-reika iš Montrealio.

LN valdybos posėdis – gruodžio 14 d., 7 v.v.

2001 m. vasario 17 d. LN Vytauto Didžiojo menė išnuomota Medžiojotų ir žūkautojų klubo "Tauras" metiniam baliui. Žvėrienės vakarienė su vynu ir turtinga loterija. Programoje – vyrų choras "Aras", šokiams gros V. Pavilonis.

Lietuvių Namų priežiūrai reikia tarnautojų, kreiptis tel. 416 532-3311.

Slaugos namų žinios

Slaugos namų statybai aukoko: G. Jocas – \$50 (\$1,120), J. J. Šarūnai – \$200 (\$2,200), J. Repečka – \$200, V. A. Aušrotai – \$50 (\$720), E. Petrus – \$50, a.a. L. Svirplienės atminimui po \$20 aukoko – D. Baziliauskienė ir I. L. Baziliauskai, Toronto lietuvių pensininkų klubo mezgimo būrelis iš viso paaukojo – \$1,675.11. Slaugos namų vajeus komitetas dėkoja visiems aukotojams. Aukos priimanos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6. E-pašto adresas: http://members.planteer.com/~liti/

Vilniaus radijo užsieniui laidos nuo lapkričio mėn. 29 d. yra girdimos kasdien 7 v. vak. dviem dažniais 6120 kHz ir 9735 kHz. Naujas 9735 kHz dažnis yra bandomasis. Klausytojai maloniai prašomi pranešti apie girdimumą. Adresas: VRU, S. Konarskio g-vė 49, Vilnius. FAX 370 2 36 30 80.

Lietuvių liuteronų Išganytojo parapijos Moterų draugija Šventų Kalėdų proga skiria \$100 auką "Tėviškės žiburiams".

A. a. Vincui Ankui mirus, nuoširdžiai užjausdama žmoną Genę, seseris ir brolius, Lina Juzukonienė "Tėviškės žiburiams" aukoko \$25.

A. a. Vincui Redikui mirus, užjausdama jo seserį Mariją Rickevičienę su šeima, vėžiu ir džiūva sergantiems vaikams Lietuvoje aukoko: \$20 – J. Rovas, B. T. Stanuliai, J. Petrauskas, A. Kanapka. M.P.

LIETUVIŲ SLAUGOS NAMŲ

statybai aukoko:

MARGA JANUŠAS – \$5,000

Nuoširdžiai dėkoja –

Lietuvių slaugos namų vajeus komitetas

Naujų Metų SUTIKIMAS

* Šilta vakarienė su vynu * Šalti užkandžiai
* Naujų metų sutikimas su šampanu
* Šokėjus linksmins puikus orkestras * Veiks baras
* Stalai numeruoti * Vietos rezervuojamos iš anksto.

Bilietai parduodami LN raštineje, skambinant tel. 416 532-3311, arba sekmadienio popietėse
NUOŠIRDŽIAI Kviečiame SUTIKTI 2001-SIUS NAUJUOSIUS METUS
LIETUVIŲ NAMUOSE
Toronto Lietuvių Namų valdyba ir visuomeninės veiklos komitetas

NAUJOJO TUKSTANTMEČIO SUTIKIMAS ANAPILYJE

su orkestru "MAJOR MUSIC"

gruodžio 31, sekmadienį, nuo 7 valandos vakaro

* Šilta vakarienė su vynu 7.30 v.v. (punktualiai)
* Šalti užkandžiai po 12 valandos nakties
* Nemokamas baras * Šampanas, puikiai išpuošta salė

Stalus rezervuoti sekmadieniais po pamaldų Anapilyje ir vakarais pas Reginą Celejowską tel. 416 231-8832.

Visus dalyvauti maloniai kviečia –
Anapilio parapijos tarybos administracinė sekcija

"Tėviškės žiburį" administracija prieškalėdinių laikotarpiu bus atidaryta nuo lapkričio 12 iki gruodžio 10 d., sekmadieniais, po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima sutvarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsakyti "TŽ" kaip dovaną savo bičiuliams.

"Tėviškės žiburį" metinės prenumeros kainos nuo 2001 m. sausio 1 d. keliama dviem doleriais – iki \$45 (rėmėjo – \$55, garbės rėmėjo – \$65), JAV-se mokama Amerikos doleriais. Siunčiant oro paštu ir užjūrus kainuos \$145, paprastu paštu – \$50. Leidėjai buvo priversti tokį nutarimą priimti atsižvelgdami į kylančias išlaidas ir mažėjančią prenumeratorių skaičių bei nepastovias aukų įplaukas. Savaitraštį prenumeruoti sena kaina dar galima iki š.m. gruodžio 31 d. Leidėjai

M. K. Čiurlionio 125-tojo gimtadienio minėjimas, įvykęs praeitą sekmadienį, gruodžio 3 Lietuvių Namuose, rengtas KLB Toronto apylinkės valdybos, sutraukė gausų dalyvų būrį. Renginį pradėjo valdybos pirm. D. Garbaliuskienė, pasveikinus susirinkusius ir pristatiusi iš Čikagos atvykusį pianistą Roką Zubovą, Čiurlionio provaikaitį, atlikusį visą beveik dvi valandas trukusį originalų, įspūdingą minėjimą. Pastarąjį sudarė koncertas-paskaita "Čiurlionis – kelias garsovaizdžių link". Didžiulės žvakės, baltų gėlių bei skaidrių ekrano aplinkoj, užgesinus scenos ir salės žiburius, R. Zubovas Čiurlionio variacijų bei preliudų sąskambiais, vaizdingais jo dailės darbų aiškinimais klausytojus-žiurovus tarsi nuvedė į kažkokį mistinį pasaulį, pavadžiojo po paslaptingas girias, visatos įvaizdžius, sonatas, jūras, kur Čiurlionio genijus kūrė plataus masto meno sedevrus.

Po programos gretimoje salėje vyko Lietuvių Namų moterų būrelis paruoštos vaisės, kurių metu pasidalinta išpūdžiais, susipažinta su programos atlikėju. Ne vienas pripažino, kad per šias dvi valandas apie Čiurlionį sužinojo daug daugiau negu buvo žinoję per visą savo gyvenimą. S.

A. a. savanorio-kūrėjo Antano Jakimavičiaus 20 metų mirties atminimui ir "Tėviškės žiburį" 50-mečio proga dukterys Regina Bražukienė, Alina Ramanauskienė ir Antonija Petruilienė "Tėviškės žiburiams" aukoko \$300.

A. a. Alfonsui Vaičiūnui užbaigus šią žemišką kelionę Lietuvoje, broli Algirdą Vaičiūną bei šeimą nuoširdžiai užjausdami, Salomėja ir Jonas Andriulai "Tėviškės žiburiams" aukoko \$20.

KOMPIUTERIŲ PROFESIONALAS už prieinamą kainą moko norinčius išmokyti dirbti kompiuteriu, programuoti, konfiguruoti tinklus, taisto problemas, lietuvišką tekstą, etc. Tel. 905-275-5872, e-mail: sawlus@hotmail.com

gruodžio 31, sekmadienį, 7 val. vakaro
Vytauto Didžiojo menėje

MONTREAL

Kariuomenės šventė buvo gražiai paminėta lapkričio 25 d. Aušros Vartų parapijoje Montrealio šaulių rengtomis iškilmėmis. Prieš 11 val. Mišias gražioje procesijoje vaikų Elenos ir Aleksandro Forster nešamas vainikas buvo padėtas prie žuvusiųs dėl tėvynės garbės lentos, toliau sekė vėliavos, penki Lietuvos karininkai iš St. Jean bazės bei šauliai, Mišių skaitovai – seselė Palmira, Aldona Vaičekauskienė, dr. Jonas Mališka, du Mišių tarnikuai ir kun. Kazimieras Ambrasas, SJ. Parapijos choras giedojo Dambrausko "Malda už tėvynę". Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. K. Ambrasas, SJ. Mišioms aukas atnešė būrelis vaikų. Per pamaldas prie vainiko garbės sargyboje pasikeisdami stovėjo Lietuvos karininkai. Mišių metu choras ir vyrų dainos vienetas gražiai giedojo "Kyrie", "Krikšto giesmę" iš H. Nagio – A. Stankevičiaus kantatos "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva", "Sancta Maria" ir Sodeikos "Tėve mūsų" bei A. Vaičiūno – Dambrausko "Kritusiems kariams".

Pabaigoje "Apsaugok Aukščiausiąsias" ir Lietuvos himnas. Chorui dirigavo muz. Aleksandras Stankevičius, vargonais palydėjo muz. Laurentis Djintcharadze, koordinatorių – Antanas Mickus.

Parapijos salėje programos vedėja A. Vaičekauskienė pakvietė dalyvius sugiedoti "O, Canada" ir susikaupimo minutę pagerbti visus žuvusius dėl Lietuvos. Po trumpo seselės Palmiros žodžio buvo pristatyti visi penki čia dalyvaujantys Lietuvos karininkai. Jie skaidrėmis parodė Lietuvos kariuomenės struktūrą: vyr. lt. Aušrius Bulkus kalbėjo apie sausumos kariuomenę ir kpt. Nedas Fediakinas – apie aviaciją.

Vyrų dainos vienetas, vadovaujamas A. Stankevičiaus, skambiai padainavo septynetą dainų. Koncertas baigtas Tautos himnu. Abu karininkai, kalbėję apie Lietuvos kariuomenę, Montrealio šaulių vado Antano Žiuko pakviesti, įteikė Albinui Urbonui šaulių žvaigždės medali už ilgametę veiklą. Kun. K. Ambrasui palaiminus valgius, vyko turtingos vaisės ir pabendravimas.

Lapkričio 26 d. pakrikštė Marie Claire Emond ir Brian Spencer dukrelė Erin Marie vardais. Nauja katalikė yra Danutės Januškaitės dukraitė.

Kalėdų eglutę rengia Montrealio liuanistinė mokykla gruodžio 17, sekmadienį, po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje. Kviečiamos jaunos šeimos su vaikais, nors jie dar nelanko mokyklos.

Kas norėtų Kūčių vakarienę valgyti prie bendro stalo, prašomi registruotis pas seselę Juditą tel. 766-9397. Gera proga pavieniams asmenims. B.S.

Parapijos salėje programos vedėja A. Vaičekauskienė pakvietė

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545

FAX: (514) 722-3546

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington

(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTO – 2373 BLOOR ST. W.

Century 21

Destination Real Estate Inc.

Kęstutis (Ken) Raudys B.A.

Associate Broker

Tel. (416) 239-8881 (24 val.) darbo

(416) 231-2367 namų

E-mail: kraudys@idirect.com

Kai jūs pirksite arba parduosite namus per Kęstutį Raudį, jūs galėsite gauti kelionę nemokamai naudodami "Air Miles reward miles".

LORNE PARK MUZIKOS MOKYKLA

įsikūrusi 1996 m. Mississaugoje

PRIMA NAUJUS STUDENTUS!

Pianino • Dainavimo

• Gitaros • Teorijos

Vaikų 3-6 m. amžiaus

muzikos klases

Dėl platesnės informacijos prašome skambinti

DEIMANTEI GRIGUTIENEI

TEL. (D.) 905-278-3309

(N) 905-848-9628

• Ar jau prarėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

ST. PETERSBURG BEACH, FL, nuomoju kambarį su patogumais. \$100 (JAV) savaitel, su maistu \$250 (JAV). Tel. (416) 761-0095 Toronto, 1-727-360-0766 Floridoje.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

XI LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS VAIZDAJUOSTĖ (115 min.) jau išleista, viršelis papuoštas G. Valiūnienės grafika, R. D. Puterių nuotraukomis. Kaina \$15 Kan. dol., \$10 JAV dol. Persiuntimas \$5. Užsisakyti KLB raštineje tel. (416) 533-3292, faksu (416) 533-2282. Čekius rašyti KLB/XI LTŠŠ, siųsti į raštinę adresu: 1011 College St., Toronto, ON, M6H 1A8. Taip pat galima įsigyti Prisikėlimo ir Anapilio parapijų knyguose.

Vyrų dainos vienetas, vadovaujamas A. Stankevičiaus, skambiai padainavo septynetą dainų. Koncertas baigtas Tautos himnu. Abu karininkai, kalbėję apie Lietuvos kariuomenę, Montrealio šaulių vado Antano Žiuko pakviesti, įteikė Albinui Urbonui šaulių žvaigždės medali už ilgametę veiklą. Kun. K. Ambrasui palaiminus valgius, vyko turtingos vaisės ir pabendravimas.

Lapkričio 26 d. pakrikštė Marie Claire Emond ir Brian Spencer dukrelė Erin Marie vardais. Nauja katalikė yra Danutės Januškaitės dukraitė.

Kalėdų eglutę rengia Montrealio liuanistinė mokykla gruodžio 17, sekmadienį, po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje. Kviečiamos jaunos šeimos su vaikais, nors jie dar nelanko mokyklos.

Kas norėtų Kūčių vakarienę valgyti prie bendro stalo, prašomi registruotis pas seselę Juditą tel. 766-9397. Gera proga pavieniams asmenims. B.S.

Vyrų dainos vienetas, vadovaujamas A. Stankevičiaus, skambiai padainavo septynetą dainų. Koncertas baigtas Tautos himnu. Abu karininkai, kalbėję apie Lietuvos kariuomenę, Montrealio šaulių vado Antano Žiuko pakviesti, įteikė Albinui Urbonui šaulių žvaigždės medali už ilgametę veiklą. Kun. K. Ambrasui palaiminus valgius, vyko turtingos vaisės ir pabendravimas.

Lapkričio 26 d. pakrikštė Marie Claire Emond ir Brian Spencer dukrelė Erin Marie vardais. Nauja katalikė yra Danutės Januškaitės dukraitė.

Kalėdų eglutę rengia Montrealio liuanistinė mokykla gruodžio 17, sekmadienį, po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje. Kviečiamos jaunos šeimos su vaikais, nors jie dar nelanko mokyklos.

Kas norėtų Kūčių vakarienę valgyti prie bendro stalo, prašomi registruotis pas seselę Juditą tel. 766-9397. Gera proga pavieniams asmenims. B.S.

Parapijos salėje programos vedėja A. Vaičekauskienė pakvietė

gruodžio 31, sekmadienį, 7 val. vakaro

Vytauto Didžiojo menėje

gruodžio 31, sekmadienį, nuo 7 valandos vakaro

* Šilta vakarienė su vynu 7.30 v.v. (punktualiai)

* Šalti užkandžiai po 12 valandos nakties

* Nemokamas baras * Šampanas, puikiai išpuošta salė

Stalus rezervuoti sekmadieniais po pamaldų Anapilyje ir vakarais pas Reginą Celejowską tel. 416 231-8832.

Visus dalyvauti maloniai kviečia –

Anapilio parapijos tarybos administracinė sekcija

"Tėviškės žiburį" administracija prieškalėdinių laikotarpiu bus atidaryta nuo lapkričio 12 iki gruodžio 10 d., sekmadieniais, po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima sutvarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsakyti "TŽ" kaip dovaną savo bičiuliams.

"Tėviškės žiburį" metinės prenumeros kainos nuo 2001 m. sausio 1 d. keliama dviem doleriais – iki \$45 (rėmėjo – \$55, garbės rėmėjo – \$65), JAV-se mokama Amerikos doleriais. Siunčiant oro paštu ir užjūrus kainuos \$145, paprastu paštu – \$50. Leidėjai buvo priversti tokį nutarimą priimti atsižvelgdami į kylančias išlaidas ir mažėjančią prenumeratorių skaičių bei nepastovias aukų įplaukas. Savaitraštį prenumeruoti sena kaina dar galima iki š.m. gruodžio 31 d. Leidėjai

M. K. Čiurlionio 125-tojo gimtadienio minėjimas, įvykęs praeitą sekmadienį, gruodžio 3 Lietuvių Namuose, rengtas KLB Toronto apylinkės valdybos, sutraukė gausų dalyvų būrį. Renginį pradėjo valdybos pirm. D. Garbaliuskienė, pasveikinus susirinkusius ir pristatiusi iš Čikagos atvykusį pianistą Roką Zubovą, Čiurlionio provaikaitį, atlikusį visą beveik dvi valandas trukusį originalų, įspūdingą minėjimą. Pastarąjį sudarė koncertas-paskaita "Čiurlionis – kelias garsovaizdžių link". Didžiulės žvakės, baltų gėlių bei skaidrių ekrano aplinkoj, užgesinus scenos ir salės žiburius, R. Zubovas Čiurlion